DİNSİZLİĞİN İLKEL MANTIĞI

HARUN YAHYA

Bu kitapta kullanılan ayetler, Ali Bulaç'ın hazırladığı
"Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı" isimli mealden alınmıştır.

Birinci Baskı: Haziran 1999
İkinci Baskı: Ocak 2001
Üçüncü Baskı: Eylül 2001
Dördüncü Baskı: Ekim 2005
Beşinci Baskı: Nisan 2007

ARAŞTIRMA
YAYINCILIK
Talatpaşa Mah. Emirgazi Caddesi
İbrahim Elmas İşmerkezi
A Blok Kat 4 Okmeydanı - İstanbul
Tel: (0 212) 222 00 88

Baskı: FSF Matbaacılık
Bağlar Mevkii, Firuzköy Cad. No: 44
Avcılar - İstanbul
Tel: (0 212) 690 89 89

www.harunyahya.org - www.harunyahya.net

İÇİNDEKİLER

OKUYUCUYA

•Bu kitapta ve diğer çalışmalarımızda evrim teorisinin çöküşüne özel bir yer ayrılmasının nedeni, bu teorinin her türlü din aleyhtarı felsefenin temelini oluşturmasıdır. Yaratılışı ve dolayısıyla Allah'ın varlığını inkar eden Darwinizm, 150 yıldır pek çok insanın imanını kaybetmesine ya da kuşkuya düşmesine neden olmuştur. Dolayısıyla bu teorinin bir aldatmaca olduğunu gözler önüne sermek çok önemli bir imani görevdir. Bu önemli hizmetin tüm insanlarımıza ulaştırılabilmesi ise zorunludur. Kimi okuyucularımız belki tek bir kitabımızı okuma imkanı bulabilir. Bu nedenle her kitabımızda bu konuya özet de olsa bir bölüm ayrılması uygun görülmüştür.

•Belirtilmesi gereken bir diğer husus, bu kitapların içeriği ile ilgilidir. Yazarın tüm kitaplarında imani konular Kuran ayetleri doğrultusunda anlatılmakta, insanlar Allah'ın ayetlerini öğrenmeye ve yaşamaya davet edilmektedirler. Allah'ın ayetleri ile ilgili tüm konular, okuyanın aklında hiçbir şüphe veya soru işareti bırakmayacak şekilde açıklanmaktadır.

•Bu anlatım sırasında kullanılan samimi, sade ve akıcı üslup ise kitapların yediden yetmişe herkes tarafından rahatça anlaşılmasını sağlamaktadır. Bu etkili ve yalın anlatım sayesinde, kitaplar "bir solukta okunan kitaplar" deyimine tam olarak uymaktadır. Dini reddetme konusunda kesin bir tavır sergileyen insanlar dahi, bu kitaplarda anlatılan gerçeklerden etkilenmekte ve anlatılanların doğruluğunu inkar edememektedirler.

•Bu kitap ve yazarın diğer eserleri, okuyucular tarafından bizzat okunabileceği gibi, karşılıklı bir sohbet ortamı şeklinde de okunabilir. Bu kitaplardan istifade etmek isteyen bir grup okuyucunun kitapları birarada okumaları, konuyla ilgili kendi tefekkür ve tecrübelerini de birbirlerine aktarmaları açısından yararlı olacaktır.

•Bunun yanında, sadece Allah rızası için yazılmış olan bu kitapların tanınmasına ve okunmasına katkıda bulunmak da büyük bir hizmet olacaktır. Çünkü yazarın tüm kitaplarında ispat ve ikna edici yön son derece güçlüdür. Bu sebeple dini anlatmak isteyenler için en etkili yöntem, bu kitapların diğer insanlar tarafından da okunmasının teşvik edilmesidir.

•Kitapların arkasına yazarın diğer eserlerinin tanıtımlarının eklenmesinin ise önemli sebepleri vardır. Bu sayede kitabı eline alan kişi, yukarıda söz ettiğimiz özellikleri taşıyan ve okumaktan hoşlandığını umduğumuz bu kitapla aynı vasıflara sahip daha birçok eser olduğunu görecektir. İmani ve siyasi konularda yararlanabileceği zengin bir kaynak birikiminin bulunduğuna şahit olacaktır.

•Bu eserlerde, diğer bazı eserlerde görülen, yazarın şahsi kanaatlerine, şüpheli kaynaklara dayalı izahlara, mukaddesata karşı gereken adaba ve saygıya dikkat etmeyen üsluplara, burkuntu veren ümitsiz, şüpheci ve ye'se sürükleyen anlatımlara rastlayamazsınız.

YAZAR VE ESERLERİ HAKKINDA

Harun Yahya müstear ismini kullanan yazar Adnan Oktar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde ve İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğrenim gördü. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır. Harun Yahya'nın eserleri yaklaşık 30.000 resmin yer aldığı toplam 45.000 sayfalık bir külliyattır ve bu külliyat 57 farklı dile çevrilmiştir.

Yazarın müstear ismi, inkarcı düşünceye karşı mücadele eden iki peygamberin hatıralarına hürmeten, isimlerini yad etmek için Harun ve Yahya isimlerinden oluşturulmuştur. Yazar tarafından kitapların kapağında Resulullah'ın mührünün kullanılmış olmasının sembolik anlamı ise, kitapların içeriği ile ilgilidir. Bu mühür, Kuran-ı Kerim'in Allah'ın son kitabı ve son sözü, Peygamberimiz (sav)'in de hatem-ül enbiya olmasını remzetmektedir. Yazar da, yayınladığı tüm çalışmalarında, Kuran'ı ve Resulullah'ın sünnetini kendine rehber edinmiştir. Bu suretle, inkarcı düşünce sistemlerinin tüm temel iddialarını tek tek çürütmeyi ve dine karşı yöneltilen itirazları tam olarak susturacak "son söz"ü söylemeyi hedeflemektedir. Çok büyük bir hikmet ve kemal sahibi olan Resulullah'ın mührü, bu son sözü söyleme niyetinin bir duası olarak kullanılmıştır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir.

Nitekim Harun Yahya'nın eserleri Hindistan'dan Amerika'ya, İngiltere'den Endonezya'ya, Polonya'dan Bosna Hersek'e, İspanya'dan Brezilya'ya, Malezya'dan İtalya'ya, Fransa'dan Bulgaristan'a ve Rusya'ya kadar dünyanın daha pek çok ülkesinde beğeniyle okunmaktadır. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Urduca, Arapça, Arnavutça, Rusça, Boşnakça, Uygurca, Endonezyaca, Malayca, Bengoli, Sırpça, Bulgarca, Çince, Kishwahili (Tanzanya'da kullanılıyor), Hausa (Afrika'da yaygın olarak kullanılıyor), Dhivelhi (Mauritus'ta kullanılıyor), Danimarkaca ve İsveççe gibi pek çok dile çevrilen eserler, yurtdışında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Dünyanın dört bir yanında olağanüstü takdir toplayan bu eserler pek çok insanın iman etmesine, pek çoğunun da imanında derinleşmesine vesile olmaktadır. Kitapları okuyan, inceleyen her kişi, bu eserlerdeki hikmetli, özlü, kolay anlaşılır ve samimi üslubun, akılcı ve ilmi yaklaşımın farkına varmaktadır. Bu eserler süratli etki etme, kesin netice verme, itiraz edilemezlik, çürütülemezlik özellikleri taşımaktadır. Bu eserleri okuyan ve üzerinde ciddi biçimde düşünen insanların, artık materyalist felsefeyi, ateizmi ve diğer sapkın

görüş ve felsefelerin hiçbirini samimi olarak savunabilmeleri mümkün değildir. Bundan sonra savunsalar da ancak duygusal bir inatla savunacaklardır, çünkü fikri dayanakları çürütülmüştür. Çağımızdaki tüm inkarcı akımlar, Harun Yahya Külliyatı karşısında fikren mağlup olmuşlardır.

Kuşkusuz bu özellikler, Kuran'ın hikmet ve anlatım çarpıcılığından kaynaklanmaktadır. Yazarın kendisi bu eserlerden dolayı bir övünme içinde değildir, yalnızca Allah'ın hidayetine vesile olmaya niyet etmiştir. Ayrıca bu eserlerin basımında ve yayınlanmasında herhangi bir maddi kazançhedeflenmemektedir.

Bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda, insanların görmediklerini görmelerini sağlayan, hidayetlerine vesile olan bu eserlerin okunmasını teşvik etmenin de, çok önemli bir hizmet olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu değerli eserleri tanıtmak yerine, insanların zihinlerini bulandıran, fikri karmaşa meydana getiren, kuşku ve tereddütleri dağıtmada, imanı kurtarmada güçlü ve keskin bir etkisi olmadığı genel tecrübe ile sabit olan kitapları yaymak ise, emek ve zaman kaybına neden olacaktır. İmanı kurtarma amacından ziyade, yazarının edebi gücünü vurgulamaya yönelik eserlerde bu etkinin elde edilemeyeceği açıktır. Bu konuda kuşkusu olanlar varsa, Harun Yahya'nın eserlerinin tek amacının dinsizliği çürütmek ve Kuran ahlakını yaymak olduğunu, bu hizmetteki etki, başarı ve samimiyetin açıkça görüldüğünü okuyucuların genel kanaatinden anlayabilirler.

Bilinmelidir ki, dünya üzerindeki zulüm ve karmaşaların, Müslümanların çektikleri eziyetlerin temel sebebi dinsizliğin fikri hakimiyetidir. Bunlardan kurtulmanın yolu ise, dinsizliğin fikren mağlup edilmesi, iman hakikatlerinin ortaya konması ve Kuran ahlakının, insanların kavrayıp yaşayabilecekleri şekilde anlatılmasıdır. Dünyanın günden güne daha fazla içine çekilmek istendiği zulüm, fesat ve kargaşa ortamı dikkate alındığında bu hizmetin elden geldiğince hızlı ve etkili bir biçimde yapılması gerektiği açıktır. Aksi halde çokgeç kalınabilir.

Bu önemli hizmette öncü rolü üstlenmiş olan Harun Yahya Külliyatı, Allah'ın izniyle, 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

YARATILIŞ GERÇEĞİ

Sizin için yerde olanların tümünü yaratan O'dur. Sonra göğe yönelip (istiva edip) de onları yedi gök olarak düzenleyen O'dur. Ve O, herşeyi bilendir. (Bakara Suresi, 29)

www.hayvanlaralemi.net

Kelebek gibi narin bir canlı kendini düşmanlarından nasıl koruyabilir? Bazı kelebek türlerinin kanatlarında yuvarlak benekler bulunur, bu beneklerin merkezlerinde ise sedefimsi bir lekeden oluşan parlak birer "gözbebeği" vardır. Bu detay kanatların büyük bir çift göze benzemesini sağlar. Gerektiği zamanlarda kelebek kanatlarını açar ve düşmanlarını korkutur. Bu sahte gözleri yaratan Yüce Allah'tır.

Allah, herşeyin yaratıcısıdır. O, herşey üzerinde vekildir. (Zümer Suresi, 62)

Bitki ve ağaç (O'na) secde etmektedirler. (Rahman Suresi, 6)

www.bitkidunyasi.net

(Onlar mı) Yoksa, gökleri ve yeri yaratan ve size gökten su indiren mi? Ki onunla (o suyla) gönül alıcı bahçeler bitirdik, sizin içinse bir ağacını bitirmek (bile) mümkün değildir... (Neml Suresi, 60)

Sizin için gökten su indiren O'dur; içecek ondan, ağaç ondandır (ki) hayvanlarınızı onda otlatmaktasınız. (Nahl Suresi, 10)

www.imanhakikatleri.com

Gökleri ve yeri bir örnek edinmeksizin yaratandır... (Enam Suresi, 101)

... Göklerde ve yerde olanların tümü O'nu tesbih etmektedir. O, Aziz, Hakim'dir. (Haşr Suresi, 24)

www.ALLAHvar.com

Kabuğu olmayan bir salyangoz türü olan Nudibranchların çok fazla düşmanı yoktur. Bunun nedeni hayvana iyi bir koruma sağlayan ısırgan hücreleridir. Nudibranch bu hücreleri kendisi üretmez. Hyroid denen zehirli canlıları yer ve

onları sindirim sisteminde öğütmez. Bu hayvanlar Nudibranch'ın sindirim sistemi içinde koruyucu mukusla kaplanır ve ısırgan hücre olarak ona iyi bir koruma sağlar.

...O'nun, alnından yakalayıp-denetlemediği hiçbir canlı yoktur. Muhakkak benim Rabbim, dosdoğru bir yol üzerinedir. (Hud Suresi, 56)

www.denizlerdesanat.com

Trilobitlerin çok mercekli gözleri vadır. Bu gözler, tıpkı sineğin altıgen petek gözleri gibi, tek bir bağımsız mercek görevi görürler. Yapılan araştırmalar bir trilobit gözünde üç binden fazla mercek olduğunu göstermiştir. Üç binden fazla mercek, üç binden fazla farklı görüntünün bu canlıya ulaşması anlamına gelmektedir. Bu da, 530 milyon yıl önce yaşayan bir canlının, göz ve beyin yapısının ne kadar büyük bir kompleksliğe sahip olduğunu ve evrimle hiçbir şekilde meydana gelemeyecek kusursuz bir yapı sergilediğini göstermektedir.

www.darwinizminsonu.com

Rhinobatoidei alt takımına dahil olan keman vatozlarının özelliklerinden biri, vücutlarının yan kısımlarının bir gitarın ana hatlarını andıran şekilde girintili olmasıdır. Genellikle tropik denizlerin sahile yakın kısımlarında, deniz zemininde yaşarlar. Keman vatozlarının 95 milyon yıldır aynı kaldığını gösteren fosiller, evrimcileri derin bir sessizliğe mahkum etmektedir. On milyonlarca yıl boyunca değişmeden varlıklarını devam ettiren canlılar, evrimin yaşanmadığını, kendilerini Yüce Allah'ın yarattığını söylemektedir.

95 milyon yıllık Keman vatozu fosili ile günümüzde yaşayan Keman vatozu hiç değişmeden aynıdır.

Fosil kayıtları, ladinlerin milyonlarca yıldır aynı olduklarını, herhangi bir evrim geçirmediklerini göstermektedir. 15 milyon yıl öncesine ait ladin tohumu fosilininde ispatladığı gibi, aradan geçen milyonlarca yıl boyunca, ladinler hep aynı kalmış, herhangi bir ara aşamadan geçmemişlerdir.

www.evrimaldatmacasi.com

15 milyon yıllık ladin tohumu fosili ile günümüzde yaşayan ladin tohumları aynıdır.

Işıklı balıklar, okyanuslarda derin sularda yaşayan, ışık üreten organlara sahip olan küçük balıklardır. Işık üreten sistemleri çoğunlukla karın bölgelerinde yer alır. Söz konusu balıkların, bundan milyonlarca yıl önce de vücutlarında ışık

üretebilecek son derece kompleks yapıya sahip olmaları evrimciler açısından açıklanamaz bir durumdur.

www.evrimefsanesi.com

23 - 5 milyon yıllık ışıklı balık fosili ile günümüzdeki bir ışıklı balık türü aynıdır.

Darwin'in, Türlerin Kökeni isimli kitabını yazdığı 1859'dan 2007'ye kadar basında yayınlanan resimlerin hiçbiri ara fosil değildir. Bunlar, ya soyu tükenmiş, ara canlı özelliği göstermeyen canlılara ya da sahte fosillere aittir. Darwinistlerin tek bir ara canlı fosili gösterememelerine karşılık, Yaratılış'ın delili olan milyonlarca fosil bulunmaktadır. Bunlara bir örnek de 8.6 milyon yıllık tilki kafatası fosilidir.

Tilki kafatası
Dönem: Senozoik zaman, Miosen dönemi
Yaş: 8.6 milyon yıl
Bölge: Çin

Bilimin geliştiği, internetin yaygınlaştığı günümüzde artık evrimcilerin hiçbir delili kalmamıştır. Evrim teorisini etkisiz hale getiren konulardan biri de fosillerdir. Bulunan her fosilin, istisnasız olarak, canlıların on milyonlarca hatta yüz milyonlarca yıl boyunca hiç değişmediklerini ortaya koyması teoriyi geçersiz kılmıştır. Örneğin, 9.5 milyon yıllık kurt kafatası da, evrime darbe indiren fosillerden biridir.

www.evrimmasali.com

Kurt kafatası
Dönem: Senozoik zaman,
Miosen dönemi
Yaş: 9.5 milyon yıl
Bölge: Çin

Ğünümüz kurdunun kafatası ile 9.5 milyon yıllık kurt kafatasının hiçbir farkı yoktur. Bu farksızlık evrimin hiç yaşanmadığının bir delilidir.

"Ancak bütün bu iddialara rağmen ne gariptir ki, gerçekten objektif bir kişinin şunu söylemesi mümkün değildir: 'İşte, benim aradığım kesin bilimsel kanıt burada.'" (Richard Milton, Darwinizm'in Mitleri, Gelenek Yayınları, Eylül 2003, s. 21)

Bilim yazarı Milton'un da dile getirdiği gibi evrim teorisine delil arayan kimse her defasında eli boş dönecektir. 150 yıla yakın süredir yapılan araştırmalarda evrimi destekleyen hiçbir fosil görülmemiş olması bunun delillerinden biridir.

Kaplan kafatası
Dönem: Mezozoik zaman,
Kretase dönemi
Yaş: 80 milyon yıl
Bölge: Çin

Canlıların ortak bir atadan türedikleri, uzun dönemler içinde sürekli değişerek bugünkü hallerini aldıkları iddiası fosiller tarafından yalanlanmıştır. 38 – 23 milyon yaşındaki asma yaprağı fosili, diğer canlılar gibi, bitkilerin de evrim geçirmediğinin, yaratıldığının ispatlarından biridir. Günümüzdeki asma yapraklarıyla milyonlarca yıl önceki asma yaprakları arasında hiçbir fark yoktur. Bu farksızlık Yaratılış gerçeğinin delillerindendir.

www.evrimcilerinitiraflari.com

38 - 23 milyon yıllık asma yaprağı fosilinin günümüz hiçbir farkının olmadığı açıktır. Milyonlarca yıl öncesine ait fosiller “biz evrim geçirmedik, yaratıldık” demektedirler.

Ringa ve güneş balıkları fosil kayıtlarında sıkça rastlanan balık türlerindendir. Elde edilen her fosil, canlıların evrim geçirmediğini bir kez daha gözler önüne sermektedir. 54 – 37 milyon yıllık bu fosil de, günümüzdeki Ringa ve güneş balıklarıyla geçmişte yaşayanlar arasında bir fark olmadığını göstermektedir.

www.hayatinkokeni.com

54 -37 milyon yıllık ringa ve güneş balığı fosilleri ile günümüzde yaşayan ringa balığı ve güneş balığı aynıdır.

Bir canlı türü ilk olarak hangi özellikleriyle ortaya çıktıysa, milyonlarca yıl boyunca o özelliklerini devam ettirmektedir. Örneğin bir kuzey doğu kaplanı bundan 79 milyon yıl önce nasıl bir görünüm ve yapıya sahipse, bugün de aynı görünüm ve yapıya sahiptir. Bu da açıkça evrim iddiasını yerle bir eden bir bilgidir.

www.harunyahya.net

Kuzey doğu kaplanı kafatası
Dönem: Mezozoik zaman, Kretase dönemi
Yaş: 79 milyon yıl
Bölge: Çin

Bazı medya organlarında aralıksız devam eden Darwinist yayınlar içi boş bir propagandadan ibarettir. Evrim teorisi, tarihin tozlu sayfalarına gömülmek üzeredir. Teoriye öldürücü darbeyi vuran en önemli bulgulardan biri de 79 milyon yıl öncesine ait fosillerdir.

Bozayıların, evrimcilerin iddialarına göre milyonlarca yıl içinde aşama aşama gelişmiş olmaları gerekir. Yani, her bir uzuv ve organı kademe kademe oluşmalıdır. Bu durumda fosil kayıtlarında da bu aşamaların izlenebilmesi şarttır. Ancak fosil kayıtlarında böyle bir sürecin izleri hiç görülmez. Bugüne kadar bulunan tüm bozayı fosilleri, örneğin 90 milyon yıllık kafatası fosilinde, eksiksiz ve tamdır. Bozayılar, evrimin yaşanmadığının canlı birer delilidir.

Bozayı kafatası
Dönem: Mezozoik zaman, Kretase dönemi
Yaş: 90 milyon yıl
Bölge: Çin

Günümüz bozayılarına bir örnek de 8.2 milyon yıllık kutup tilkisi kafatası da evrim gibi bir sürecin hiç yaşanmadığının ispatlarından biridir. Eğer Darwinistler doğru söylüyor olsaydı, 8.2 milyon yıl önce yaşamış kutup tilkilerinin günümüzde yaşayanlardan çok farklı olması, bu farklılıkların da fosillerden açıkça görülmesi gerekirdi. Ancak tüm fosiller gibi kutup tilkisi fosilleri de, Yaratılış'ın apaçık bir gerçek olduğunu göstermektedir.

Kutup tilkisi kafatası
Dönem: Senozoik zaman, Miosen dönemi
Yaş: 8.2 milyon yıl
Bölge: Çin

GİRİŞ

Hayatı ve ölümü Allah belirli bir amaçla yaratmış, insanlara doğruyu ve yanlışı öğreten hak kitaplar indirerek bu amacı onlara bildirmiştir.

O, amel (davranış ve eylem) bakımından hanginizin daha iyi (ve güzel) olacağını denemek için ölümü ve hayatı yarattı. O, üstün ve güçlü olandır, çok bağışlayandır. (Mülk Suresi, 2)

Bu amacın özü insanın, herşeyden önce kendisini yaratan Rabbimizi gereği gibi tanıyıp takdir edebilmesi, O'nun emirlerini ve koymuş olduğu yasakları titizlikle koruması, dünya hayatının geçici ve sahte bir süsten ibaret olduğunu fark edebilmesi, hayatını ahireti hedef alarak düzenlemesidir.

Hayatını, ahireti esas alarak düzenleyen bir insan aslında dünyada da olabilecek en güzel, rahat ve huzurlu yaşamı sürdürecektir. Çünkü kendi yaratılışına en uygun olan yaşam tarzı Kuran'da bildirilmiştir ve kişi Kuran'da bildirilen Allah'ın emirlerine tam olarak uymakla, bir anlamda dünyayı cennet benzeri bir mekan haline getirmiş olacaktır.

Erkek olsun, kadın olsun, bir mü'min olarak kim salih bir amelde bulunursa, hiç şüphesiz Biz onu güzel bir hayatla yaşatırız ve onların karşılığını, yaptıklarının en güzeliyle muhakkak veririz. (Nahl Suresi, 97)

Allah, yukarıdaki ayetinde Kuran'a uyan müminlerin güzel bir hayat sürdüreceklerini müjdeler. Bu bilgi, aslında insanlara verilmiş oldukça önemli bir sırdır. Ne kadar güzel, ne kadar zengin, ne kadar şöhretli olursa olsun, bir insan Kuran ahlakını yaşamadığı sürece dünyada güzel bir hayat yaşayamaz.

İşte bu kitapta asıl olarak değinilmek istenen konu da budur. İslam ahlakı yaşanmadığında ortaya çıkan yaşam biçiminin her karesinde ne kadar sıkıntılı ve huzursuz bir ortam meydana getirdiğini tüm örnekleriyle ortaya koymak ve buna karşılık Kuran'a uymakla kazanılan "güzel hayatı" tanımlamak...

Allah, Kuran'da, Peygamberimiz (sav)'in gönderilmesinden önceki yaşantıyı "cahiliye" yani "cahillik dönemi" olarak isimlendirir. Ancak burada kullanılan "cahil" sıfatı halk arasında bilinen anlamından oldukça farklı nitelikler taşır. Çünkü halk arasındaki cahil tanımlaması, genellikle okuma yazma bilmeyen, iyi bir eğitimi ve tahsili olmayan, görgüden yoksun insanlara yapılan bir yakıştırmadır. Kuran'da ifade edilen cahillik ise kişinin, yaratılış amacından, Yaratıcımız'ın vasıflarından, kendisine gönderilen ilahi kitaptaki bilgi ve hikmetten, sonsuz yaşamını ilgilendiren konulardan habersiz olması ve bu cehaletin doğurduğu şuursuz bir yaşam biçimini benimsemesidir. Kişinin, kendisini ve içinde yaşadığı bu mükemmel sistemi yaratan Rabbimizi kavrayamamış olması, dünyada yaşadığı olayların şuurunda olmaması cehaletinin

bir göstergesidir. Böyle bir insanın modern, kültürlü, görgülü ve bilgi sahibi olması, okuduğu kitapların çokluğu, onu içerisine düştüğü bu derin cehaletten çıkarmaya yetmez.

Bu tür bir cehaletin ve şuursuzluğun hüküm sürdüğü toplumlara "cahiliye toplumu" denir. "Cahiliye toplumu" kavramı, sadece Kuran indirilmeden önceki dönemlerde yaşayanlar insanları değil, Kuran indirildiği ve içindekiler tebliğ olunduğu halde Allah'ın hoşnut olduğu ahlak ve yaşam biçiminden uzak olan toplumları da içine alır.

"Cahiliye toplumu"nun temel mantığı şudur: Kişilerin, hayatlarını kendi belirledikleri doğrulara ve yanlışlara göre sürdürmeleri ve hayatlarının en önemli konusu hakkında duyarsız bir tavır sergilemeleri. Ancak bu seçimleri, onlara ahiretlerini kaybettirdiği gibi, onları dünyada da güzel bir hayat sürmekten mahrum bırakır. Çünkü cahiliye toplumlarında yaşanan ahlak sistemi, oldukça "ilkel bir mantığa" dayalıdır. Temeldeki amaç, herkes için aşağı yukarı aynıdır: Ortalama 60-70 seneyi aşmayan sınırlı dünya hayatını kendince olabilecek en iyi şartlar içerisinde yaşamak...

Hiç şüphesiz, bu son derece küçük bir idealdir ve insanı ister istemez küçük düşünmeye, küçük hesaplar yapmaya, basit ve ilkel tavırlar sergilemeye iter. Çünkü bu idealin içerisinde yaratılış amacını ve ölümden sonraki yaşamı düşünmek, sonsuz ahiret yaşamı için hazırlık yapmak gibi önemli konular yer almaz.

Cahiliye insanına göre, dünya hayatı bir yarış ve çekişmeden ibarettir. Açıkça ifade edilmese de başarılı ve güçlü olmak için, kişinin her zaman öncelikli olarak kendisini düşünmesi ve bencilce hareket etmesi temel prensiptir. Kişi ne kadar zengin olursa olsun, paraya ve mülke o kadar çok bağlanır ve sürekli daha da fazlasını ister. Ne kadar fazla itibar kazanırsa, o kadar daha ön plana çıkmaya çalışır. Bu yarışa kendini o denli kaptırır ki, içine düştüğü cehaletin farkına varamayacak hale gelir.

Bu hayat şeklinin ne denli ilkel ve çarpık olduğu ise ancak Kuran'da belirtilen yaşam biçimi, düşünce ve ahlak yapısı ile kıyas yapıldığında ortaya çıkar.

Bu kitabın amacı da, bu kıyası belirginleştirerek, "cahiliye toplumları"nın din ahlakını yaşamamalarından dolayı ne denli "ilkel bir mantık" içerisine düştüklerini göstermektir. Ayrıca bu mantığın getirdiği ahlak modelini her yönüyle ortaya koymak ve bu yapıdan kurtulmanın tek çözümünün de ancak Allah'ın insanlar için seçip beğendiği yaşam şekline uymakla mümkün olduğunu ispatlamaktır.

Allah cahiliye toplumu insanlarına şöyle buyurmaktadır:

Onlar hala cahiliye hükmünü mü arıyorlar? Kesin bilgiyle inanan bir topluluk için hükmü, Allah'tan daha güzel olan kimdir? (Maide Suresi, 50)

CAHİLİYE TOPLUMUNU TANIMAK

Cahiliye toplumunun en belirgin özelliği, bu toplumu oluşturan insanların Allah'ı tanımamaları ve Allah'ın rızasından uzak bir yaşam sürmeleridir. Bu da onların Kuran'dan ve Peygamberimiz (sav)'in sünnetinden tamamen ayrı bir düşünce ve ahlak anlayışı geliştirmelerine neden olur. Oysa Kuran, bir insanın ömrü boyunca ihtiyaç duyabileceği tüm konulara cevap veren, yaşamının her alanına çözüm getiren ilahi bir kitaptır. Kuran Allah Katından indirildiği için, insanın yaratılışına en uygun ahlak anlayışını ve en güzel yaşam tarzını öğrenebileceğimiz kaynaktır.

Ancak böylesine kesin ve güvenilir bir rehber varken, onu terk edip kendi doğrularını ve yanlışlarını kendi belirleyen, kendine has değer yargıları geliştiren bir toplumun mantığı "cahilce" kalır. Nitekim cahiliye toplumunun seçtiği yaşam tarzının, ilerleyen bölümlerde çok daha detaylı olarak incelendiğinde, ne derece ilkel olduğunu, günlük hayatın akışında da görebilmek mümkün olacaktır. Cahiliye toplumunun yaşam tarzına ve ahlak anlayışına değinmeden önce, bu toplumun genel özellikleri hakkında kısaca fikir sahibi olmakta fayda vardır.

Her dönemde bir cahiliye toplumu vardır

Günümüze kadar yaşamış birçok toplumda cahiliye sistemi içinde olan ve bu sistemi benimsemeyerek Allah'ın hoşnutluğunu arayan insanlardan oluşan iki ayrı topluluk olmuştur. Allah'ın Kuran'da belirlediği sınırların dışında yaşayan tüm insanlar, cahiliye toplumunu oluştururlar. Bu kişilerin kendi aralarında farklı yaşam şartları, görüş ve düşünce ayrılıkları olsa bile, temelde ortak bir mantık üzerine hareket ederler. Bu mantık da Allah'ın Kuran'da bildirdiği ve hoşnut olduğu ahlakın dışında yaşamaktır. Her ne kadar bunu sözlü olarak söylemeseler de bu kişilerin, Allah'ın bildirdiği hükümlerden ödün vermeleri, dünyevi istekler üzerine kurulu bir yaşam seçmiş olmaları, kendi nefislerini hoşnut etmek için birçok ahlaki değeri göz ardı etmeleri cahiliye sisteminin bir ferdi olduklarını göstermektedir. Cahiliyenin sadece dünya hayatıyla sınırlı olan bakış açısı Kuran'da şöyle bildirilir:

Bizimle karşılaşmayı ummayanlar, dünya hayatına razı olanlar ve bununla tatmin olanlar ve Bizim ayetlerimizden habersiz olanlar... (Yunus Suresi, 7)

Gerçek şu ki bunlar, çarçabuk geçmekte olan (dünyay)ı seviyorlar. Önlerinde bulunan ağır bir günü bırakıyorlar. (İnsan Suresi, 27)

Dünya hayatının nimetlerinden istifade etmek elbette ki yanlış bir şey değildir. Çünkü Allah dünyadaki nimetlerin tümünü insanların faydalanmaları için yaratmıştır. Ancak cahiliye toplumunun içine düştüğü yanılgı şudur: Cahiliye insanları dünya nimetlerini kullanmakla yetinmezler; bunlara ihtiras derecesinde bir bağlılık gösterir ve ayette de belirtildiği gibi "dünya hayatına aldanırlar". Daha da önemlisi bunları kendilerine verenin Allah olduğunu unutup, O'na gereği gibi şükretmezler.

Bu nedenle günümüze kadar gelen nesillerin yaşam tarzları, zenginlikleri, medeniyetleri, kültür yapıları, ırkları, renkleri, dilleri birbirlerinden her ne kadar farklılık gösterse de, temel mantık ve zihniyet açısından cahiliye toplumları birbirlerinin kopyası olmuşlardır. İster tarihin en ilkel kabilelerine, en ihtişamlı medeniyetlerine, isterse de günümüz toplumlarından birine bakalım, cahiliye inancını yaşayan her toplumun peşinden koştuğu şey yine sadece dünya hayatının süsleri olmuştur.

Cahiliye ahlakı nesilden nesile aktarılan bir "inanç sistemi"dir

Cahiliye toplumlarının bir başka özelliği de her neslin, hayata ilişkin bilgileri, kendilerini yaratan Rabbimiz'den indirilen hak kitaplar yerine, atalarından öğrenmeleridir. Ataları, onlara cahiliye dininin amacını, nasıl yaşanacağını, ahlak özelliklerini öğretirler ve böylece bu ilkel mantığın sürekliliğini sağlarlar. Onlar da bu bozuk ahlakın temel bilgilerini kendilerinden önceki nesillerden öğrenmişlerdir.

Nesilden nesile miras olarak aktarılan bu sistem, hiçbir zaman sorgulanmaz. Her türlü bilgi kesin birer gerçek olarak kabullenilir. Tüm değer yargıları, doğrular, yanlışlar yeni nesle hazır olarak verilir. Bu nedenle de cahiliye toplumunun üyeleri, hayatları boyunca doğruları aramak gibi bir ideal içerisine girmezler.

Kuran'da, cahiliye toplumlarının atalarından miras aldıkları bu sisteme nasıl sorgusuz sualsiz sahip çıktıklarına ve düşünmeye gerek dahi duymadan hak dinden nasıl yüz çevirdikleri şöyle haber verilir:

Ne zaman onlara: "Allah'ın indirdiklerine uyun" denilse, onlar: <u>"Hayır, biz, atalarımızı üzerinde bulduğumuz şeye (geleneğe) uyarız"</u> derler. (Peki) Ya atalarının aklı bir şeye ermez ve doğru yolu da bulamamış idiyseler? (Bakara Suresi, 170)

Sayıca çok olmaları, yaşadıkları hayatın doğruluğunu göstermez

Cahiliye toplumlarına ilişkin olarak Kuran'dan öğrendiğimiz çok önemli bir bilgi de, bu toplulukların her zaman için inanan insanların oluşturduğu topluluklardan sayıca fazla olduklarıdır. Kuran'da iman edenlerin sayısının az olacağı bildirilir:

Sen şiddetle arzu etsen bile, insanların çoğu iman edecek değildir. (Yusuf Suresi, 103)

Böylece onlar, az bir bölümü dışında, inanmazlar. (Nisa Suresi, 46)

... Hayır, onların çoğu iman etmezler. (Bakara Suresi, 100)

Onların çoğu Allah'a iman etmezler de ancak şirk katıp-dururlar. (Yusuf Suresi, 106)

Kuşkusuz bu farklılık, Allah'ın önemli hikmetlerle yarattığı bir durumdur. İman edenlerin sayıca az olması, onların güzel ahlaklarını değerli kılar ve ahirette alacakları karşılığı artırır. Çünkü dünya hayatı insanların denenmesi için çok çeşitli süslerle donatılmıştır. Tüm bunlara rağmen, ahiret için yaşayan bir insan, bu süslere aldanan çoğunluktan çok daha üstündür.

Bunun yanında bu konu, inanmayanlar için de oldukça önemli bir deneme konusudur. İnsanların büyük bir kısmı, çoğunluğun peşinden gitmeyi bir adet haline getirmiştir ve doğru olanın çoğunluğun tavrı olduğunu zanneder. Çoğunluğun fikri her zaman için mutlak doğru ve azınlığın fikri de yanlış kabul edilir. Bu nedenle de cahiliye insanları hakka davet edildiklerinde mazeret olarak bu mantıklarını öne sürerler.

Oysa ki cahiliyenin savunduğu bu ölçü doğru değildir ve, insanları böyle bir duruma sokan ilkel mantığın bozuk bir çıkarımıdır. Cahiliye toplumunun sayıca fazla olması, bu insanların haklı olduklarını göstermez; aksine bu durum dünya hayatını tercih ederek nefislerinin hoşuna giden işler yapmak istemelerinden kaynaklanmaktadır. Kuşkusuz ki 'ben çoğunluğa uyarım, nasıl olsa onların söyledikleri doğrudur' gibi akıl dışı bir bahane öne sürerek, Allah'ın hoşnutluğunu ve emirlerini göz ardı eden bir kişi ancak kendini aldatmaktadır.

Allah Kuran'da böyle bir toplumun sayıca fazla olmasının hikmetlerini haber verir ve inanan kullarına, bunun bir ölçü olmadığını, aksine vicdanın sesini dinlemeden çoğunluğa uymanın yanlış olduğunu bildirir:

Yeryüzünde olanların çoğunluğuna uyacak olursan, seni Allah'ın yolundan şaşırtıp-saptırırlar. Onlar ancak zanna uyarlar ve onlar ancak 'zan ve tahminle yalan söylerler.' Şüphesiz Rabbin, kendi yolundan sapanları daha iyi bilir. O, dosdoğru yolda olanları daha iyi bilendir. (Enam Suresi, 116- 117)

Onların çoğunluğu zandan başkasına uymaz. Gerçekten zan ise, haktan hiçbir şeyi sağlayamaz. Şüphesiz Allah, onların işlemekte olduklarını bilendir. (Yunus Suresi, 36)

Müminlerin gerçeği bulmadaki ölçü ve tavırları ise Kuran'da şöyle tarif edilmektedir:

...İşte (Allah'a) teslim olanlar, artık onlar 'gerçeği ve doğruyu' araştırıp-bulanlardır. (Cin Suresi, 14)

Cahiliye toplumları her dönemde mutlaka uyarılmıştır

Kim hidayete ererse, kendi nefsi için hidayete erer; kim de saparsa kendi aleyhine sapar. Hiçbir günahkar, bir başkasının günah yükünü yüklenmez. Biz, <u>bir elçi gönderinceye kadar (hiçbir topluma) azap edecek değiliz.</u> (İsra Suresi, 15)

Senin Rabbin, <u>'ana yerleşim merkezlerine' onlara ayetlerimizi okuyan bir elçi göndermedikçe şehirleri yıkıma uğratıcı değildir.</u> Ve Biz, halkı zulmeden şehirlerden başkasını da yıkıma uğratıcı değiliz. (Kasas Suresi, 59)

Kuran'da yer alan bu ayetler, her cahiliye toplumuna mutlaka kendilerine hak dini anlatacak bir elçi gönderildiğini ifade eder. Allah sonsuz adalet sahibi olduğu için, kendilerine din ahlakı tebliğ edilmemiş ve dolayısıyla uyarılmamış bir topluluğu azaplandırmayacağını haber vermiştir. Allah bu amaçla gönderdiği elçileriyle, Kendisi'nden başka ilah olmadığını bildirmiş ve insanları zorlu bir güne karşı hazırlık yapmaları için uyarmıştır.

Bir ayette Allah şöyle buyurmaktadır:

Onlara da kendi içlerinden: "Allah'a ibadet edin. O'nun dışında sizin başka ilahınız yoktur, yine de sakınmayacak mısınız?" (desin) diye içlerinden bir elçi gönderdik. (Müminun Suresi, 32)

Kuran'da haber verilen bu önemli gerçek ile birlikte, cahiliye toplumunun aslında bu ilkel mantığı yaşamakta bile bile direndiğini de görmüş oluruz. Bu insanlar, Allah'ın ve ahiretin varlığı kendilerine açıkça anlatıldığı, doğru ve yanlışlar bildirildiği halde, cahiliye dinini yaşamakta ısrarlı davranırlar. Bir başka ayette de, kendilerine bir uyarıcı geldiğinde, bu toplumun önde gelenlerinin mutlaka yüz çevirdikleri bildirilir:

İşte böyle, senden önce de (herhangi) bir memlekete bir elçi göndermiş olmayalım, mutlaka onun 'refah içinde şımarıp azan önde gelenleri' (şöyle) demişlerdir: "Gerçekten biz, atalarımızı bir ümmet (din) üzerinde bulduk ve doğrusu biz, onların izlerine (eserlerine) uymuş kimseleriz." (Zuhruf Suresi, 23)

Tüm ömürleri zorluk ve sıkıntı içinde geçer

Cahiliye insanı tüm planlarını sadece dünya üzerine kurar ve ahireti de tamamen unutur. Dünyaya olan sevgisi kısa süre içerisinde bir hırsa dönüşür ve ne serveti, ne şöhreti, ne de itibarı kendisini tatmin edemez hale gelir. Ne kadar fazlasını elde ederse, bir o kadar daha elde etmek için hırslanır. Bu hırs onun kısa süre içerisinde fiziksel anlamda yıpranmasına, aynı zamanda pek çok ahlaki değerini de yitirmesine neden olur. Çıkarcılık ve menfaatperestlik dünya hayatında kimse ile gerçek dost olamamasının ve yalnızlık içerisinde yaşamasının nedenidir. Tüm bunlar ve kitabın ilerleyen bölümlerinde okuyacağınız cahiliye ahlakının getirdiği diğer zorluklar, kişinin dünya hayatından gerçek bir zevk alamamasına ve düş kırıklığına uğramasına sebep olur.

İşte bu, sadece dünya hayatını tercih eden insanların içine düştükleri büyük bir yanılgıdır. Onlar tüm nimetlerden zevk alabilmek, güzel bir hayat sürebilmek için birçok olayda Allah'ın emirlerine, İslam ahlakının gereklerine aykırı hareket ederler. Bununla nefislerini tatmin etmeyi ve dünyevi nimetlerden faydalanmayı amaçlarlar. Fakat durum hiçbir zaman sandıkları gibi gelişmez. Allah'ın yaratmış olduğu fıtrata aykırı davrandıkları için öncelikle vicdan azabı çekerler ve diğer taraftan da dünyanın ne kadar kısa ve eksik olduğunu fark ederler. Yukarıda açıkladığımız üzere dünya hayatı, sadece bir imtihan yeridir.

Bu açık gerçeğe rağmen, çoğu zaman insanlar içinde bulundukları durumu dünyada iken anlamaya yanaşmazlar. Tüm yaşamlarını dünya zevkleri uğruna tükettikten ve ölümün eşiğine geldikten sonra bu önemli gerçeği fark eden insanların varlığını Allah Kuran'da bildirmiştir. Bu, dönüşü olmayan bir pişmanlıktır. Ama bundan da önemlisi, kaybedilenin sadece dünya hayatı olmadığıdır. Allah, yanlış mantıklarının peşi sıra gidip, Allah'a hesap vereceklerini unutan bu insanların ahirette de büyük bir hüsrana uğrayacaklarını haber verir:

Allah'a kavuşmayı yalan sayanlar, doğrusu hüsrana uğramışlardır. Öyle ki, saat (kıyamet günü) apansız onlara geliverince, günahlarını sırtlarına yüklenerek: "Onda (dünyada) sorumsuzca yaptıklarımızdan dolayı yazıklar olsun bize" derler. Dikkat edin, o işleyip-yüklendikleri ne kötüdür. (Enam Suresi, 31)

Buna karşın, tüm hayatlarını Allah'ın rızasını ve ahireti hedefleyerek geçiren müminler de, Allah'tan bir mükafat olarak hem dünyada güzel bir hayat yaşar hem de ahirette cennet ile ödüllendirilirler:

Böylece Allah, dünya ve ahiret sevabının güzelliğini onlara verdi. Allah iyilikte bulunanları sever. (Al-i İmran Suresi, 148)

De ki: "Allah'ın kulları için çıkardığı ziyneti ve temiz rızıkları kim haram kılmıştır?" De ki: "Bunlar, dünya hayatında iman edenler içindir, kıyamet günü ise yalnızca onlarındır." Bilen bir topluluk için ayetleri böyle birer birer açıklarız. (Araf Suresi, 32)

Onlar iman edenler ve (Allah'tan) sakınanlardır. Müjde, dünya hayatında ve ahirette onlarındır. Allah'ın sözleri için değişiklik yoktur. İşte büyük 'kurtuluş ve mutluluk' budur. (Yunus Suresi, 63-64)

Neden ilkel bir hayatı tercih ederler?

Herşeyin dünyayla sınırlı olduğunu sandıkları için

Cahiliye insanının temel özelliklerinden biri, daha önce de belirttiğimiz gibi, dünya hayatını herşeyin üzerinde tutmasıdır. Bunun anlamı şudur: İnsanın kendisine dünyada verilen "geçici" yaşamı "esas" kabul ederek sonsuz sürecek ahiret yaşamı için bir hazırlık yapmaması... Böyle hayat süren bir kişinin Allah'a ve ahirete olan inancı ya yoktur ya da oldukça yüzeyseldir. Kuran'da bu mantık örgüsüne sahip insanların söyledikleri şöyle haber verilmiştir:

O (bütün gerçek), yalnızca bizim (yaşamakta olduğumuz bu) dünya hayatımızdan ibarettir; ölürüz ve yaşarız, biz diriltilecekler değiliz. (Müminun Suresi, 37)

Bu kimseler Allah'ın insanları yeniden dirilteceğine inanmadıkları için dünya hayatında yaptıkları hareketlerin bir sorumluluğu olduğunu düşünmezler. Ahirette Allah'ın karşısında hesap vereceklerini, O'nun rızasına aykırı davrandıkları için azaplandırılacaklarını göz ardı ederler. İşte bu düşünce ile cahiliye insanları kendilerini kandırmaktadırlar. Onlar bu hayat şeklini, daha fazla menfaat elde edebilmek ve dünyadan daha fazla yararlanabilmek için tercih ederler. Oysa ki elde edebildikleri sonuç bunun tam aksidir. Maddi ve manevi hazların pek çoğunu yitirir, hayattan, çevrelerindeki insanlardan ve kendilerine verilen nimetlerden umdukları zevki alamazlar.

Çünkü Allah'ı ve ahiret gününü unutmalarından ve Allah'ın hoşnut olacağı hayat şeklinin dışında yaşamalarından ötürü bu kimseler vicdan azabı çekerler. Her ne kadar nefislerinin hoşuna giden olayları tercih etseler de, vicdanlarının sesini dinlemedikleri için gerçek anlamda mutlu olamazlar. Ayrıca Allah'ın verdiği nimetleri kendileri kazandıklarını zannettikleri için yine onları kendilerinin herhangi bir olay ile kolaylıkla kaybedebileceklerini düşünürler. Bu nedenle

sürekli olarak ellerindekileri kaybetme endişesini taşırlar. Kuran'da bildirilen tevekkülü yaşamadıkları için bu kişiler gelecek korkusu içindedirler. Bu nedenle dünyevi anlamda istedikleri birçok şeye sahip olsalar da manevi azap ve sıkıntı içinde yaşarlar. Bu da Allah'ın sadece dünya hayatına razı olan insanlara vermiş olduğu dünyevi bir azaptır.

Dünya nimetlerinden zevk alabilmenin yolu, bu nimetlerin gerçek sahibinin Allah olduğunu bilmek ve Allah'ın hoşnutluğunu arayarak bu güzelliklerden istifade etmektir. Bu önemli gerçeği kavrayan bir insan, dünyevi nimetlerin geçici olduğunu ama sonsuz ahiret hayatında dünya şartlarıyla kıyaslanmayacak kadar üstün güzelliklerin sonsuza kadar kendisine vaat edildiğini bilir.

"Peki cahiliye toplumu bu önemli sırrın farkına varmıyor mu? Ya da dünyadan zevk alamadığını gördüğü halde neden bu ilkel mantığı sürdürmeye devam ediyor?" sorusunun ise, Kuran'da çok açık bir biçimde yanıtlandığını görürüz:

Bu, onların dünya hayatını ahirete göre daha sevimli bulmalarından ve şüphesiz Allah'ın da inkar eden bir topluluğu hidayete erdirmemesi nedeniyledir. (Nahl Suresi, 107)

Allah dilediğine rızkı genişletir-yayar ve daraltır da. Onlar ise dünya hayatına sevindiler. Oysaki dünya hayatı, ahirette (ki sınırsız mutluluk yanında geçici) bir meta'dan başkası değildir. (Rad Suresi, 26)

Görüldüğü gibi Kuran ayetlerinde, cahiliye toplumunun ilkel mantığının altında yatan asıl sebebin, onların "dünya hayatına bağlanıp, ahireti unutmaları" olduğu açıklanır. Oysa ki dünya hayatı insanlardan hangilerinin daha güzel tavırlarda bulunacağının denenmesi için hazırlanmış özel bir imtihan yeridir. İnsanların asıl yurdu ahirettir. Ayetlerde bu durum şöyle ifade edilir:

Bu dünya hayatı, yalnızca bir oyun ve '(eğlence türünden) tutkulu bir oyalanmadır'. Gerçekten ahiret yurdu ise, asıl hayat odur. Bir bilselerdi. (Ankebut Suresi, 64)

Kadınlara, oğullara, kantar kantar yığılmış altın ve gümüşe, salma güzel atlara, hayvanlara ve ekinlere duyulan tutkulu şehvet insanlara 'süslü ve çekici' kılındı. Bunlar, dünya hayatının metaıdır. Asıl varılacak güzel yer Allah Katında olandır. (Al-i İmran Suresi, 14)

Bu ayetlerde cahiliye toplumunun dünya hayatına neden aldandığı ve neleri cazip bulduğu da detaylı olarak açıklanmıştır. Bunlardan biri insanların paraya ve mülke karşı duydukları tutkudur. Ancak maddi zenginlik kişiye her zaman ruhen bir huzur sağlayamaz. Bu zihniyet içinde, hiçbir zaman gerçek anlamda sevgiyi ve saygıyı bulamazlar, gerçek bir dostluk elde edemezler. Çünkü bunlar ancak güzel

ahlakla kazanılabilecek değerlerdir. Bir insanın üstün ahlakı ve samimi tavırları, karşı taraf üzerinde olumlu bir etki meydana getirir; bu ise saygı, sevgi ve dostluğun temelidir. Örneğin, bu ruh hali içerisindeki bir insan, belki dünyanın en gösterişli evini yaptırır, en konforlu ve en son model arabasını satın alır, en pahalı giyeceklerini giyer, en lezzetli yiyeceklerini alır, akla gelebilecek en güzel eğlence ve tatil merkezlerine gider; ama hiçbirinde aradığı huzur ve mutluluğu bulamaz. Hırs ve tutku içinde yaşadığı için her zaman daha fazlasını ister, bir türlü elindekilerle hoşnut olmasını bilmez. Tüm bu nimetlere sahipken dahi hep şikayet edecek ve yakınacak bir şeyler bulur.

Taşıdıkları hırs ciddi birtakım ahlaki bozuklukları da beraberinde getirir. Para tutkusu kişiyi sahtekarlığa, yalancılığa, bencilliğe, adaletsizliğe, öfkeye, gerilime ve daha pek çok tavır bozukluğuna iter. Kuran'da, cahiliye toplumunun herşeye rağmen bu ilkel mantıkta ısrar etmelerinin bir sebebinin de kendi aralarında övünme tutkusu olduğu belirtilir:

...Dünya hayatı ancak bir oyun, '(eğlence türünden) tutkulu bir oyalama', bir süs, kendi aranızda bir övünme (süresi ve konusu), mal ve çocuklarda bir 'çoğalma-tutkusu'dur... (Hadid Suresi, 20)

Dünya hayatına ilişkin her konu, cahiliye toplumu için aralarında bir övünme ve itibar malzemesidir. İnsanlar tarafından takdir görmek onlar için öylesine büyük önem taşır ki, tüm hayatlarını övünebilecekleri malzeme aramakla geçirirler. İyi bir tahsil yapmak, itibar elde edip tanınmış bir insan haline gelebilmek, sayılı zenginler arasına girmek, ünlü bir ailenin bir üyesiyle gösterişli bir evlilik yapmak, hatta çok sayıda çocuk sahibi olmak bile cahiliye toplumunun önemli övünme konularındandır. Çocuğunun güzel ya da zeki olması, hangi okullarda okuduğu veya kimle, nasıl bir evlilik yaptığı gibi konular bile bu mantık nedeniyle bir rekabet konusu olur. Oysa, zaten ortalama 60-70 yıl yaşanacak kısa bir dünya hayatında insanların, kendileri gibi aciz ve ölümlü başka insanlara gösteriş yapabilmek için, böylesine aldatıcı bir tutkuya kapılıp ahireti unutmaları çok büyük bir kayıptır.

Vicdanlarının sesini dinlemeyip nefislerine uydukları için

Cahiliye insanlarının, ilkel bir yaşantıda ısrar etme nedenlerinden biri de vicdanlarını kapatıp nefislerinin emirlerine uyarak yaşamalarıdır. Her insanın sahip olduğu, yaşamı boyunca verdiği tüm kararları etkileyen iki ses vardır. Bu iki ses birbirinin tam zıttı amaçlar için yaratılmıştır. Biri, insanları, Allah'ın hoşnut olacağı şeylere çağırırken, diğeri her zaman Allah'tan uzaklaştırır, insanı tutkularının, isteklerinin peşinden sürükleyecek şeyleri fısıldar. İşte bu iki ses, vicdan ve nefistir. Kuran'da bu gerçek şöyle bildirilir:

Nefse ve ona 'bir düzen içinde biçim verene', sonra ona fücurunu (sınır tanımaz günah ve kötülüğünü) ve ondan sakınmayı ilham edene (andolsun). Onu arındırıp-temizleyen gerçekten felah bulmuştur. Ve onu (isyanla, günahla, bozulmalarla) örtüp-saran da elbette yıkıma uğramıştır. (Şems Suresi, 7-10)

Cahiliye toplumunu tanıtırken nefis ve vicdan arasındaki ayırıma özellikle dikkat çekmek gerekir. Çünkü bir insanı "cahil" yapan en büyük unsur, vicdanını dinlememesi, dolayısıyla sadece ve sadece nefsinin arzularının peşinden koşmasıdır.

Ancak nefislerine uymadaki bu ısrarları cahiliye insanlarına hiçbir şey kazandırmaz. Aksine büyük bir kayıp içinde ömür sürmelerine sebep olur.

CAHİLİYENİN SUNDUĞU YAŞAM TARZI

Zaman kavramının artık önemini yitirdiği, sonsuzluğun başladığı, asla tükenmeyen ikramlarla dolu kusursuz bir cennet hayatı mı, yoksa ilk on senesi çocukluğun şuursuzluğuyla, son on senesi de yaşlılığın yorgunluğuyla geçen üç-beş on senelik, eksik ve kusurlarla dolu bir dünya hayatı mı?

Kuşkusuz ki aklını kullanan her insan, "kusursuz ve sonsuz olan cennet hayatını" seçer; acizliklerden asla kurtulamayacağı birkaç on sene için de bundan asla vazgeçmez. Ancak, göz açıp kapayıncaya kadar geçip biten dünya hayatının büyüsüne kapılan ve ahireti tamamen unutan insanlar da vardır.

Kendilerince menfaat elde edebilmek için dünyaya aldanan bu insanlar, bir süre sonra yaptıkları seçimin hiç de karlı olmadığını anlamaya başlarlar. Yaşadıkları sürece, her ne yaparlarsa yapsınlar, her nereye giderlerse gitsinler, sıkıntı ve zorluklardan bir türlü "yakalarını kurtaramazlar". Yaptıkları seçimin yanlışlığını kesin olarak anladıklarında ise, artık iş işten geçmiş ve ölüm kapılarına dayanmış olur.

Sadece bir tabak yemek, bir yatak ve başlarını sokacakları alelade bir barınak için sahiplendikleri dünya hayatı, onlara ellerinde kalan 30-40 senenin de hiçbir lezzet vermediği bir ortam sunar. Kuran'da, insanların göz göre göre bu denli aleyhlerine işleyen bir sistemi tercih etmelerinin "akıllarını kullanmamalarından" kaynaklandığına dikkat çekilir.

Peki dünyada sürekli huzursuzluk ve sıkıntı kaynağı olan, ahirette ise sonsuz azaba uğratan yaşam tarzının özellikleri nelerdir? Cahiliye toplumunun insanları nasıl bir hayat sürerler?

İlerleyen sayfalarda cahiliye insanlarının yaşadıkları ortam genel olarak ele alınacaktır. Böylelikle sahip oldukları ilkel mantık ortaya çıkacak ve yapılan seçimin aslında kişiye, hem kısa hem de uzun vadede kayıptan başka bir şey kazandırmadığı bir kez daha görülecektir.

Ancak konuya geçmeden şunu hatırlamakta fayda vardır: Burada anlatılan yaşam tarzı cahiliye toplumlarının genel anlayışını ifade eder. Cahiliye bireylerinin tümünün tek tek burada anlatılan herşeyi yaşadıklarını söyleyemeyiz. İlerleyen sayfalarda anlatılan ortamların dışında yaşayan insanlar da olabilir. Fakat burada vurgulanmak istenen esas konu genel mantığın "ilkelliği"dir. Bu "ilkel anlayış" kimi insanın ahlaki değerlere yaklaşımında, kiminin çıkarcılığında, kiminin yaşam tarzında, kiminin ise burada hiç değinmediğimiz başka özelliklerinde görülebilir. Önemli olan Allah'ı ve hesap gününü unutarak hayat süren insanların, dünyada bu ilkelliği bir yönüyle mutlaka yaşıyor olmalarıdır.

Monoton bir hayat

Cahiliye sistemini bir kez kabul etmiş olan insanlar isteseler de istemeseler de hayatın her aşamasında monotonluğun içine girerler. Ancak kurtulmanın yolunu bir türlü bulamaz ve sonunda, hayatın katlanılması gereken bir gerçeği olduğuna karar vererek, bu sisteme boyun eğerler. Bu aşamadan sonra yapabildikleri tek şey ise, "ömür tüketmek", diğer bir deyişle "ölümü beklemek"tir.

Sabah uyandıkları andan itibaren her günkü tekdüzeliğe bir kez daha dönerler. Yine erkenden işe gidecek, gün boyu aynı insanların yüzünü görecek ve yine her günkü klasik konuşmaları duyacaklardır. Akşam aynı arabaya binecek, senelerdir her gün geçtikleri yollardan geçecek ve yine aynı saatte evlerine ulaşacaklardır. Aynı masada, aynı insanlarla yine aynı sohbeti yapacak, günün nasıl geçtiğini kalıplaşmış birkaç cümleyle anlatacak ve televizyondaki aynı dizilere bir parça göz attıktan sonra bir sonraki günün monotonluğunu karşılamak üzere yatmaya gideceklerdir.

Bunun hep böyle sürüp gideceğini bilmek ise, herşeyi olduğundan daha sıkıcı ve çekilmez görmelerine neden olur. Söz gelimi yıllar önce çok severek ve beğenerek aldıkları evleri, artık tahammül edilemez, sıkıcı bir hal almıştır. Ama çok istisna bir fırsat çıkmadığı sürece, o evin içinde yaşamlarını sürdürmek zorundadırlar. Aynı şekilde monotonluğun etkisiyle tüm çekiciliğini yitirmiş olan evin her bir eşyası, onlara sadece hayatın tekdüzeliğini hatırlatır olmuştur. Çevrelerindeki insanlar da aynı şekilde sıradan gelmeye başlamış ve tüm özelliklerini yitirmişlerdir. Eskiden her an heyecan ve mutluluk veren aileleri ve dostları artık sadece alışkanlık nedeniyle aranır olmuşlardır.

Hayat tarzlarındaki bu monotonluğun önemli bir sebebi, son derece küçük hedeflere sahip olmalarıdır. Dünya hırsına en çok kapılan insanın bile, hayattan beklentileri birkaç satıra sığacak kadar kısıtlı ve küçük bir dünyanın ürünüdür: İyi bir okul bitirmek, çok para kazandıracak bir meslek edinmek, iyi bir evlilik yapmak, sağlıklı çocuklar doğurmak, onları en iyi şekilde okutmak ve büyütmek, böylece yaşlılıkta kendilerine bakabilecek bir yatırım yaparak ölümü beklemek…

Oysa insanın asıl ve en büyük hedefi, Allah'a gereği gibi kulluk etmek ve hayatı boyunca O'nun hoşnutluğunu kazanmayı kendisine amaç edinmek olmalıdır. Böyle bir insanın hayatı hiçbir zaman monoton ya da tekdüze olmaz. Her an yoğun bir şevk ve heyecan içerisindedir. Dünyada kısa bir süre kalacaktır ama burada yaptığı güzel davranışların karşılığını ahirette ebedi bir mutluluk yurdu olan cennete girerek alacaktır. Bu nedenle dünyada değil "vakit öldürmek" aksine, "vakit kazanmak" ve 60-70 senelik ömrünü sonsuz hayatına en çok fayda sağlayacak biçimde değerlendirme çabasında olacaktır.

Bunun yanında Kuran'a göre hareket eden insanların günlük hayatları da hiçbir zaman monoton olmaz. Çünkü mümin her zaman aklıyla hareket eder. Bu nedenle de her an yenilikçi ve yaratıcı bir karakter sergiler. Ne kendisinin, ne çevresinin, ne de faaliyetlerinin monotonlaşmasına izin vermez. En zor ve kısıtlı imkanlarda dahi aklını kullanarak, her zaman eskisinden daha da olumlu ve iyiye götüren değişiklikler, atılımlar yapar. En yorgun olduğu anlarda veya yaşça ileri

olduğu dönemde bile şevk, heyecan ve üretkenliğinden en ufak bir şey kaybetmez. Yaptığı seçim yaşamını güzelleştirirken kendisine cennet hayatını da kazandırır ki, Allah Kuran'da, inananların bu kazancını şöyle bildirir:

Derler ki: "Bizden hüznü giderip yok eden Allah'a hamdolsun; şüphesiz Rabbimiz, gerçekten bağışlayandır, şükrü kabul edendir. Ki O, bizi Kendi fazlından (ebedi olarak) kalınacak bir yurda yerleştirdi; burada bize bir yorgunluk dokunmaz ve burada bize bir bıkkınlık da dokunmaz." (Fatır Suresi, 34-35)

Sonuç bu kadar kazançlıyken, cahiliye toplumunun monotonluk içerisinde yaşamayı kabul etmesi ve bundan kurtulmak için çaba harcamamasının sebebi ise ayetlerde şöyle bildirilir:

...Bu, şüphesiz onların akletmeyen bir kavim olmaları dolayısıyla böyledir. Kendilerinden önce yakın geçmişte olanların durumu gibi; onlar, yaptıklarının sonucunu tatmışlardır. Onlara acı bir azap vardır. (Haşr Suresi, 14-15)

Sıkıntılı ortamlar

Cahiliye toplumlarında insanlar tevekkülsüzlüğün getirdiği büyük sıkıntı içerisinde yaşam sürerler. Allah'a inanmamakla ya da Allah'ın hükümlerine uymamakla sorumluluklarından uzaklaşacaklarını ve böylece dünyada daha rahat yaşayacaklarını zannederler. Fakat her ne kadar bu sistemi savunsalar ve böyle bir ortamda daha rahat olacaklarını ileri sürseler de, aslında bundan hoşnut olmazlar. Çünkü çevrelerindeki insanların da asıl hedefleri yalnızca dünyayı yaşamaktır. Onlar da kendileri gibi bu konuda oldukça bencil ve hırslıdırlar. Bu nedenle, çevrelerindeki insanlarla gerçek samimiyeti, dostluğu ve huzurlu bir arkadaşlığı yaşayamazlar. Ayrıca herkesin kendi kurallarına göre yaşadığı, Allah korkusunun dolayısıyla güven ortamının olmadığı bir hayat sürmek insanlara sıkıntı verir. Sadece dünyadan zevk almak amacıyla dinsizliği tercih etmişlerdir. Fakat bu seçimleri onların çok daha sıkıntılı ve huzursuz olmalarına sebep olur. Günümüzde birçok insanın 'stres' denilen rahatsızlıkla mücadele ettiğini bilmekteyiz. İşte karşılaştıkları bu bela aslında dünyaya karşı duydukları hırsın bir karşılığıdır.

Bu sıkıntının asıl kaynağı Allah'a güvenip dayanmamanın getirdiği tevekkülsüzlüktür. Allah'ın sonsuz gücünü, insanlar ve olaylar üzerindeki kontrolünü kavrayamayan kişiler sürekli korku ve tedirginlik içinde yaşarlar. Kaderlerinin sonsuz akıl sahibi Allah'ın elinde olduğunu unutur, herşeyle kendilerinin başa çıkmaları gerektiğini zannederler. Bu mantığa göre her an başlarına bir şey gelme ihtimali vardır ve kendilerini koruyacak bir güce de sahip değildirler.

Olaylara sürekli korku dolu ve negatif bir bakış açısıyla yaklaşırlar. Sakin bir ruh halinde çok rahat akıl yürütebilecekleri konularda, stresin oluşturduğu pus nedeniyle çözümsüz ve çaresiz kalırlar. Sürekli mutsuzdurlar; karşılarına çıkan küçük büyük her olaydan kolaylıkla gerilime düşebilirler. Özellikle de aksilik olarak nitelendirdikleri durumlar, onlar için stresin vazgeçilmez malzemeleridir.

Ancak bu insanların en önemli özelliği, olaylar henüz gerçekleşmeden "Ya böyle olursa?" ya da "Nasıl sonuçlanacak acaba?" gibi kuruntularla kendilerini gerilime sokuyor olmalarıdır. Sabah kalktıkları andan itibaren bu endişeleri birer birer kafalarından geçirir ve olası aksilikleri, henüz gerçekleşmeden düşünerek hayali senaryolar üretmeye başlarlar. Söz gelimi, çok önemli bir toplantıya yetişecek olan bir işadamı, en az bir hafta öncesinden ya bir aksilik çıkar da hastalanırsa veya geç kalıp o toplantıya katılamazsa neler olur, neler kaybeder, kaybettiklerini telafi etmek için ne zorluklarla muhatap olmak zorunda kalır gibi, tamamıyla asılsız ve boş kuruntularla kendisini meşgul eder. Bu meşguliyet sadece tek bir konuya da mahsus değildir. Sağlıkları, maddi durumları, aile, iş ve arkadaş ilişkileri, komşuları, ülke siyaseti, sosyal ve ekonomik durum ve bunlar gibi daha binlerce sıkıntı yaratacak konu vardır onlar için. Ayrıca sadece kendi kuruntularıyla meşgul olmakla kalmaz, eşlerinin, çocuklarının, arkadaşlarının, komşularının hayali sorunlarını da kendilerine dert edinir ve bunları düşünerek gerginliklerini daha da artırırlar.

Kuran'a tabi olan müminler ise rahatlığı, neşeyi, huzuru yaşarlar. Allah'ın varlığına ve gücüne duydukları güvenden dolayı hiçbir zaman sıkıntı içine girmezler. Karşılaştıkları her olayı akıl ve vicdan kullanarak halletmeye çalışırlar. Her olayı, her insanı ve her canlıyı Allah'ın en hayırlı şekilde yarattığını bildikleri için canlılıklarından, neşelerinden hiçbir şey kaybetmezler. Bir olay görünüşte olumsuz gibi görünse de bundan yese düşmezler, ümitsizliğe kapılmazlar. Bir müminin içinde bulunduğu durum, karşısındaki kişinin ahlakı, karşılaştığı olaylar nasıl olursa olsun, Allah'a olan güvenini kaybetmez ve bozuk ahlak özellikleri göstermez.

İnananlar Allah'ın karşısında aciz varlıklar olduklarını ve bu nedenle hataları olabileceğinin farkındadırlar. Müminler hataları ya da kusurları olduğu zaman da güven ve rahatlık ile eksiklliklerini telafi etmenin yollarını ararlar. İmanlarından kaynaklanan bu tavır neticesinde de stres ve gerginliğin neden olduğu maddi manevi tüm zararlardan uzak kalmış olurlar.

Yukarıda tarif ettiğimiz bu tevekküllü ruh hali, Müslümanların tüm yaşamlarına hakimdir. Karşılaştıkları her zorlukta tek yardımcılarının Rabbimiz olduğunu bilirler. Allah'a olan güvenlerinde ve teslimiyetlerinde bir eksilme olmaz. Çünkü tüm canlıları yaratan Rabbimiz insanlar için en hayırlısının ne olduğunu en iyi bilendir. Kuran da bir ayette şöyle buyrulmaktadır:

"...olur ki hoşunuza gitmeyen bir şey, sizin için hayırlıdır ve olur ki, sevdiğiniz şey de sizin için bir şerdir. Allah bilir de siz bilmezsiniz." (Bakara Suresi, 216)

Buna karşılık cahiliye sistemini benimseyen insanların çeşitli zararlara uğradıkları görülür. Bozuk mantıklarının bir ürünü olan stres, onları hem ruhen hem de bedenen yıpratır. Bu gerilime dünyadan daha fazla yararlanmak için düşmüşlerdir; ama dünyadan hiçbir şekilde zevk alamadıkları gibi, bir de sonsuz ahiret hayatlarını kaybetmişlerdir. Oysa hayali kuruntular üretmeye ayırdıkları vakti, ahireti düşünmeye ayırmış olsalar, hem dünyayı hem de ahireti kazanacaklardır:

Hiç şüphesiz Allah, müminlerden -karşılığında onlara mutlaka cenneti vermek üzere- canlarını ve mallarını satın almıştır... (Tevbe Suresi, 111)

... Allah'tan daha çok ahdine vefa gösterecek olan kimdir? Şu halde yaptığınız bu alışverişten dolayı sevinip-müjdeleşiniz. İşte 'büyük kurtuluş ve mutluluk' budur. (Tevbe Suresi, 111)

İnsanları zenginlik, makam ve güzelliklerine göre değerlendirmeleri

Zenginlik, cahiliye toplumlarında en itibar gören değerlerden biridir. Bu toplumun insanları, kim daha zenginse, ona daha çok saygı duyarlar.

Cahiliye toplumunun üyeleri çevrelerindeki insanları, ahlak yapılarına, dürüstlüklerine, güvenilirliklerine, tevazularına ve şahsiyetlerine göre değil, sahip oldukları paranın çokluğuna göre değerlendirirler. Çünkü bu ahlaki değerlerin, söz konusu toplumda hiçbir önemi yoktur. Onların kendilerince ilahlaştırdıkları kavram "para"dır ve herşey buna göre değerlendirilir. İşte bu anlayıştan dolayı, söz konusu toplumda "herkesin ve herşeyin bir fiyatı vardır". Nitekim "paranın açmayacağı kapı yoktur" sözü bu toplumlarda en geçerli anlayışlardan biridir.

Bu "sözde" üstünlük sebebiyle cahiliye toplumunda "elit" olarak isimlendirilen kesime karşı garip bir hayranlık duyulur. Zengin kesimin, tavırları ve ahlaki yapıları ne kadar kötü olursa olsun, yaptıkları her türlü sapkınlık "moda" olarak kabul edilir. Bu felsefeye göre de toplumda ahlaki yönden en alt seviyede olan kişi şayet zengin olursa, cahiliye toplumunun en üst seviyesine yerleştirilir.

Zenginlik kadar önem taşıyan diğer kriterler de makam-mevki ve fiziksel güzelliktir. Güzel olan insanlara ve iyi bir mevkiye sahip olan kişilere karşı sebepsiz bir saygı duyulur. Çoğu zaman bu kişilerin kim olduğu, nasıl bir karaktere sahip olduğu dahi bilinmeden, üstünlükleri kabul edilir. Özellikle de kendilerini fiziksel anlamda beğenmeyen veya belirli bir makama sahip olmayan kişiler, söz konusu değerlerin üstünlük için yeterli birer ölçü olduğuna kesin olarak inanırlar.

İşte cahiliye toplumu, sayılan bu özellikler doğrultusunda işleyen bir sisteme sahiptir. Tüm bireyleri bu değerleri daha çocukluk yıllarında öğrenir ve kabul eder. Hepsi toplum içerisinde dahil olduğu sınıfı ve bunun getirdiği güç ve itibar seviyesini bilir. Örneğin zengin fakirden, tahsilli olan cahilden, makam sahibi sıradan insanlardan, güzel çirkinden mutlaka üstün ve avantajlıdır onlara göre. Bu yüzden de altta olan üstte olana karşı tuhaf bir eziklik, özenti ve kıskançlık hissi besler. Bu da söz konusu insanları, anlamsız bir yarış ve rekabet içine sokar. Yeryüzünde var oluş amaçlarını hiç düşünmezken, tüm dikkatlerini bu sonuçsuz itibar savaşında bir yer edinmeye verirler.

Anlamsız kriterlere dayanan bu telkin sonucunda kişi kendisinde, daha alt seviyedekiler üzerinde baskı uygulama hakkı da bulur. Örneğin usta kalfayı ezerken kalfa da çırağı ezer. Ya da ev sahibi kiracıyı, kiracı kapıcıyı, kapıcı karısını, karısı da çocuğunu aynı sisteme dahil eder. Kendilerince böyle bir üstünlük sırası belirlemişlerdir. Ve herkes kendi yetki ve haklarının sınırlarını bilir.

Elbette bunların tümü son derece hatalı mantıklardır. Cahiliye insanları önce Allah'ın emrettiği ahlak dışında bir sistem kurar, ardından da belirledikleri sistemin kuralları yüzünden azap dolu bir hayat yaşarlar. Tüm bunlar bir mantık bozukluğunun, ilkel bir düşünce sisteminin ürünüdür. Oysa gerçek üstünlük, mal, mülk, şöhret, güç ya da itibar gibi kavramlara değil, insanların Allah'a olan imanlarına, takvalarına ve güzel ahlaklarına bağlıdır. Bunun dışında bir insanın ne derisinin rengi, ne boyu, ne kilosu, ne güzelliği, ne de maddi durumu Allah Katında bir önem taşımaz. Bunların tümü, insanlar kefene sarılıp toprağın altına gömüldüğünde önemini yitirecek olan gelip geçici değerlerdir. Geriye tek kalan şey ise kişinin Allah'a olan imanı ve bağlılığı olacaktır.

Kuran'da insanlar için geçerli olan ölçü şöyle belirtilir:

Ey insanlar, gerçekten, Biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizle tanışmanız için sizi halklar ve kabileler (şeklinde) kıldık. Şüphesiz Allah Katında sizin en üstün (kerim) olanınız, (ırk ya da soyca değil) takvaca en ileri olanınızdır. Şüphesiz Allah bilendir, haber alandır. (Hucurat Suresi, 13)

Bu bilinci alan insanların oluşturduğu bir toplumda yaşamak kuşkusuz ki büyük bir rahatlıktır. Saygı ve sevgi ölçüsünün maddi değerlerden arındığı, yerini vicdan, dürüstlük, güvenilirlik, güzel ahlak gibi erdemlere bıraktığı bir ortam, var olan anlamsız yarışı da ortadan kaldırır. Bunun yerini alacak olan yarış ise, Kuran'da da belirtildiği gibi, insanların hayırlarda, insani vasıfları kazanmada, saygıda ve sevgide yarışmaları olur. Allah hayırlarda yarışan kullarının üstünlüğünü Kuran'da şöyle bildirir:

İşte onlar, hayırlarda yarışmaktadırlar ve onlar bundan dolayı öne geçmektedirler. (Müminun Suresi, 61)

Herkesin (her toplumun) yüzünü çevirdiği bir yön vardır. Öyleyse hayırlarda yarışınız. Her nerede olursanız, Allah sizleri bir araya getirecektir. Şüphesiz Allah, herşeye güç yetirendir. (Bakara Suresi, 148)

Bunlar, Allah'a ve ahiret gününe iman eder, maruf olanı emreder, münker olandan sakındırır ve hayırlarda yarışırlar. İşte bunlar salih olanlardandır. (Al-i İmran Suresi, 114)

Aklın ve vicdanın kullanılmadığı bir ortamda yaşamaları

Cahiliye sisteminin temeli, "düşünmeme" üzerine kuruludur; düşünmeden yaşamak, düşünmeden konuşmak, düşünmeden karar almak, düşünmeden uygulamak... Düşünmeyi bir vakit kaybı ve daha da önemlisi bir zorluk olarak değerlendiririrler. Çünkü "düşünmek" aynı zamanda aklın ve vicdanın devreye sokulması demektir. Bunun yerine hiç düşünmeden ve sorgulamadan birilerinin kendileri için belirlediği kuralları, prensipleri, gelenekleri ve görenekleri doğrudan hayata geçirirler.

Söz gelimi kendilerine "öğretilen" konularla karşılaştıklarında ne yapacaklarını bilirler ama hiç beklemedikleri ani ya da yeni bir durum söz konusu olduğunda çaresiz ve çözümsüz kalırlar. İçine düştükleri şaşkınlık ve bocalama, aklı ve vicdanı kullanmamanın getirdiği sonuçlardan sadece bir tanesidir. Bunun gibi, yenilik yapma konusunda da, kör bir mantık geliştirmişlerdir. Mecbur kalmadıkları sürece hiçbir konuya yenilik getirmezler.

Yukarıda açıkladığımız karakter eğer dikkatle değerlendirilmezse, yanlışlığı tam olarak fark edilmeyebilir. Müminler için yapılan her hareketin, söylenen her sözün şuurla yapılması önemlidir. Dikkatsizlik, ilgisizlik, umursuzluk gibi hususlar müminlerin kaçındıkları konulardır. Bu nedenle Allah'ın emirlerine karşı hem son derece saygılı, hem de bu emirleri yerine getirme konusunda hassastırlar. Bu hassasiyetlerini vicdanlarını kullanma konusunda da gösterirler. Bu özellikleri ile cahiliye insanlarından ayrılmaktadırlar. Örneğin cahiliye toplumu, kendilerine tarif edilen ve toplum tarafından kabul gören iyilikleri yaparlar. Fakat çoğu zaman bu iyilikleri niçin yaptıklarını bile düşünmezler. Yanlarındaki kişiye mahçup olmamak için, hatta diğer insanlara gösteriş yapabilmek için böyle davranan kişiler bile vardır.

Günlük hayatta bu tavırların sayısız örneği ile karşılaşmak mümkündür. Ama esas olarak bu, temel bir yaşam felsefesidir ve sonuçları çok daha ciddi zararlara yol açar. Uğradıkları en büyük zarar ise, akıl ve vicdan kullanarak düşünmemeleri nedeniyle, Allah'ın büyüklüğünü ve ahiretin varlığını kavrayamamalarıdır. Kuran'da cahiliye toplumunun akıllarını kullanmama özelliği, "Bu, şüphesiz onların akletmeyen bir kavim olmaları dolayısıyla böyledir." ayetiyle haber verilmiştir. (Haşr Suresi, 14)

İnananlar ise, aklın ve vicdanın ne denli büyük bir nimet olduğunu kavramış kimselerdir. Hayatlarının her aşamasında bu imkanlardan sonuna kadar faydalanırlar. Gördükleri her olay üzerinde düşünür, en akılcı ve en vicdanlı tavrı bulurlar. Her olayın örnek ya da ibret alınacak yönlerini görür, daha sonraki olaylarda bu tecrübelerinden yararlanırlar. Hiçbir zaman geçmiştekilerin kendilerine bıraktıkları sistemleri sorgusuzca uygulamaya koymazlar. Gerçekten faydalı bir şey varsa bundan yararlanır ancak bir hata varsa da kolaylıkla Allah'ın razı olacağı davranışa yönelirler. Dünyada böylesine huzur ve mutluluk içinde yaşayabildikleri gibi, bir ömür boyu vicdanlı davranmalarından dolayı sonsuz cennet hayatını kazanır ve ahirette de rahat bir hayat yaşarlar.

İşte tüm bunlar aklın ve vicdanın getirdiği nimetlerdendir.

Ahlaki değerlerin dejenere olduğu bir ortam

İslam ahlakını yaşamanın getirdiği güzellikler tahrip edildiğinde ortaya çıkan durum, hiçbir insanın rahat edemeyeceği ve hatta zarara uğrayacağı bir görüntü oluşturur. Böyle bir durumda karşılaşılacak olan şeylerden biri "kuralsızlık ve sınır tanımazlık"tır. Bu sistemde her birey kendi ahlak anlayışını ve kurallarını kendisi belirler. Bu kuralların her biri, kesin sınırlarla belirlenmemiş esnek ölçülere dayanır. Temel ölçü, toplum içerisinde çok aşırı kaçmamak ve çok tepki almamaktır. Ancak bunun dışında topluma sezdirmeden ve deşifre olmadan yapılan herşeyin "serbest" olduğuna inanırlar. Dışarıya yönelik konuşmalarda hep ahlak ve erdem konusunda ahkam keser, aksini savunanlara şiddetle karşı çıkar ama kimsenin görmediğini düşündükleri ortamlarda bunun tam tersi bir tavır sergilerler.

Felsefelerinin dayandığı temel de budur zaten. Allah'ın her an her yerde olduğunu ve her yaptıklarını gördüğünü, her söylediklerini duyduğunu düşünmezler. Böylece kendilerine, ahlaki dejenerasyonu rahatça sürdürebilecekleri bir zemin hazırladıklarını zannederler.

Dejenerasyonu bir anlamda da modernliğin göstergesi olarak algılarlar. Hatta ahlaki değerlere önem verdiklerinde küçük düşeceklerine inanır, bu nedenle alabildiğine sınır tanımayan bir insan imajı vermeye çalışırlar. Gerçekten de cahiliye toplumu içinde böyle bir değerlendirme tarzı yaygındır. Söz gelimi yolda parasını düşüren birinin arkasından koşup, parasını geri vermeyi teklif eden bir kişi yanındaki arkadaşları tarafından alaya alınabilir. Bu tip bir durumda aralarında asıl kabul gören tavır, parasını düşüren kişinin arkasından alay ederek eğlenmeleri ve parayı bir an önce kendi menfaatleri için harcamaya koyulmalarıdır.

Bu örnekleri okuyan kişiler ben böyle bir şey yapmıyorum bu nedenle cahiliye sisteminden uzak yaşıyorum şeklinde düşünerek kendini kandırmaya çalışabilir. Oysa ki bu örnekler ahlaki değerlere bakış açılarının sadece küçük bir bölümünü yansıtır. Yine bu anlayış içerisinde iffet, namus, dürüstlük gibi kavramlar da önemini yitirir. Sahtekarlık, yalan söylemek son derece olağan bir hal alır. Böyle bir durumda Allah korkusunun gereği gibi yaşandığını söylemek

mümkün olmaz. Bu nedenle kişi yaptığı işlerde bir mahsur görmeyecektir ve yaptığı eylemler katlanarak devam edecektir. Önceleri yalan söylemeyi mahsurlu görmeyen bir insan, giderek karşısındaki kişileri dolandırmayı, bir başkasının evini, işyerini soymayı mahsurlu görmeyecektir. Kendi çıkarlarını korumak için bir başka kişiye kolaylıkla iftira atabilecektir. Bu sistemde kişinin karşısındaki bir insana güvenmesi de söz konusu olmaz. Karşısındaki kişi de kendisi gibi kolaylıkla yalan söyleyen, kendi çıkarı için dostlarını, ailesini gözden çıkarabilen bir insan olmuştur. Bu ahlakı yaşayan insanların yaptıkları ahlaksızlıklara mazeret olarak öne sürdükleri durum ise, kişinin kendini korumasıdır. Oysa Kuran'da din ahlakından uzak insanların, kendi elleriyle kendilerini zarara sokan bir sistem oluşturdukları şöyle haber verilmiştir:

Şüphesiz Allah, insanlara hiçbir şeyle zulmetmez. Ancak insanlar, kendi nefislerine zulmediyorlar. (Yunus Suresi, 44)

Kuran ahlakının yaşandığı ortamlar ise kişilere her yönden güvence ve huzur getirir. Çevrelerindeki her insan Allah'tan korktuğu için Allah'ın sınırlarını korur. Ne kalabalıkta ne de yalnızken tavırlarında bir değişiklik olmaz. Allah'ın koyduğu sınırları korudukları için, doğal olarak çevrelerindeki insanların haklarına karşı da son derece titizdirler. Dürüstlükten, samimiyetten hiçbir şekilde taviz vermezler. Bu tür insanlardan oluşan bir toplumda asla kuralsızlık, aşırılık gibi durumlar oluşmaz. Tüm ahlaki değerler gerçek anlamıyla yaşanır.

Dürüstlük ve samimiyet yerine çıkar ilişkileri

Cahiliye anlayışının getirdiği çıkarcılık, gerçek dostlukların yaşanmasını daha en başından engeller. Çünkü dostluk, kişilerin gerektiğinde karşı tarafın menfaatlerini kendi çıkarlarından üstün tutmasını, zaman zaman özveride bulunmasını, karşı tarafın huzuru, rahatı için emek sarf etmesini, fedakarlık göstermesini gerektirir. Bu tarz bir özveri ise, cahiliyenin mantık örgüsüyle taban tabana zıttır. Kendi ilkel mantıklarına göre, dünya geçici, ömür de çok kısa olduğu için, hiçbir zaman fedakarlıkta bulunmamalı, aksine menfaat elde etmelidirler.

Ancak kurdukları bu mantık örgüsü sandıkları gibi kendilerine yarar sağlamaz. Tam tersine bu sistemin bozukluğu nedeniyle bunun sıkıntısı yine kendilerine döner. Hayatları boyunca samimiyetsiz ve ikiyüzlü bir ortamda yaşamak durumunda kalırlar. Görünüşte dost oldukları insanlarla aslında çeşitli menfaatlere dayalı bir birliktelik içerisinde olduklarını bilirler. Olağandışı bir olay olduğunda ya da maddi manevi bir yardıma ihtiyaç duyduklarında "dost" bildikleri kişilerin kendilerini yüzüstü bırakabileceğinden neredeyse hiç kuşkuları yoktur. Çünkü kendileri de aynı çıkarcı anlayış içerisinde karşılarındaki insanlara bu gözle bakıyorlardır. Bu nedenle de hayatları boyunca "gerçek dostları" olmadığından yakınırlar.

Cahiliye toplumlarının, arkadaş ilişkilerine olan bakış açısı şöyledir: Eğer sonuç kişiye fazlasıyla menfaat kazandıracak ise, ancak bu şartla özveride bulunabilir, samimi ve dürüst bir dostluğun geçici bir süre için taklidini yapabilir. Ama kişi beklentisini elde ettikten sonra bir anda hiç çekinmeden soğuk ve mesafeli bir tavır koyarak dostluğunun bitirebilir.

Bu, cahiliye toplumu arasında çok iyi bilinen bir sistemdir ve bundan herkes zaman zaman nasibini aldığı için kimse kimseyi kınamaz ve karşı çıkmaz; hatta kimi zaman evlilikler ya da aile içi ilişkiler bile söz konusu çıkarlar üzerine kurulabilir. Evlenecek olan kişi, dostluk, saygı, sevgi, karşılıklı güven gibi kavramlardan çok, ailesine ve kendisine ne kadar çıkar sağlayabileceğinin hesabını yaparak yaklaşır karşı tarafa. Çıkar ilişkisini toplumsal bir gerçek olarak kabul ettiklerinden, yakın çevreleri ile konuşurken bu gerçeği dile getirirler. Örneğin zengin bir insanla evlenecek olan kişi, "Sonunda onu kandırdım, bağladım" gibi sözler kullanırlar. Emellerine ulaşmış olduklarından dolayı övünür ve yakaladıkları fırsattan maksimum derecede faydalanmayı ilke edinirler. Eşlerine en güzel arabayı, evi aldırır ve geleceklerini garanti altına almak amacıyla üzerlerine mal mülk yaptırmaya çalışırlar. Bu aslında her ne kadar açıkça kabul edilmese de karşılıklı bir alışverişten başka bir şey değildir. Eğer bu birliktelikte zengin olan yani "kandırılan" taraf erkekse, kadın para karşılığı evlenmiş olarak kendince karlı bir alışveriş yapmış olur. Aynı şekilde erkek de kendisini kandırılan olmaktan çok, kandıran olarak görür. Çünkü o da kendince belirli çıkarlar gözeterek bir anlaşma yapmıştır; beraber olduğu kişi eğer zengin ise zenginliğinden, çevresi ve itibarı var ise bunlardan istifade edecek, güzel ise onun güzelliğiyle kendince övünecektir. Ya da bunların hiçbiri olmasa dahi bir ömür boyunca kendisine baktıracak, evini temizletecek, yemeğini yaptıracak ve kendisine çocuk doğurtarak neslini devam ettirebileceği bir imkan oluşturacaktır.

Bu mantık elbette manevi değerlerden, dinin getirdiği güzel ahlaktan uzak olmanın doğurduğu bir sonuçtur. İnsanları yalnızca çıkar elde edecek bir araç olarak görmek, dinsizliğin cahiliye toplumlarında oluşturduğu en büyük tahribatlardan biridir.

Öyle ki, bu çarpık mantık bir süre sonra anne baba tarafından ailenin diğer fertlerine de aktarılır. Bir süre sonra çocuk da ailesini kendisine bakan, büyüten, tahsil, iş ve evlilik imkanı sağlayan, itibar kazandıran önemli bir kaynak olarak görmeye başlar. Zaten anne babası da onu, yaşlandıklarında kendilerine bakacak iyi bir yatırım olarak değerlendirir, bu nedenle de hiçbir fedakarlıktan kaçınmazlar. Bunlar pek dile getirilmeyen ama toplum içinde yoğun olarak yaşanan olaylardır.

Görüldüğü gibi toplumun her bireyi istisnasız olarak bu düzene ayak uydurur ve menfaat elde etmenin yollarını arar. Bu sistemin kendilerine kısa zamanda çok menfaat kazandırdığına ve olabilecek en akılcı hesapları yaptıklarına inanırlar. Oysa ki gerçek anlamda samimiyeti, dürüstlüğü ve dostluğu yaşayamamak, eşleri, çocukları da dahil olmak üzere birlikte oldukları

her insanın kendilerine çıkar amacıyla yaklaştığını bilmek çok büyük bir kayıptır. Bu nedenle bu insanların dünya hayatında hiçbir dost ve yardımcıları olmaz.

Ancak cahiliyenin bozuk mantığının getirdiği zarar bu kadarla kalmaz. Aynı yalnızlık sonsuz ahiret hayatında da devam eder. Allah bu durumu önceden haber vererek insanları böyle bir hüsrana karşı uyarmıştır:

Andolsun, sizi ilk defa yarattığımız gibi (bugün de) 'teker teker, yapayalnız ve yalın (bir tarzda)' Bize geldiniz ve size lutfettiklerimizi arkanızda bıraktınız. İçinizden, gerçekten ortaklar olduklarını sandığınız şefaatçilerinizi şimdi yanınızda görmüyoruz. Andolsun, aranızdaki (bağlar) parçalanıp-koparılmıştır ve haklarında zanlar beslediklerinizi sizlerden uzaklaşmıştır. (Enam Suresi, 94)

Kuran ahlakına uyan insanlar ise herşeyden önce Allah'ın dostluğunu ve hoşnutluğunu kazanmış olmaktan dolayı büyük bir kazanç içerisindedirler. Bunun yanında peygamberler, melekler ve tüm inananlar, müminlerin gerçek ve samimi dostlarıdır ve bu dostlukları sonsuz ahiret hayatında da en güzel şekliyle devam edecektir:

Kim Allah'a ve Resul'e itaat ederse, işte onlar Allah'ın kendilerine nimet verdiği Peygamberler, doğrular (ve doğrulayanlar), şehidler ve salihlerle beraberdir. Ne iyi arkadaştır onlar? (Nisa Suresi, 69)

Yaşadıkları ortamların temiz olmaması

Cahiliye insanlarının yalnızca hayatta kalmayı hedefleyen ilkel yaşam anlayışları, onları temizlikten uzak bir hayat tarzına doğru sürükler. Bu anlayışın temelinde yatan sebeplerden biri, çok kısa sürdüğünü bildikleri dünya hayatını alelacele yaşayarak zaman kazanma ve dünyanın imkanlarından biraz daha fazla yararlanma isteğidir. "Hayatın tadını çıkarmak", "gününü gün etmek" gibi sözlerle ifade edilen bu istek, cahiliye toplumunda "çağdaş yaşam biçimi" olarak adlandırılarak teşvik edilir.

Bunun yanında insanların kendilerinden başka kimseye gerçek anlamda değer vermemeleri, saygı ve sevgi beslememeleri böyle bir yaşam şeklini de beraberinde getirir. Örneğin kişilerin birbirlerine saygılarını yitirdiği evliliklerde bu durum açıkça görülür. Her iki taraf da evlendikten hemen sonra, evlilik öncesi sakıncalı gördüğü birçok tavrı uygulamakta hiçbir tereddüt hissetmez. Akşama kadar yıkanmamış kirli bir yüzle, kirli bir ağızla ve bakımsız bir bedenle, pijamalarla dolaşmak, bütün gün dağınık kalan yatakları, bulaşık dolu mutfak tezgahlarını olağan karşılamak, hep bu mantığın ürünleridir.

Oysa bu mantık insanlarına kargaşa, düzensizlik ve zorluktan başka bir şey getirmez. İnsanı insan yapan tüm özellikleri bir kenara bırakır ve vakit kaybetmeme adı altında insani değerlerden soyutlanarak yaşamaya çalışırlar.

Sadece idare edecek ve sistemi devam ettirecek kadar bir uygulama yapar, gerisini ise boşverirler.

Söz gelimi, temizliği sadece dıştan bakıldığında pisliğin fark edilmeyeceği kadar yüzeysel yaparlar. Kimi insanlar banyo yapmayı, kirlenen giysilerini, havlularını, çarşaflarını değiştirmeyi, ütü yapmayı ya da ortalığı toplamayı bir vakit kaybı olarak görür ve belirgin bir kir oluşmadıkça temizlemeye yanaşmazlar. Kirlendiklerinde çoğu zaman, özellikle de soğuk havalarda, yıkanmaya üşenir kimi zaman sadece saçlarını yıkamakla yetinirler. Kadınların bunun için buldukları bir başka yöntem de, kuaföre giderek alelacele saçlarını yıkatmak ve uygun bir şekle sokturmaktır. Bu saç modeli bozulana kadar da bir daha yıkanmaya gerek duymazlar. Kirlenen vücutlarını, sıktıkları bir parfüm ya da deodorantla kamufle etmeye çalışırlar, ama bu yöntem, kirli bedenlerini çok daha rahatsızlık verici bir hale getirmekten başka bir işe yaramaz. Kıyafet olarak önemsedikleri temizlik şekli ise, sadece dış kıyafetlerinin görünümüdür. Kazaklarında, pantalonlarında ya da paltolarında ciddi bir leke oluşmadığı sürece yıkamazlar. Bunun dışında sigara, is, yemek gibi ağır kokuların üzerlerine sinmiş olmasında bir sakınca görmez ve bunu temizlenmek için yeterli bir sebep olarak düşünmezler.

Bu cahilce "temizlik anlayışı" özellikle gençlerde daha belirgin bir biçimde kendini gösterir. En güzel gördükleri kıyafetlerden biri yırtık ve yıpranmış kot pantolonlardır. Derbederlik anlayışını çok iyi yansıtan bu kıyafetlerin kirliliği ise kendilerince ayrı bir "hava" unsurudur. Örneğin üniversitelerde, diskolarda ya da mahalle aralarında, kaldırımlara, merdivenlere oturmak, yağlı sandviçlerin ardından el ağız yıkamamak, kirden siyahlaşmış deri montlarla, rengini yitirmiş sırt çantalarıyla, çamurlu postallarla dolaşmak cahiliye anlayışında moda olacak kadar kabul gören bir hayat şeklidir. Dolapların temizlenmesi, toplanması gibi bir alışkanlık söz konusu değildir. Kirli çamaşırlar, temiz kıyafetlerin bulunduğu dolaplara buruşturularak fırlatılır ve bir şey arandığında, bu kalabalık yumak içinde bulunmaya çalışılır. Haftada bir temizliğe gelen yardımcıların dışında evde herhangi bir iş yapılmaz. Yemekler bile bulaşık çıkmasını önlemek için "fast food" adıyla ifade ettikleri hazır besinlerden ve kolaylıkla çöpe atılabilecek kutu içeceklerden oluşur.

"Çağdaşlık" adı altında özendirilmek istenen bu anlayış ve yaşam biçimi, kendini "aydın-entellektüel" olarak lanse etmeye çalışan toplum kesimi içinde de oldukça yaygındır. Bu kesimin büyük çoğunluğu, aydın olmanın sırrının kirli sakallarda, bakımsız yağlı saçlarda, pejmurde kıyafetlerde, alabildiğine dağınık, sigara kokusundan ve dumanından geçilmeyen karmaşık ortamlarda gizlendiğine inanırlar. Havadar ve temiz ortamlarda, tertipli ve düzenli mekanlarda, bakımlı bir görünümle, ütülü ve temiz kıyafetlerle yaşamanın meslekleriyle bağdaşmayacağını, karizmalarını yok edeceğini düşünürler.

Böylesine sağlıksız koşullarda derbeder bir hayat sürmek, bu mantığı benimseyen genç, yaşlı her insana zarardan başka bir şey kazandırmaz. Sağlıksız beslenmekten ve pislikten dolayı hastalıktan kurtulmazlar. Sigara dumanıyla

kaplı ortamlarda yaşamaktan renkleri sararır, ciltleri bozulur, ciğerleri zarar görür. Bunlar sadece bedenlerinde gördükleri zararlardır. Bunun yanında sürekli olarak dağınık ve pis ortamlarda, kendileri gibi bakımsız ve kirli insanlarla içiçe yaşamak zorunda olmaları ruh sağlıklarını da olumsuz yönde etkiler. Zamanla güzellikten, estetikten, temizlikten, ince düşünceden zevk almayan duyarsız ve tepkisiz bir yapıya bürünürler. Bu durum elbette ki bilerek ve isteyerek yaptıkları akılsızca seçimin sonucudur.

Cahiliye insanlarının yaşamadıkları Kuran ahlakı ise Müslümanları, en güzel ve en temiz ortamları hazırlamaları için teşvik eder. Allah inananlara yiyeceklerinden, kıyafetlerinden, yaşadıkları ortamlara kadar herşeylerinde mutlak bir temizliği layık görmüş ve emretmiştir:

Elbiseni temizle. Pislikten kaçıp uzaklaş. (Müddessir Suresi, 4-5)

Ey insanlar yeryüzünde olan şeyleri temiz ve helal olarak yiyin... (Bakara Suresi, 168)

Sana, kendilerine neyin helal kılındığını sorarlar. De ki: "Bütün temiz şeyler size helal kılındı."... (Maide Suresi, 4)

... O (Peygamber), onlara marufu (iyiliği) emrediyor, münkeri (kötülüğü) yasaklıyor, temiz şeyleri helal, murdar (pis) şeyleri haram kılıyor... (Araf Suresi, 157)

Hani Evi (Kabe'yi) insanlar için bir toplanma ve güvenlik yeri kılmıştık. "İbrahim'in makamını namaz yeri edinin", İbrahim ve İsmail'e de, "Evimi tavaf edenler, itikafa çekilenler ve rüku ve secde edenler için temizleyin" diye ahid verdik. (Bakara Suresi, 125)

... Dediler ki: "Ne kadar kaldığınızı Rabbiniz daha iyi bilir; şimdi birinizi bu paranızla şehre gönderin de, hangi yiyecek temizse baksın, size ondan bir rızık getirsin... (Kehf Suresi, 19)

Katımızdan ona (Yahya) bir sevgi duyarlılığı ve temizlik (de verdik). O, çok takva sahibi biriydi. (Meryem Suresi, 13)

Cahiliye insanlarının modernlik adı altında oluşturduğu derbeder yaşam tarzı, kendi elleriyle kendilerine huzursuz ve sağlıksız ortamlar hazırlarken, Müslümanlar Kuran ahlakına uyarak, ahiretten önce dünyada da çok iyi bir hayat yaşarlar.

CAHİLİYENİN AHLAKSIZLIĞI

Cahiliye toplumunda din ahlakının yaşanmaması sonucu ortaya çıkan ortak bir karakter yapısı vardır. Bu karakterin özellikleri, insanlara göre çeşitlilik göstermekle birlikte, temelde aynıdır. Çünkü cahiliye karakterini yaşamalarının asıl nedeni, bu insanların Allah'a ve ahirete gerçek anlamda iman etmemeleridir.

Allah'a iman etmeyen, dolayısıyla Allah'tan korkmayan ve hesap vereceğini düşünmeyen bir insanın güzel ahlak göstermesini beklemek ise anlamsızdır. Çünkü bu insanlar, akıllarından geçen bir düşünceyi Allah'ın bilmediğini, gizlice yaptıkları bir tavrı Allah'ın görmediğini sanmaktadırlar.

Bu bölümde, cahiliyenin ilkel yaşam tarzının bireylerine kazandırdığı çirkin ahlakı ve onun detaylarını inceleyeceğiz. Ancak bu detaylara geçmeden önce şunu belirtmekte fayda vardır: Burada bahsedilecek özellikler, her insanın nefsinde yaratılıştan var olan özelliklerdir. Allah, bu kötü özelliklerin deneme maksadıyla insanların nefislerine yaratılıştan verilmiş olduğunu Kuran'da haber verir:

Sonra ona fücurunu (sınır tanımaz günah ve kötülüğünü) ve ondan sakınmayı ilham edene (andolsun). Onu arındırıp-temizleyen gerçekten felah bulmuştur. Ve onu (isyanla, günahla, bozulmalarla) örtüp-saran da elbette yıkıma uğramıştır. (Şems Suresi, 8-10)

Yalnızca inanan kimseler Allah'ın imtihanı olduğunu bildikleri için, nefislerinin kötü yöndeki emirlerine uymaktan şiddetle sakınırlar. Nefislerini arındırıp temizlerler.

Cahiliye toplumu bireyleri ise, yaptıkları tavırların ahirette en küçük ayrıntısına kadar karşılarına çıkacağını düşünmedikleri için, nefislerinin hoş gösterdiği kötü tavır ve özelliklerden sakınmak, bunun yerine Allah Katında makbul olan güzel tavırları sergilemek için bir neden görmezler.

Belirtilmesi gereken ikinci nokta ise şudur; aşağıda sayılan özelliklerden çeşitli sebeplerle kendilerini arındırmış cahiliye insanları da olabilir. Bu insanların bir kısmı görünürde oldukça olumlu özellikler de taşıyabilirler. Çeşitli menfaatler, veya başka sebeplerle söz konusu kişiler cahiliye ahlakının her tavrını uygulamayabilirler. Ancak burada önemli olan bunu yapmalarını engelleyenin, Allah korkusu olmadığıdır. Çünkü Allah korkusu olmayan bir insan, çıkarlarıyla çatıştığı anda veya kendince daha iyi bir menfaat elde edeceğini düşündüğünde aniden tavrını değiştirebilir. İnce düşünceli, cömert bir insan birdenbire son derece kaba ve cimri bir yapı gösterebilir. Allah korkusu olmadığı ve O'nun sınırlarını tanımadığı için, nefsinin emrettiği her türlü ahlaksızlığı uygulayabilir.

Özet olarak, cahiliye toplumunun tüm üyelerinde bu bölümde sıralayacağımız özelliklerin tümü görülmeyebilir. Ama Allah korkusunun güçlü olmaması nedeniyle bu kişiler Allah'ın hoşnutluğunu değil, çoğunlukla nefislerinin

isteklerini yerine getirmek istemektedirler. Nefisleri kendilerine nasıl bir ahlak göstermelerini emrederse öyle davranırlar. Bu; günden güne değişiklik gösterebildiği gibi, temelde cahiliye ahlak özelliklerini içerir. Kişi bir gün kolaylıkla yalan söylerken, bir gün kıskanç, bir gün karamsar, bir gün de isyankar olabilir. Bu nedenle kişinin ahlakını Allah korkusu ve O'nun hoşnutluğuna göre şekillendirmesi gerekir. Eğer bu şekilde olursa, sağlam bir karakter ve vicdanlı davranışlar sergilenir. Kuran'ı ve Peygamber Efendimiz (sav)'in sünnetini rehber edinen bir kimse için, cahiliye ahlak özelliklerini göstermesi söz konusu olmaz.

Bu bölümde, kimilerinde az, kimilerinde çok görülebilen cahiliyeye ait bu kötü ahlakın bazı yönlerini inceleyeceğiz.

Tembellik

Tembellik insanların oldukça dar anlamda değerlendirdikleri ve bu nedenle de çoğu zaman kendi üzerlerine almadıkları bir konudur. Tembel vasfı, sadece, toplumun geneline oranla, üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmede daha gevşek davranan insanlara yakıştırılır. Ancak burada kastettiğimiz tembellik, cahiliye toplumunun geneline yansımış ve maddi-manevi olumsuz sonuçlara yol açan önemli bir davranış bozukluğudur.

Bu davranış bozukluğunun, insan üzerinde oluşturduğu en büyük tahribatlardan biri öncelikle kişileri düşünce tembelliğine itmesidir. Oysa ki insanı insan yapan, ona insani vasıflar kazandıran en temel özellik, düşünebilmesidir. Bu yeteneğin kullanılmaması, bir anlamda kişiyi mekanikleştirir ve aklını tamamen devre dışı bırakır. Bu noktadan sonra kişinin tek yapabildiği kendisine öğretilmiş kurallar doğrultusunda durağan bir yaşantı sürmektir. Bir yenilik yapmak ya da hayatına bir güzellik kazandırmak, bu kimse için neredeyse imkansız gibidir. Vicdan ve irade kullanmak ve bunun için çaba harcamaktansa, alışageldiği sistemi hiç düşünmeden uygulamak, söz konusu tembellik anlayışına çok daha uygun düşer.

Üşengeçliğin vicdan, akıl ve irade üzerindeki bu etkisi, hayatın her safhasında çeşitli modellerle kendini gösterir. Düşünmeye üşenen kimseler, öncelikle neden ve nasıl var oldukları ve hangi amaç için yaşadıkları gibi hayati sorulara hiçbir zaman cevap aramazlar. Bunların önemli konular olduğunu kabul etmekle birlikte, birilerinin kendileri için düşünüp değerlendirmesini tercih ederler. Bu öyle bir hal alır ki, kişi bir anlamda farkında olmadan maddi manevi tüm varlığını tehlike altına atacak kadar tembel bir ruh hali içerisine girer.

Örneğin mal ve can güvenliği için tedbir alması gerekirken, olayları akışına bırakır. Ya da sağlığını korumak için gerekli olan dikkati göstermeye, hastalandığında doktora gitmeye ve hatta doktorun verdiği tedaviyi uygulamaya dahi üşenecek hale gelir.

Eğlenmeye, gülmeye, neşelenmeye üşenir, bunun yerine sadece eğlenen insanları seyretmekle yetinir. Aklını kullanıp kendine huzur ve rahatlık sağlayacak bir ortam oluşturma imkanı varken, sırf üşendiğinden zorluk içerisinde yaşamayı tercih eder.

Sağlıklı ve lezzetli yiyeceklerle beslenebilecekken, bu ruh onu hazır ya da sağlıksız yiyeceklere yöneltir. Okumaya, bilgisini, görgüsünü ve kültürünü artırmaya üşenir; bu nedenle de hayatı boyunca her konuda klasik bir anlayış içerisinde yaşar. Para kazanmak ister ama bunun için çaba harcamak ya da akıl kullanmak yerine gayri meşru yollardan hazır paraya konmak daha kolayına gelir. Daha da ciddi bir zorlukla karşılaşacak olursa, bununla mücadele etmek yerine intihar etmeyi daha kolay ve zahmetsiz bir yöntem olarak görür. Buna benzer örnekler oldukça çoktur, ancak burada dikkati çeken en önemli ölçü, konu her ne olursa olsun "en az emek ile hayatta kalmayı başarabilmenin" hedeflenmiş olmasıdır.

"En az emek harcamanın" en kolay yollarından birisi ise, var olan sistemi en iyi şekilde "taklit etmek"tir. Bu durum sadece bireysel düzeyde değil, aynı zamanda toplumsal düzeyde de köklü bir sisteme dönüşmüştür. Öyle ki bir ülkede iyi bir üne sahip olan herhangi bir şey diğer ülkelerde hiç vakit geçirmeden taklit edilir. Şarkılar, reklamlar, filmler, propaganda yöntemleri hep başkalarından görüldüğü şekli ile uygulanır. Buradaki temel mantık, herhangi bir yenilik getirmeye olan kapalılık, üşengeçliktir.

Görüldüğü gibi tembellik cahiliye toplumunu saran köklü davranış bozukluklarından biridir ve kişileri, zararının kendilerine döndüğü bir sistem içerisinde yaşamak durumunda bırakır. Ancak şunu da vurgulamak gerekir ki bu, cahiliye toplumunda kınanan ya da yadırganan bir yapı değil, aksine oldukça benimsenmiş ve hayatın doğal akışı olarak kabul görmüş bir sistemdir. Bu sistemi yaşayan insanlar uğradıkları zararın ve yaşayamadıkları güzelliklerin eksikliğinin farkında dahi değildirler. Bu nedenle de bu durumu değiştirmek amacıyla çaba göstermek için bir neden bulamazlar.

Kuran ahlakı tam olarak uygulandığında cahiliyeye ait tüm bu özellikler ortadan kalkar. Kişiyi harekete geçiren, Allah'a ve ahirete olan inancıdır. Bu da onu hem dünyaya hem de ahirete yönelik ciddi bir çaba içerisine sokar. Böyle bir insan için dünyada kaybedilecek vakit yoktur. Geçen her an, kendisine Allah'ın rızasını ve sonsuz ahiret hayatını kazanabilmek için verilmiş bir fırsattır. Önemli ve büyük bir hedefi vardır. Bu nedenle, durağan bir yapı değil aksine hareketli, çalışkan ve üretken bir karakter ortaya koyar. Çünkü Allah yoğun bir çabadan hoşnut olacağını Kuran'da haber vermiştir:

Rabbinizden olan bir mağfirete ve cennete (kavuşmak için) 'çaba gösterip-yarışın,' ki (o cennet) genişliği gök ile yerin genişliği gibi olup Allah'a ve Resûlü'ne iman edenler için hazırlanmıştır. İşte bu, Allah'ın fazlıdır ki, onu dilediğine verir. Allah büyük fazl sahibidir. (Hadid Suresi, 21)

Kim de ahireti ister ve bir mü'min olarak ciddi bir çaba göstererek ona çalışırsa, işte böylelerinin çabası şükre şayandır. (İsra Suresi, 19)

Şu halde boş kaldığın zaman, durmaksızın yorulmaya-devam et." (İnşirah Suresi, 7)

Kıskançlık

Cahiliye ahlakının temel özelliklerden biri de kıskançlıktır. Ahiretin varlığına inanmayan bir insan, dünya hayatına büyük bir hırsla sarılır. Dünyanın önüne serdiği imkanlardan en üst düzeyde faydalanmak ve nefsinin sınırsız ihtiraslarını tatmin etmek ister. Bu hırs öylesine şiddetlidir ki, kişi dünyaya ilişkin her konuda hep en üstün ve en başarılı konumda olmak ister. Dolayısıyla çevresindeki herkesi kendisi için birer rakip olarak görür.

İşte kıskançlığın temelini oluşturan bu bakış açısı, doğduğu andan itibaren bir anlamda kişinin tüm yaşantısını şekillendirir. Yaşadığı rekabet ortamının kurallarını en iyi şekilde öğrenir ve uygulamaya başlar. Bir süre sonra, başkalarının kendisinden daha üstün olmasını kabul edemediği gibi, karşısındaki insanların az da olsa bir iyilik ya da güzelliğe sahip olmasını da çekemez hale gelir.

Bu anlayışa sahip cahiliye insanları, çevrelerindeki insanların sahip olduğundan daha iyisine sahip olabilmek için büyük bir çaba harcarlar. En zengin, en güzel ya da en yakışıklı eş, en güzel ev, en lüks mobilyalar, en iyi araba, en başarılı çocuklar, en kaliteli kıyafetler hep kendilerinin olmalıdır. En lüks yerlerde gezmeli ve en güzel olan hep kendilerinin olmalıdır. Bu durum cahiliye insanları arasında hayati bir yarışa dönüşmüş, birbirlerine karşı duydukları kıskançlık nedeniyle, neredeyse karşılarındaki kişinin kötülüğünü ister olmuşlardır. Öyle ki kimi zaman üstünlüklerini koruma pahasına, karşı tarafın lehine gelişen bir durumu engellemeye dahi yeltenebilirler. Oysa ki başka bir insanın zengin ve güzel olması ya da refah içinde yaşaması, kendisinin ne güzelliğinde, ne zenginliğinde, ne de hayat standartlarında bir eksilme meydana getirir.

Cahiliye düşüncesinin getirdiği çarpık mantık bu kadarla da kalmaz. Kıskanç olmak, toplum arasında oldukça takdir gören bir karakter özelliği olarak benimsenmiştir. Kıskanç olmadığını söyleyen insanlar, oldukça tuhaf ve sıra dışı olarak algılanırlar. Cahiliye inancına göre insanlar gerçekten değer verdikleri şeyleri sahiplenmeli ve onlara karşı kıskanç bir tavır geliştirmelidirler. Söz gelimi eğer bir dostunu seviyorsa, ona sahip çıkmalı ve bir başkasının ona sevgi duymasını ve onunla dost olmasını engellemelidir; onun en iyi dostu sadece kendisi olmalıdır. Oysa, bir insanın duyduğu sevgi bir diğerinin de aynı kişiye sevgi duymasına engel değildir ve bunun kimseye bir zararı da yoktur. Aksine, eğer karşıdaki kişi gerçekten dost edinilecek kalitede bir insansa, onun bu meziyetinden bir başkasının daha yararlanması son derece doğal ve güzeldir.

Bu mantıkla düşünüldüğünde kıskançlığın yersizliği ve zararı net bir biçimde ortaya çıkar. Kendilerini bu hastalığa kaptıran insanlar, ellerindekiyle yetinmeyi bilmediklerinden, hiçbir zaman gerçek mutluluğu yaşayamazlar. Kendilerinden daha iyisinin varlığını bilmek onlara huzursuzluk ve keder verir.

Böylesine zor ve zahmetli bir sisteme tabi olmaktansa, dinin getirdiği ahlakı yaşamak insanın yaratılışına en uygun olanıdır. İnsanın nefsi kıskançlığı barındırabilecek nitelikte olabilir. Ancak akıl ve vicdan kullanılarak bu duygunun önüne geçmek de bir o kadar kolaydır. Bir ayette bu gerçek bildirilir:

... Nefisler ise 'kıskançlığa ve bencil tutkulara' hazır (elverişli) kılınmıştır. Eğer iyilik yapar ve sakınırsanız, şüphesiz, Allah, yaptıklarınızdan haberi olandır. (Nisa Suresi, 128)

Allah insanlara nefislerini kıskançlıktan arındırmalarını bildirmiştir. Bunun yerine de, tam aksine, hep karşı tarafın iyiliğini, rahatını, huzurunu kendi isteklerinden hep ön planda tutan ve alabildiğine özverili bir yapıyı benimsemelerini istemiştir. Nitekim Kuran ayetlerinden pek çoğunda, müminlerin kıskançlıktan arınmış olan bu fedakar ruhu haber verilmektedir:

Kendileri, ona karşı duydukları sevgiye rağmen yemeği yoksula, yetime ve esire yedirirler. (İnsan Suresi, 8)

... Mala olan sevgisine rağmen, onu yakınlara, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışa, isteyip-dilenene ve kölelere veren... (Bakara Suresi, 177)

Müslümanlar en sevdikleri şeyleri bile, kolaylıkla ihtiyacı olan diğer insanlara verebilmekte ve bu konuda en ufak bir hırsa, kıskançlığa kapılmamaktadırlar. Kuşku yok ki vicdanın sesini dinleyerek bu ahlakı uygulamak, Müslümanları kıskançlığın neden olduğu tüm huzursuzluklardan uzak tutar ve en önemlisi Allah'ın hoşnutluğunu kazanmalarına yardımcı olur.

Kibirli olmaları ve büyüklük iddiaları

Cahiliye insanları Allah'ın yarattığı ve kendilerine nimet olarak sunduğu imkanlardan dolayı şiddetli bir büyüklük duygusuna kapılırlar. Kibir adı verilen bu belanın bulaştığı kişi, kendisini dünyanın en akıllı, en yetenekli ve en yenilmez insanı olarak görür.

Ancak kişinin kibirlenmesi için, muhakkak, cahiliye toplumunda büyük önem taşıyan para, itibar ya da güzellik gibi dikkat çekici özelliklere sahip olmasına gerek yoktur. Kendi aklını başkalarından üstün görmesi bile onun büyüklük hissine kapılması için yeterlidir. Etrafındaki herkesten çok daha üstün olduğunu, hepsinin hem maddi hem de manevi yönlerden çok ciddi eksikleri olduğunu, fakat kendisinde bu kusurların hiçbirinin barınmadığını düşünür.

Bu çıkarımlara bir kez inandıktan sonra bu, onun hayat felsefesi haline gelir. Artık çevresindeki insanlardan gelecek olan tüm tavsiyelere ya da eleştirilere kapalıdır. Onun, kendisinden eksik gördüğü diğer insanlardan alabileceği bir fikir ya da tavsiyenin olması mümkün değildir. Kendisi de mümkün olduğunca bu insanları beğenmediğini vurgulamaya ve her fırsatta kusurlarını dile getirmeye

çalışır. Onların kusurları belirginleştikçe, kendi büyüklüğü ile onların küçüklüğü arasındaki tezatın daha da ortaya çıkacağına inanır.

Bu anlayış aslında kişiye çok ciddi kayıplar getirir ancak kişi bunları fark edemeyecek kadar kibirlidir. Herkes ona neredeyse acıyan gözlerle bakarken o, kendisinin bu tavrı nedeniyle son derece şahsiyetli ve güçlü bir karakter sergilediğine ve bundan dolayı da çevresinde derin bir saygı uyandırdığına inanır. Oysa ki daha büyük ve daha üstün olmak amacıyla geliştirdiği bu tavır, kişiyi sandığının aksine en küçük düşen, en az sevilen ve yanında en rahat edilemeyen insan konumuna getirir.

Kibirli insan, büyüklük arzusundan dolayı kimseyle gerçek anlamda dost olamaz, kimseye sevgi saygı duyamaz, cana yakın ya da alçakgönüllü bir tavır gösteremez. Bu da etrafındakilerin kendisinden ciddi şekilde rahatsızlık duymalarına neden olur.

Bunun yanında kibir, sadece etraftaki insanlarda değil, kişinin kendisinde de ciddi sıkıntılara yol açar. Öncelikle büyüklük iddiasında olan bir kişi hiçbir açık vermemeli ve hiçbir zaman hata yapmamalıdır ki, kendince elde ettiğini zannettiği itibarı zedelenmesin. Böyle bir şeyi başarmak için çok yüksek bir efor harcaması gerekir. İçinden gelen bir şeyi gerçekleştiremez, onu önce kendi imajının süzgecinden geçirir. Eğer itibarına uygun bir tavırsa yapar, değilse hoşuna giden birşey bile olsa insanların gözünden d üşmemek için bunu yapmaz. Ne içinden geldiği gibi gülebilir eğlenebilir, ne de akıcı ve doğal bir sohbete katılabilir. Sarf ettiği yoğun dikkat kişinin yüzünde ve vücudunda ciddi bir kasılmayla kendini gösterir ki bu da güzel bir insanın dahi yüz ifadesini son derece çirkinleştirir ve anlamsızlaştırır. Bununla birlikte hata yapmaktan korktuğu için çevresindeki insanlara mümkün olduğunca uzak ve mesafeli davranır; bu da kimseyle gerçek bir samimiyet yaşayamamasına neden olur.

Kişinin kendisini soktuğu bu kalıp zararlı olduğu gibi bir o kadar da anlamsızdır aslında. Çünkü insan ne kadar üstün özelliklere sahip olursa olsun, en küçük detayına kadar Allah'ın yardımına muhtaç son derece aciz bir varlıktır. Ne doğarken bedeninin alacağı şekli, ne yeteneklerinin ne de aklının kapasitesini kendisi belirlemiştir. Tüm bunlar tamamen Allah'ın kendisi için yarattığı şekliyle gerçekleşmiştir.

Ancak kibir adındaki bu büyüklenme arzusu kişinin, Allah'ın yüceliğini ve büyüklüğünü kavrayamayacak kadar akılsızca bir tavır sergilemesine neden olur. Kibirlenen insan, Allah'ın yarattığı trilyonlarca varlıktan sadece herhangi biri olduğunu düşünemez. Ve kendisinin bunlardan herhangi birinin bir benzerini dahi yaratmaktan aciz olduğunu hiç aklına getirmez. Binbir çeşit virüs ve mikrobun sebep olabileceği hastalıklara engel olamayacağını da düşünmez.

Kibirin cahiliye insanını içine soktuğu durum bu kadar açıkken, kişinin bu tavrı sürdürmesi dünyada olduğu gibi ahirette de karşılık görecektir. Kuran'da, Allah'ın büyüklüğünü takdir edemeyen ve her konuda sadece kendisini otorite kabul eden kişiler için cehennem azabı olduğu haber verilmiştir:

Öyleyse içinde ebedi kalıcılar olarak cehennemin kapılarından girin. Büyüklük taslayanların konaklama yeri ne kötüdür. (Nahl Suresi, 29)

Ona: "Allah'tan kork" denildiğinde, büyüklük gururu onu günaha sürükler, kuşatır. Böylesine cehennem yeter; ne kötü bir yataktır o. (Bakara Suresi, 206)

Kindar olmaları

Allah'a ve hesap gününe derin bir imanı olmayan bir insanın, affedici ve hoşgörülü olması için de bir sebebi yoktur. Onun mantığına göre, ömrü kısa olduğu için bu fırsatı en iyi şekilde değerlendirmelidir. Bu durumda kişinin hep kendi menfaatlerini düşünmesi ve bunlara zarar vermeye kalkışanlara da çok keskin bir karşılık vermesi gerekir. Dolayısıyla kendisine karşı yapılan bir hatayı kesinlikle unutmamalı, herkes hakkındaki hatıralarını hafızasında biriktirmeli ve ilk fırsatta "öc almak" üzere kin gütmelidir.

Bu çarpık mantık kişide öyle bir saplantı haline dönüşür ki, kimi zaman yirmi yıl, otuz yıl geçtiği halde yapılan küçücük bir hatayı unutmayabilir. Üstelik çoğu zaman zihnini kurcalayan konular son derece önemsizdir. Karşı taraf konunun farkında olmasa bile, kindar insan herşeyin altında bir kasıt olduğuna inanır. Öyle ki cahiliye toplumlarında bu inanç, kimi zaman cinayete ya da yaralamaya kadar varan bir intikam ile sonuçlanır.

Ancak bu tavrından dolayı hep kaybeden kişinin kendisi olur. Kendi kendine çeşitli kuruntulara kapılır; herkesin ona düşman olduğuna, kendisini kullanmaya çalıştığına inanır. Her olayı bu kuruntular doğrultusunda değerlendirir. Aklını ve enerjisini sürekli olarak bu yönde harcayan bir insanın üretkenliği, yaratıcılığı, çalışkanlığı, neşesi birer birer körelir; bunun yerine psikolojisi tamamen hüzün, keder ve öfkeye ayarlı hale gelir.

Oysa ki affediciliğin ve hoşgörünün lezzeti, kinlenip kuruntulara kapılmanın verdiği öfke ve sıkıntıyla kıyaslanmayacak kadar yüksektir. Affetmek, cahiliye ortamında zannedildiği gibi küçük düşmenin ya da yenilmenin değil, aksine asilliğin ve yüksek bir ahlakın göstergesidir. Kuran ayetlerinde affediciliğin üstünlüğü şöyle vurgulanmaktadır:

Sen af (veya kolaylık) yolunu benimse, (İslam'a) uygun olanı (örfü) emret ve cahillerden yüz çevir. (Araf Suresi, 199)

Kötülüğün karşılığı, onun misli (benzeri) olan kötülüktür. Ama kim affeder ve ıslah ederse (dirliği kurup-sağlarsa) artık onun ecri Allah'a aittir. Gerçekten O, zalimleri sevmez. (Şura Suresi, 40)

Cahiliye sisteminin getirdiği bu korkunç dünyaya karşılık, din ahlakının uygulanmasıyla ortaya çıkan sıcak ortam, Kuran'da cennet halkının bir özelliği olarak anlatılmıştır ki bu da bize bu ahlakın üstünlüğünü bir kez daha hatırlatır:

<u>Biz onların göğüslerinde kinden ne varsa çekip almışız.</u> Altlarından ırmaklar akar. Derler ki: "Bizi buna ulaştıran Allah'a hamd olsun. Eğer Allah bize hidayet vermeseydi biz doğruya ermeyecektik. Andolsun, Rabbimizin elçileri hak ile geldiler." Onlara: "İşte bu, yaptıklarınıza karşılık olarak mirasçı kılındığınız cennettir" diye seslenilecek. (Araf Suresi, 43)

Memnuniyetsiz ve bıkkın bir ruh halinde olmaları

Cahiliye ahlakında göze çarpan karakter özelliklerinden biri de, insanların hayatlarının her anını memnuniyetsiz, bezgin ve şikayetçi bir ruh içerisinde geçirmeleridir. Hatta bu ahlakı benimseyen insanlar memnuniyetsiz olacakları bir konu olmadığında bile bu tavra özenir ve herşey hakkında sürekli "söylenirler". Bu onlar için yemek içmek gibi doğal bir alışkanlık haline gelmiştir. Üstelik toplumun her kesiminde uygulandığı için kimse tarafından tuhaf da karşılanmaz.

Kişi sabah uyandığı andan itibaren şikayet edecek bir şeyler aramaya başlar. Önce gece hiç rahat uyuyamadığından bahseder, ardından hava sıcaksa sıcaklığından, soğuksa soğukluğundan şikayet etmeye başlar. Kahvaltıdaki yemeklerin kötü olduğu, arabanın aksaklıkları, trafiğin sıkıcılığı, işyerinin gürültüsü, insanların anlayışsızlığı, uykusuzluk, yorgunluk, akşam evdeki ortam, komşuların geçimsizlikleri, hayatın tekdüzeliği, kimsenin onu anlamıyor olması ve bunun gibi art arda sayılıp yakınılan konular birbirini takip eder. Daha da olmazsa sırf şikayet olsun diye şikayet etmeye başlar; kadınsa kadın olduğu için, çocuksa çocuk olduğu için, esmerse sarışın olmadığı, ela gözlü ise mavi gözlü olmadığı için memnuniyetsizliğini dile getirir.

Ancak bu konuların hiçbir zaman sonu gelmez, çünkü bu bir ruh halidir ve kişi bu durumdan çıkmak istemez.

Bu mantık örgüleri cahiliye insanlarının, hiçbir zaman hiçbir şeyden mutlu olamamalarına neden olur. Çünkü herşeyin en mükemmelini elde etmiş olsalar bile, iyi ve güzel yönleri göremedikleri için bir süre sonra sahip olduklarından yine sıkılırlar.

Allah, insanların saymakla bitirilemeyecek kadar çok nimet içerisinde oldukları halde yine de memnuniyetsiz ve nankör bir ahlak sergilediklerini şöyle haber vermiştir:

Size her istediğiniz şeyi verdi. Eğer Allah'ın nimetini saymaya kalkışırsanız, onu sayıp-bitirmeye güç yetiremezsiniz. Gerçek şu ki, insan pek zalimdir, pek nankördür. (İbrahim Suresi, 34)

İşte cahiliyenin bu ilkel mantığı, onları dünyanın bunca güzelliği varken hiçbirinden tat alamayacak hale getirir.

İnsanın hem ruhen hem de bedenen fıtratına en uygun yaşam olan İslam ahlakı ise bunun tam zıttını yaşatır. Tüm evrenin ve içerisindeki her türlü detayın

kendisi için bir süs ve bir ikram olarak yaratıldığını bilen mümin, sürekli olarak Allah'a şükreden bir ruh hali içindedir. Karşılaştığı her olayın ardında gizlenen güzellikleri ve hikmetleri bulup çıkarır. Kendi çevresini kendi güzelleştirmeye ve nimete dönüştürmeye çalışır. Kuran'da, Allah'ın bu ahlakı gösteren kimselere nimetlerini ve ikramlarını artıracağı, sürekli memnuniyetsiz ve şikayetçi olarak nankörlük eden insanlardan da bu güzellikleri alacağı bildirilmiştir:

Rabbiniz şöyle buyurmuştu: "Andolsun, eğer şükrederseniz gerçekten size artırırım ve andolsun, eğer nankörlük ederseniz, şüphesiz, Benim azabım pek şiddetlidir." (İbrahim Suresi, 7)

Ümitsizlik

Din ahlakından uzak yaşayan bir insan, hayatı boyunca çevresinde olup biten tüm olayların tesadüf eseri geliştiğine ve eğer işleri yolunda gitmişse bunun "şansının yaver gitmesinden", aksinin de "şansının olmamasından" kaynaklandığına inanır. Bu görüşün getirdiği en önemli sonuç ise, ümitsiz ruh halidir. Çünkü "şans" kavramının, güvenilecek ya da ümit beslenecek bir yönü yoktur.

Bu ruh hali, Allah'ın gücünü ve herşeyin bir kader üzerine işlediğini kavrayamamanın cahiliye insanlarına getirdiği bir beladır. Oysa Allah'a iman eden bir insan her an, her konuda ümitvardır. Çünkü her olay ve her varlık Allah'ın kontrolü altındadır. Bütün güç Allah'ındır ve O'nun izni olmadan hiçbir olayın olması mümkün değildir. Bunu kavrayan bir insan herşeyin Allah'ın dilemesi ve yaratmasıyla anında değişebileceğini ve hiçbir şeyin imkansız olmadığını çok iyi bilir. Allah'a inanmayan ve herşeyi tesadüflerin yönettiğini düşünen bir insanın ise ümitsiz olması olağandır, çünkü bu onun kendi inanç bozukluğundan kaynaklanan bir ruh halidir.

Bu inanç bozukluğuyla yaşayan insanlar -kendi aralarında "hayata küskün" deyimiyle ifade ettikleri gibi- daha en baştan hayatla barışık değillerdir. Hayata bezgin ve yenik düşmüş bir ruh haliyle yaklaşırlar. İnançlarındaki çarpıklık, onlarda hiçbir şeyin yolunda gitmeyeceği, hayatın hep aksiliklerle dolu olacağı gibi bir endişe oluşturur. Nitekim bu beklenti içinde olduklarından, olayları hep böyle görmek isterler. Söz gelimi, üniversitede istedikleri branşı kazanamayacaklarını, kazansalar bile okulu bitiremeyeceklerini, mezun olsalar bile bu hayat şartlarında iş bulamayacaklarını, bulsalar bile başarılı olmak için yılların geçmesi gerektiğini, istedikleri gibi bir evlilik yapamayacaklarını, yapsalar bile mutlu olamayacaklarını, zengin ve lüks bir hayat yaşayamayacaklarını, çocuklarını istedikleri gibi yetiştiremeyeceklerini, onların "mürvetlerini göremeden" öleceklerini, mezarlarına kimsenin gelmeyeceğini, hemen unutulacaklarını düşünür ve buna benzer bitmek bilmeyen bir dizi ümitsizlik hezeyanları sergileyip dururlar. Kuran'da bu insanların içinde bulundukları umutsuz ruh hali şöyle ifade edilmiştir:

İnsana bir nimet verdiğimizde sırt çevirir ve yan çizer; ona bir şer dokunduğu zaman da umutsuzluğa kapılır. (İsra Suresi, 83)

İnsan, hayır istemekten bıkkınlık duymaz; fakat ona bir şer dokundu mu, artık o, ye'se düşen bir umutsuzdur. (Fussilet Suresi, 49)

Bu ahlakı yaşayan insanlar cahiliye toplumunda "şom ağızlı" olarak da adlandırılırlar. Her konuda hep olumsuz telkinler yapmaları ve çevrelerini telaşlandıracak şekilde kötü ve ümitsiz tahminlerde bulunmaları, etraflarındaki insanların da sinirlerini bozar. Söz gelimi uçağa binmek üzere olan dostlarına "ya uçağınız düşerse, ya sağ salim gelemezseniz" gibi ümitsizce konuşmalar yaparak, huzursuzluk verirler. Bir parça öksüren birine "çok hastasın galiba" gibi felaket tahminlerinde bulunurlar. Büyük yatırımlar yaparak kurulan bir işyerinin, ortada hiçbir ihtimal olmadığı halde, sürekli olarak iflas edebileceğinden endişe eder ve başarılı olamayacağı hakkında fikir beyan ederler.

Kuşkusuz bu sayılanlar günlük hayatta rastlanabilen sınırlı birkaç örnektir. Ama burada dikkat çeken nokta, bu ahlakı üzerinde barındıran cahiliye insanının, sadece kendini değil, etrafını da rahatsız eden bir sistem oluşturduğudur. İşte bu sistem, cahiliyenin ilkel mantığının bir ürünüdür. Bu mantığın ana özelliği ise, kişilerin bile bile kendilerine hem dünyada hem de ahirette hiçbir şey kazandırmayan, hatta sıkıntı ve huzursuzluk yaratan bir sistemi kabulleniyor olmalarıdır.

İslam dininin getirdiği yüksek ahlak ise, bu ilkel mantığın çok üstünde bir dünya görüşü sunar. Allah'ın sınırsız ve sonsuz gücünü bilmenin verdiği ümitvar yapı, müminlere sadece dünyada değil aynı zamanda ahirette de neşe ve huzur getirir. Onlar daima Allah'ın ayette bildirdiği, "... Allah'ın rahmetinden umut kesmeyin. Çünkü kafirler topluluğundan başkası Allah'ın rahmetinden umut kesmez." (Yusuf Suresi, 87) emrine uyarlar.

Umursuzluk

"Umursuzluk" terimi, cahiliye insanlarının olaylar karşısındaki ilgisiz ve duyarsız tavırlarını ifade eder. Küçük yaşlarından itibaren çevrelerinde bu yapıyı görerek büyüyen çocuklar, umursuz davranışların doğal olduğunu düşünürler. Oysa cahiliye mantığının dışına çıkılıp bakıldığında görülen gerçek, umursuzluğun, vicdanın bir nevi uyuşturulması ve dondurulması olduğudur.

Vicdanın açık ve güçlü olması, kişiye hayatın her anında çeşitli sorumluluklar yükleyecek bir özelliktir. Bu da ahirete inanmayan insanların hiç işine gelmez. Bundan kaçınmak için umursuzluğu temel yaşam felsefeleri haline getirirler. Bu durumdaki bir insan, herşeyden önce kendi sorumluluklarını yerine getirmede son derece gevşektir. Çevresindeki insanlar onun adına herşeyi üstlenmek zorunda kalırlar.

Bu ahlakı taşıyan kişi yalnızca kendine değil, çevresine de zarar verir. Söz verir ama boşvermişliğinden dolayı sözünde durmaz. Yine aynı şekilde borç alır,

fazlasıyla ödeme imkanı olur ama önem vermediği için ödemeyi unutur. Kimi zaman umursuzluğu, hayati boyutlara kadar uzanır. Tedavi amacıyla bir ilaç alacakken, sırf boşvermişlikten bunu aksatır ve hastalığının sürmesine göz yumar. Yüzme bilmeyen küçük çocuğunu deniz kenarında bırakır, boğulmasından yana en ufak bir tedirginlik dahi duymaz; iş işten geçtikten sonra aklı başına gelir. Bunun gibi binlerce umursuzluk örneği, cahiliyenin günlük hayatı içinde sürekli yaşanır.

Örneğin trafikte kaza geçiren ağır yaralı bir insanla karşılaştığında vicdanı açık olan bir insanın yapacağı şey, kendi işi her ne kadar önemli olursa olsun, acil durumdaki bu insana tüm imkanlarıyla yardım etmektir. Ancak umursuzluk adı altında vicdanını donduran bir insan, bu manzaraya kısa bir göz attıktan sonra, yardım eden tek bir kişi olmadığını görse dahi rahatlıkla randevusuna gitmek üzere yoluna devam edebilir. Veya eğer etrafta başka kişiler varsa "onlar ilgilenir nasılsa" diye düşünebilir.

Görüldüğü gibi umursuzluk aslında vicdansızlığın bir diğer dile getiriliş şeklidir. Kişi, aklı ve mantığı algıladığı halde geliştirdiği duyarsızlık ile pek çok konunun üzerinden rahatlıkla geçip gider. Vicdanını dondurduğu için üzerinden atladığı, umursuzluk gösterdiği tavırlar nedeniyle en ufak bir vicdan azabı da duymaz. Hatta için için kendisini dünyanın en uyanık kişisi olarak görür. Halbuki bu kişi hiçbir şekilde kazanç içinde değildir. Vicdanını saf dışı ederek dünyada önüne çıkan tüm fırsatları kaçırmış, ahiret için yapabileceği hazırlığı bile bile göz ardı etmiştir.

Her konuda vicdanını devreye sokan, aklını ve imkanlarını bu uğurda sonuna kadar kullanan mümin kişi ise, Allah'ın hoşnutluğunu ve ahireti kazanabilecek en isabetli davranışı yapmıştır. Müminin bu konuda gösterdiği hassasiyet onun dünya hayatında da rahat yaşamasını sağlar. Karşılaştığı her konuda aklını kullandığı için, işleri hep olabilecek en iyi neticelerle sonuçlanır.

Tamahkarlık

Dünyaya olan bağlılık ve mala karşı duyulan hırs, cahiliye ahlakını yaşayan insanları bu uğurda herşeyi göze alabilecek bir tavır içerisine sokar. Konu eğer dünyadan istifade etmekse, kişi bu arzusunu tatmin etmek için tamahkar bir yapı göstermekten hiçbir şekilde çekinmez. Hayatın kısalığının farkındadır ve bu süreyi ahiret için çalışarak geçirmektense, dünyaya yönelik olarak değerlendirmenin en akılcı yol olduğuna inanır. Bunun için de karşısına çıkan fırsatları hep bu uğurda harcayarak dünyaya biraz daha tamah eder.

Bu yapı, cahiliye toplumunun geneline hakim olduğu halde, yalnızca belirli bir kesime mal edilerek örtbas edilmek istenir. Sadece bazı açgözlü insanların tamahkar bir karakter sergileyebilecekleri imajı oldukça yaygındır. Oysa, tamahkarlık cahiliye ahlakının dünyaya ve insanlara bakış açısını en açık yansıtan özelliklerinden biridir.

İşte bu bakış açısıyla yoğrulmuş olan cahiliye insanı, zengin olsun fakir olsun hiçbir farklılık göstermeden dünyadaki herşeye karşı açgözlü yaklaşır. Söz gelimi

misafirliğe gider; karnı doyduğu halde -hastalanma pahasına da olsa- daha çok faydalanmak için biraz daha yer. İşyerinden maksimum istifade etmek için ihtiyacı olmadığı halde sağa sola gereksiz telefonlar açar; çocuğunun, ailesinin tüm ihtiyaçlarını iş yerinin imkanlarından karşılamaya kalkışır. Bu mantık öylesine köklü bir hastalıktır ki kişi ailesine bile bu gözle yaklaşır. Kocasının çok çalışmasını, çok para kazanmasını neredeyse bir hırs haline getirmiştir. Çünkü işin sonunda kendisine daha çok kıyafet aldırtacak, daha çok gezebilecek, daha çok yiyebilecek ve kocasının bu özelliklerinden maksimum istifade edebilmiş olacaktır. Bu hırs ve açgözlülük öyle noktalara gelir ki, kimi zaman insanların dünyadan daha fazla menfaat elde edebilmek için dolandırıcılığa ya da açıkça hırsızlığa kalkışmalarıyla kendini gösterir.

İnsanı bir tabak yemeğe dahi tenezzül ettirten bu ahlak, uyanıklık kafasıyla uygulanır ama tam aksine kişiyi akıl almaz derecede küçük düşürür.

Samimi ve dürüst yaşamak ise, binbir türlü plan ve sahtekarlıkla yaşamaktan çok daha kolay ve çok daha zevklidir. Allah'a iman etmiş bir insan dünya nimetlerinden en güzel şekilde faydalanır. Tüm nimetin Allah'a ait olduğunu, Allah Katında olanın hiçbir zaman bitip tükenmeyeceğini ve Allah'ın dilediği kimseye sonsuz nimetinden hesapsız olarak hem dünyada hem de ahirette vereceğini bilir. Bu yüzden ne elindekinin tamahını ne de sahip olmadığının hırsını yapar. Bu da ona hem asalet hem saygınlık, en önemlisi de Allah'ın rızasını kazandırır.

Bencillik

Cahiliye bakış açısında, bir insanın bir başkasını, en az kendisi kadar düşünmesi, kollaması ve onunla ilgilenmesi için o kişiden ciddi anlamda bir çıkarının söz konusu olması gereklidir. Aksi takdirde, cahiliye insanının başkaları için kendisinden bir şeyler vermesi için hiçbir sebep yoktur; hatta bu sisteme göre bu onun için maddi manevi önemli bir kayıp demektir. Arada sırada hayatın bir gereği olarak mecburen başkalarına ufak tefek fedakarlıklar yaptığı olabilir, ama bunu oturmuş bir ahlak anlayışı haline getirmenin, ona göre hiçbir gereği yoktur.

İşte benimsediği bu dünya görüşü nedeniyle, kişi her konuda ve istisnasız herkese karşı bencil ve egoist bir tavır ortaya koyar. Henüz ilkokul yıllarında ailesinin tembih ve telkinleriyle kök salan bu mantık, çocuğun oyuncaklarını, yiyeceklerini, odasını, ailesini sahiplenmesi ve kimseyle paylaşmamasıyla kendini gösterir. Sonraki yıllarda ise, kişinin malını paylaşmamasındaki bu kararlılığına bir de insaniyetsiz ve düşüncesizce tavırlar eklenir.

Egoist olan bir insan sadece kendi rahatını düşünür. Bu yüzden de başkalarının ihtiyaçları ve sorunlarıyla hiçbir şekilde ilgilenmez. Karşısındakinin ihtiyacı olduğunu bile bile, karşısına geçip yemeğini yer ama paylaşmak aklına bile gelmez. Hasta olduğunda kendine çok özenli bir bakım uygular ama bir başkası hastalandığında buna hiç gerek duymaz. Arabasıyla yoldan geçerken bir arkadaşının yağmurdan sırılsıklam olduğunu görür. Aynı istikamete gittiği halde

sırf arabası çamur olmasın diye arabaya almaz, görmezlikten gelip geçer. Yanındaki insanın düştüğünü görse, yardım edeceği yerde gülüp geçer ve kendi işine devam eder...

Günlük hayatın her aşamasında ortaya çıkan bu insaniyetsiz tavırlar, istisnai ve hayati durumlarda da aynı mantıkla devam eder. Örneğin ölmek üzere olan bir insana kan vermesi istenir, kendine hiçbir zararı olmadığı halde, insaniyetsizliğinden, rahatına ve keyfine olan düşkünlüğünden dolayı bunu kabul etmez.

Din ahlakında ise bencilliğin, egoistliğin ve insaniyetsizliğin yeri yoktur. Aksine müminler her an vicdanlarını tüm güçleriyle kullandıkları için, çevrelerindeki eksiklikleri ve ihtiyaçları görür ve bunlar karşısında en insaniyetli tavırları sergilerler. Bunu gerçekleştirirken de, asla karşı tarafı minnet altında bırakmazlar. Müminlerin yaşadığı bu fedakarlık ve insaniyet anlayışının çarpıcı örneklerinden biri Kuran'da şöyle bildirilir:

Kendileri, ona duydukları sevgiye rağmen yemeği, yoksula, yetime ve esire yedirirler. "Biz size, ancak Allah'ın yüzü (rızası) için yediriyoruz; sizden ne bir karşılık istiyoruz, ne bir teşekkür. Çünkü biz, asık suratlı, zorlu bir gün nedeniyle Rabbimizden korkuyoruz." (İnsan Suresi, 8-10)

Geçimsiz ters ve aksi huylu olmaları

Cahiliye toplumlarında, sadece aşırı derecede problemli insanlara "geçimsiz" sıfatı yakıştırılır. Gün içerisinde arada bir çıkan tartışmalar ya da çekişmeler ise bu tanımlamaya dahil edilmez. Oysa oldukça hoşgörülü ve mazlum olarak bilinen bir insan bile, belli konularda belli kişilere karşı aksi bir tavır içerisine girebilir. Mutlaka geçinemediği ya da tahammül edemediği insanlar vardır yaşamında. Ancak cahiliyenin ilkel mantığı içerisinde tüm diğer ahlak çarpıklıkları gibi, bu tavır da oldukça "makul" ve "olağan" karşılanmaktadır.

Aile yaşantıları bitmek bilmeyen geçimsizliklere sahne olurken, "aile meseleleri" ya da "her ailede olur böyle şeyler" gibi sözlerle bu tavrın çirkinliğini geçiştirmeye çalışırlar. Arkadaş ilişkilerinde neredeyse her gün anlaşmazlıklar, küsmeler ve kavgalar yaşanır; bunu da "arkadaşlıklarda olur böyle şeyler" gibi anlamsız açıklamalarla kabullenirler. Okulda öğretmenleriyle, işyerinde patronlarıyla ve diğer çalışanlarla, trafikte araç sahipleriyle, apartmanda komşularıyla, akrabalarıyla kısacası diyalog kurdukları herkesle bir çekişme içerisindedirler.

Bu çekişmeler, genellikle büyük sebeplerden kaynaklanmaz. Eğer çatışacak bir konuları yoksa bile, bunu bir şekilde kendileri oluştururlar. Söz gelimi, karısının sevdiği yemeği pişirmemiş olması, ya da kocasının kendisini gezmeye götürmemesi, komşunun balkonu yıkarken su sıçratması, apartmandaki bir gürültü, bir hayvan ya da çocuk sesi, yeşil ışık yandığında hemen harekete geçmeyen bir araç sürücüsü, bir aracın hızla sollaması, başka bir aracın arabasının önüne park etmesi, hatta bazen tek bir korna sesi, patronunun az zam

yapmış olması, belediyenin asfalt çalışmalarını geciktirmesi, ve bunun gibi günlük hayatın her anı, onlar için bir geçimsizlik ve huzursuzluk kaynağıdır. Küçük küçük olaylarda gerilimli bir atmosfer oluşturan bu insanlar, ne aralarındaki bu ilişkiyi yadırgarlar, ne de yaşadıkları tahammülü zor ortamı. Öyle ki, kimi zaman iki insanın bir süre boyunca sırf aynı ortamı paylaşmak zorunda kalmaları bile kaçınılmaz bir huzursuzluk sebebi olur. Birbirlerinden sıkıntı duyarlar, acizliklerine ve insani ihtiyaçlarına kesinlikle tahammül edemezler. Bu beraberlik zaman içinde dayanılmaz bir hal alır. Ama kişilerin ya da mekanın değişmesinin kendileri için hiçbir şeyi değiştirmeyeceğinin bilincindedirler. Kiminle ve nerede olurlarsa olsunlar, aynı geçimsizlik yaşanır. Çünkü karşılıklı anlayışsızlığın sonucunda ortaya tahammülsüzlük çıkar.

Peki bu tahammülsüzlüğün altında yatan ana etken nedir?

Cahiliye toplumlarında herkes mutlaka kendisinin haklı olduğuna inanır. Hoşgörülü olamadıkları için, alttan almayı akıllarına dahi getirmezler. Bunun yerine kendi bildiklerinde ısrarcı olup geçimsiz bir insan olmayı tercih ederler.

Halbuki, Kuran'a göre tek doğru vardır. Kuran'a uyan insanlar, Kuran'da kendileri için belirlenmiş olan doğruyu fark ettiklerinde onu uygularlar. Sonuçta ortada "herkesin fikri" değil, "yalnızca Kuran mantığı" vardır. Aradaki muhtemel anlaşmazlıklar ise, Kuran'a başvurulduğunda çözüme kavuşacaktır. Böylelikle ortada bir anlaşmazlık değil daima çözüm vardır. Kuran ahlakı ile hareket eden bir kişi Allah'ın insanlara öğütlediği özellikleri, saygıyı, sevgiyi, hürmeti yaşayan bir insandır. Kuran ahlakı, anlayışı, ince düşünceyi ve karşı tarafın fikrine saygı duymayı gerektirir. Bu teslimiyetin sonucunda da bir anlaşmazlık söz konusu olamaz. Cahiliye hiç durmadan tartışırken, inananlar Kuran ahlakını uygulamanın rahatlığını yaşarlar. Böyle bir topluluk içinde huzursuz veya geçimsiz bir tutumun ortaya çıkması mümkün değildir.

Tartışmacı olmaları

Kuran ahlakında yer alan özelliklerden birisi de, "boş söz sarf etmekten kaçınmak" ve "boş söze dalanlarla birlikte dalmamak"tır. Kuşkusuz ki bu, müminlere maddi manevi çok fazla kazanç sağlar. Boş ve kişiye hiçbir şey kazandırmayacak bir sohbete girmektense, buradan kazanacakları vakit ile çok daha faydalı ve önemli faaliyetlerde bulunurlar. Ayrıca boş konuşmaların sıkıcı ve uyuşturucu etkisinden de daha en başından kurtulmuş olurlar.

Buna karşılık hikmetsiz ve uzun sohbetlerle vakit öldürmek, cahiliyenin vazgeçemediği bir alışkanlıktır. Bu şekilde hayatın ciddiyetinden ve sorunlarından biraz olsun uzaklaştıklarını düşünürler. Ancak herkesin kendi aklını beğenmesi ve iddiacı bir kişilik sergilemesi nedeniyle bu sohbetler kısa süre içerisinde hararetli tartışmalara dönüşür. Çoğu zaman hakkında hiçbir şey bilmedikleri konularda dahi bitmek bilmeyen konuşmalar yaparak saatlerce tartışırlar. Ve bu saatler süren tartışmalar sonunda da genellikle hiçbir sonuca varamazlar. Bu tartışmalar esnasında mümkün olduğunca kendi fikirlerini ön plana çıkarmaya, ve karşı tarafa kabul ettirmeye çalışırlar. Öylesine iddiacı bir

kişilik sergilerler ki, karşılarındakinin konuştukları konuda uzman bir kişi olması bile onları yıldırmaz. Onlar, kendilerince doktordan daha iyi doktor, avukattan daha iyi avukattırlar.

Tartışmaları esnasında yaptıkları yorumlar ise genellikle tahminlere ya da kulaktan dolma bilgilere dayalıdır. Ancak bu yapı da, cahiliye toplumlarında kınanacak bir özellik olarak karşılanmaz. Tartışmacı kişilik gösteren kimselere sadece "biraz sabit fikirli" ya da "biraz inatçı" sıfatları yakıştırılır. Bunun kişiye has bir karakter özelliği olduğu düşünülür.

Oysa insanların hiçbir bilgileri olmadığı halde uzun tartışmalara girmelerinin altında yatan neden, nefislerdeki tartışma eğilimidir. İnsanların bu özelliği Kuran'da "... insan, herşeyden çok tartışmacıdır..." ayetiyle haber verilmiştir. (Kehf Suresi, 54) İşte cahiliye insanları da akılcı hareket etmektense, bu zayıflıklarına yenik düşmeyi göze alırlar.

İnsanlar kimi zaman haklı oldukları konuları savunmak için de tartışabilirler. Ancak cahiliye toplumu bireylerinde dikkat çeken yön, bu tartışma esnasında gösterdikleri tavır bozukluklarıdır. Bu tavır bozukluklarının en başında, tartışırken kullandıkları ses tonu gelir. Ne kadar bağırırlarsa ve karşı tarafın sesini ne kadar bastırırlarsa, o kadar haklı çıkabileceklerini zannederler ve bu yüzden de son derece yüksek sesle konuşurlar. Bu tür ortamlarda, kişiler üzerinde fiziksel olarak da belirgin etkiler oluşur; iddialaşmanın etkisi ile yüzleri kıpkırmızı kesilir, boyun damarları şişer, tartışmanın ve bağırmanın etkisiyle son derece çirkin bir görünüme bürünürler. Oturdukları yerde sakinliklerini koruyamaz, taşkın el kol hareketleri ile karşı tarafı sindirmeye çalışırlar. Muhakkak birbirlerinin sözünü keserler, daha doğrusu her iki taraf da aynı anda konuşur ve birbirlerini kesinlikle dinlemeye yanaşmazlar. Eğer taraflardan biri sakin davranacak olursa, diğer taraf onu kışkırtmak ve tartışma havasına sokabilmek için elinden geleni yapar. Karşılarındaki kişiye haklı olduklarını kabul ettiremedikleri sürece de bir türlü rahatlayamaz ve bu gergin havadan kurtulamazlar.

Müminlerde ise böyle bir anlayışın hiçbir belirtisi görülmez. Her bilenden daha iyi bir bilen olduğunu daha en başından kabul eder ve hiçbir zaman sabit fikirli bir yapı göstermezler. Her duydukları bilgiyi akıllarının ve vicdanlarının süzgecinden geçirir ve böylece en isabetli sonuçları elde ederler. Bu güzel ahlaklı kişiler, bilgileri olmayan bir konuda ise asla fikir yürütmez, aslı olmayan görüşlere kesin olarak değer vermezler. Böyle bir bakış açısı da tartışma ruhunu tamamen ortadan kaldırır ve çözümcülüğü getirir. Eğer konuyla ilgili bilgileri yoksa, fikir yürütmek ya da tartışmak yerine, konu hakkında araştırma yapıp sağlıklı bilgi edinme yoluna giderler. Müminlere Kuran'da tavsiye edilen de budur:

...Ve her bilgi sahibinin üstünde daha iyi bir bilen vardır. (Yusuf Suresi, 76)

...De ki: "Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? Şüphesiz, temiz akıl sahipleri öğüt alıp-düşünürler." (Zümer Suresi, 9)

İkiyüzlülük ve yapmacıklık

Cahiliye toplumunun en çok yakındığı konuların başında insanların ikiyüzlü ve samimiyetsiz olmaları gelir. Buna rağmen insanların ikiyüzlülüğünden yakınırlar. Bu durum, kendi elleriyle oluşturdukları ahlakın nasıl kendilerine geri dönen acımasız bir sisteme dönüştüğünün en açık belirtilerindendir.

İkiyüzlülük kişinin, biri dışarıya karşı gösterdiği, biri de içinde sakladığı olmak üzere iki ayrı karakter sergilemesidir. Dışarıya karşı gösterilen her zaman kişinin sahte yönlerini, içte gizlenen ise gerçek düşüncelerini yansıtan karakteridir. Bu konunun asıl ilginç yanı da, cahiliye toplumuna dahil olan herkesin bu gerçeği biliyor ve kabulleniyor olmasıdır. Allah önemli bir ikiyüzlülük örneği olan münafıkları Kuran'da şöyle haber vermektedir:

Onlar, kalplerinde olmayan şeyi dilleriyle söylüyorlar... (Fetih Suresi, 11)

Cahiliyenin "arkadan konuşma" olarak adlandırdığı ortamlar, bu karakterin en belirgin şekilde yaşandığı anlardır. Kişi, bir olay ya da bir kişi hakkındaki gerçek bakış açısını, en açık şekliyle bir başkası ile yaptığı dedikodular esnasında ortaya koyar. Ama bu da tam olarak gerçek karakteri değildir, çünkü o sırada birlikte olduğu kişi hakkındaki gerçek fikirlerini de ondan saklıyordur. Ve bir başkasının yanında da o kişi hakkındaki samimi fikirlerini açıklayacaktır.

Aynı şekilde kişinin gerçek karakterini ortaya koyduğu ortamlardan bir diğeri de menfaatleriyle çatışıldığı anlardır. Örneğin bir kişi çok istediği bir şeyi yapmayınca veya bir kişi ile fikir ayrılığı yaşarken gerçek düşüncelerini saklayamaz.

İkiyüzlü karakterin bir başka özelliği ise kişinin asıl yüzünü ve gerçek düşüncelerini saklayabilmek için karşısındaki insanları hep aldatması ve hiçbir zaman dürüst davranmamasıdır. Bunun için kendisine geliştirdiği silah ise yapmacıklıktır. Samimiyeti yaşamak ve gerçek halini göstermek yerine, samimiyetin taklidini yapmaya çalışır. Bunu da beceremediği için ortaya tamamen yapmacık tavırlar çıkar.

Herkesin samimiyetsiz, ikiyüzlü ve yapmacık davrandığı ortamlarda gerçek dostluğun, sevginin ve saygının sözünün dahi edilemeyeceği ise açıktır. Bunu gördükleri ve rahatsızlığını fark ettikleri halde cahiliyenin halen bu sistemi körükleyip sürdürmesi ise, ilkel mantık örgülerinden kaynaklanmaktadır. İnsanın yaşamı boyunca bıkıp usanmadan inanmadığı ve yaşamadığı şeylerin taklidini yaparak, iki karakteri bir arada sürdürmeye çalışması gerçekten de çok zor ve külfetli bir iştir.

Dürüst olmanın, içte ve dışta tek ve sabit bir karakter yaşamanın ise büyük bir rahatlığı ve güzelliği vardır. Bu yapıdaki bir insan emin ve güvenilirdir; dürüst

ve samimi olduğu için herkes tarafından sevilir ve saygı görür. Dürüstlük ve samimiyet, İslam ahlakının insana sunduğu bir rahatlıktır. Kuran'ın hükümlerine uyan insanın üzerine kendisini sıkacak, sürekli rol yapmasına sebep olacak hiçbir yük binmez. Aksine Kuran, cahiliyenin batıl inançlarını ortadan kaldırır ve inananlara kolaylık sunar. Cahiliye ahlakının getirdiği karanlık ortamlar yerine samimi ve sıcak bir ortam hazırlar.

Alaycılık

Alaycılık cahiliye sisteminde bir tavır bozukluğu olarak değil de, daha çok bir neşelenme ya da eğlence şekli olarak algılanır ve bu nedenle de uygulanmasında çoğu zaman bir sakınca görülmez. Bu toplumun bireyleri, başkalarını küçük düşürerek kendilerini yücelttiklerine inanırlar.

Alaycılık, sadece sözle değil bazı durumlarda üstü kapalı tavırlarla da uygulanır. Özellikle bakışlar, mimikler, gülüşler ve dolaylı yoldan yapılan "imalı dokundurmalar" cahiliye sisteminde uygulanan alaycılığın "incelikleri" olarak kabul edilir.

Bu "inceliklerin" nesilden nesile, toplumlardan toplumlara nasıl aktarıldığı ve bu dili herkesin nasıl bildiği ise cahiliye sisteminin en karanlık yönlerinden birisidir. Bu konunun inceliklerini ve sırlarını anlatan ne bir kitap vardır, ne de bunları öğreten bir okul. Ama herkes bu konuda yapılan en ufak bir tavrın dahi ne anlama geldiğini bilir. Alaycılık, açıkça konuşulmayan ama herkes tarafından bilinen ve uygulanan gizli bir dil gibidir.

Cahiliye sisteminde nelerin alay konusu edildiğine gelince, öncelikle bu konuda hiçbir sınırlama olmadığını belirtmek gerekir. Aksan bozuklukları, sakatlıklar ya da fiziksel kusurlar gibi insani eksikliklerin yanısıra, dil sürçmesi, hapşırmak ya da hıçkırmak gibi hayatın herhangi bir parçası da alay konusu yapılabilir. Birinin ayağının takılıp düşmesi kahkahalarla gülünecek bir olaydır bu topluma göre. Böyle bir tavrı herkes makul karşılar. Bu şartlarda dili sürçen veya bir yere takılıp düşen kişi de küçük düştüğünü ve alay konusu olduğunu fark ederek bunun altında kalmamaya çalışır. Örneğin canı şiddetle acısa dahi, daha fazla alaya maruz kalmamak için bunu gizler ve bir şey olmadığını söyler. Hatta kendisiyle alay etmelerini önemsemediğini ifade etmek amacıyla çevresindekilerin gülmelerine kendisi de katılır.

Ancak elbette ki sergiledikleri bu cahilce tavırlar, üzerlerinde büyük bir sıkıntı yaratır. Söz gelimi kekeme olan bir insan en yakınım dediği arkadaşlarının yanında bile rahat edemez. Hatta alay edilmesinden korktuğu için çoğu zaman konuşmayıp susmayı tercih eder. Herkes birbirinin yanında son derece temkinlidir.

Bu sistemde yaşanan alaycılık kültürü, belirli bir kesime mahsus da değildir. Sosyetede, gecekondularda, iş ortamında, okullarda yani kısacası cahiliye ahlakının hakim olduğu her kesimde uygulanır. Kültüre ya da modernlik anlayışına göre değişkenlik göstermez. Sonuç olarak ortaya çıkan manzara ise, aşırı dikkat ve efor harcanması gereken, sıkıntı verici bir ortamdır.

Oysa Kuran ahlakının yaşandığı ortamlarda böyle bir zorluk yoktur. Kimse kimseyle alay etmez ve kusur arama gözüyle bakmaz. Acizliklerin tüm insanlara ait vasıflar olduğu bilinir, bunlardan dolayı kimse küçük görülmez. Aksine bunlar istem dışı gelişen ve insanın eksikliklerini ifade eden yönler olduğu için şefkat ve merhamet gözüyle bakılır. Allah Kuran'da müminlere bu ahlakı emretmiştir:

Ey iman edenler, bir kavim (bir başka) kavimle alay etmesin, belki kendilerinden daha hayırlıdırlar; kadınlar da kadınlarla (alay etmesin), belki kendilerinden daha hayırlıdırlar. Kendi nefislerinizi (kendi kendinizi) yadırgayıp-küçük düşürmeyin ve birbirinizi 'olmadık-kötü lakablarla' çağırmayın. İmandan sonra fasıklık ne kötü bir isimdir. Kim tevbe etmezse, işte onlar, zalim olanların ta kendileridir. (Hucurat Suresi, 11)

Bununla birlikte en önemlisi, bu alaycı ruh insanları Allah'ı, hak dini ve ahireti de kavrayamayacak bir konuma getirir. Hayata bakış açısı alaycı ve "dalgacı" olan kişi, ölüm ve ahiret gibi ciddi konulara dahi alayla yaklaşabilir. Ayette cahiliye toplumu insanlarına bu konu hatırlatıldığında nasıl alaycı bir üslupla karşılık verdikleri şöyle anlatılır:

..."Bizi kim (hayata) geri çevirebilir" diyecekler. De ki: "Sizi ilk defa yaratan." Bu durumda sana başlarını alaylıca sallayacaklar ve diyecekler ki: "Ne zamanmış o?" De ki: "Umulur ki pek yakında." (İsra Suresi, 51)

Ancak alay eden kişinin unutmaması gereken önemli bir konu vardır: Bu tavırları kendisine dünyada yaşanması güç ve sıkıntılı bir ortam oluşturduğu gibi, sonsuza dek sürecek ahiret hayatında da kendisini telafisi imkansız bir hüsranla karşılaştıracaktır:

Sonra kötülük yapanların uğradıkları son, Allah'ın ayetlerini yalanlamaları ve alay konusu edinmeleri dolayısıyla çok kötü oldu. (Rum Suresi, 10)

Duygusallık ve romantizm

Duygusallık ve romantizm, cahiliye toplumunda insanlığın bir gereği ve hayatın bir gerçeği olarak değerlendirilir. Duygusal olmamak, toplumda kötü bir özellik olarak kabul edilir ve yadırganır. Romantizmin ise kendine has bir büyüsü ve güzelliği olduğu imajı verilmeye çalışılır. Oysa ki duygusallık "aklın aşırı derecede kapanması ve insanın içgüdülerine teslim olup, onların yönlendirmesiyle hareket etmesi" demektir. Böyle bir insan sağlıklı muhakemeler yapamaz, isabetli kararlar alamaz. Bir aşama sonrasında duygularının kendisini nasıl yönlendireceğini kendisi de bilmez. Hep iş işten geçtikten sonra olup bitenleri kavrayıp, ne kadar yanlış kararlar aldığını görür. Fevri ve düşüncesizce

çıkışları olur. Örneğin romantizm ile, kişi bir anda bir karamsarlık, ağlama ya da kıskançlık krizine kapılabilir ya da bir anda alınganlaşıp sebepsiz yere çevresine küsebilir.

Dostluklarında ölçü olarak romantizmi arayan insanların canlarını en çok yakan şey ise yine bu tavırdır. Karşılarındaki insanın ne zaman ne yapacağını bir türlü kestiremez, bağlantı kurabilmek için iyi bir anını kollarlar. Hayatları bu insanların duygusal beklentilerini tatmin etmekle geçer. Bir yandan kendileri de çevrelerinden aynı tavrı görmek isterler. Bunu da "acı ama diğer yandan da zevkli" şeklinde ifade ederler. Çünkü cahiliye toplumu insanları, her ne kadar sıkıntısını yaşasalar da, romantizmin getirdiği ağlamanın, karamsarlığın ya da kıskançlığın kendine göre bir zevki olduğunu düşünürler. "Bunlar da olmasa hayat çok yavan olurdu" gibi ilkel yaklaşımlarla akılsızlıklarını örtmeye, bu tavırlarını normal göstermeye çalışırlar.

Bu duygusal ruh hali, insanda kaçınılmaz olarak bir dengesizlik yaratır. Sürekli melankolik bir hava içinde olduklarından, hiçbir şey kendilerine gerçek anlamda zevk vermez. Herkesin eğlendiği, neşelendiği bir ortamda, bu insanların kederlenecek ve duygusallaşacak bir konuları mutlaka vardır. Hatta üzüldükleri konuyu kafalarında hayali senaryolarla genişleterek, daha da duygulanacak şekle sokmaya çalışırlar. Bu nedenle de dışarıya karşı gülmeye çalışsalar bile için için huzursuzluğun acısını çekerler. Rahat ve huzur içinde yaşamak varken, sıkıntı ve azap içinde yaşamayı makul görürler.

Romantik bir dünya içerisinde yaşadıkları için karşılaştıkları olayların etkisinden kolay kolay kurtulamazlar. Örneğin başlarından geçen kötü bir olayın etkisini hemen üzerlerinden atıp, akılcı bir değerlendirmeyle telafi yoluna gitmek varken, bunu bir fırsat bilir ve senelerce bu olayı duygusallaşmak için bir sebep olarak kullanırlar.

Oysa insanların hayattan zevk almalarını, başarılı olmalarını, vicdani huzur içinde yaşamalarını sağlayan tek yöntem akılcılıktır. Bu anlayışı ise sadece Kuran ahlakı kazandırır. Kuran hükümleri ölçü alındığında, aklı tamamen örten duygusallık, yerini çözümcülüğe ve olumlu bir bakış açısına bırakır.

Ağlama ruhu

Duygusal ve romantik bir dünya görüşünün getirdiği sıkıntılardan biri de, insanın her an hissettiği sebepsiz ağlama eğilimidir. Cahiliye insanlarında, özellikle de kadınlarında böyle bir eğilimi oluşturan neden, içlerinde ağlamanın gerekliliğine karşı duydukları batıl bir inançtır. Ağlamanın gülmek, acıkmak ya da uyumak gibi insani ve doğal bir ihtiyaç olduğuna inanırlar. Üzüntülerini ve sıkıntılarını içlerine atarlarsa, meydana gelen gerilimin çeşitli hastalıklara neden olacağını, ama eğer ağlarlarsa, sinirlerinin gevşemesiyle birlikte rahatlayacaklarını sanırlar.

Bunun yanında dünyaya sürekli olarak olumsuz ve ümitsiz bir bakış açısıyla yaklaşıyor olmaları da onlara ağlamayı gerekli gösteren sebeplerden biridir. Her zaman her konuda ağlanacak ve sızlanacak bir yön bulurlar. Bundan kurtulmak

için, olumsuzlukları ortadan kaldırma ya da sorunları çözme yoluna gitmezler. Aksine ağlamaya karşı duydukları derin ilgi ve istekten dolayı, çeşitli yöntemlerle bunu daha da körüklemeyi tercih ederler.

Bu inanç, toplumun her kesimi tarafından kabul görmekle birlikte, verilen telkinler sebebiyle kadınlarda daha yoğun olarak göze çarpar. Erkeklere doğdukları andan itibaren "erkekler ağlamaz" mantığı aşılanırken, kadınlara da ağlamanın acıma ve şefkat oluşturacağı yönünde telkinler yapılır. Cahiliye inançlarına göre kadın, erkeğe göre bedenen daha narin bir yapıya sahip olduğuna göre, ruhen de aynı özellikleri, aynı zayıflığı göstermelidir. Kadınların daha zayıf bir kişilik, olaylardan daha çabuk ve daha çok etkilenen daha hassas bir yapı sergilemesi oldukça olağan karşılanır. Kadın da kendisi için seçilen bu modeli sorgusuz sualsiz kabullenip yaşamaya başlar.

Bu ağlama tavrı, bir acizlik ve iradesizlik olarak algılanmaz. Kimse bu tavrı benimseyen diğer insanları kınamaz ve yadırgamaz. Aksine, günlük hayatın her alanında bu ahlaka özendirecek ve bunu güzel gösterecek malzemelerle sunulur. Filmlerin, TV programlarının, dergilerin genelde işlediği ana tema budur. Her birinde toplumda büyük ilgi ve beğeni uyandıran "acıklı", dramatik sahneler ve acılarını, mutluluklarını, sevgilerini dile getirerek ağlayan insanlar yer alır. Duygusal insanlar, kendi ruhlarını yansıttığı için bir anlamda "kendilerini buldukları" bu melankolik ortamdan çok hoşlanır ve tüm yaşamlarını bu telkinleri alarak geçirirler.

Artık ağlamak o kadar hayatlarına yerleşmiştir ki, kendilerini yakından ilgilendirmeyen olaylar dahi ağlamaları için bir sebeptir. "Acıklı" bir ses tonu ile anlatılan bir haberi dinlerken de, dramatik bir film izlerken de ağlamakta sakınca görmezler. Hatta neşe ve mutluluk verici olaylar karşısında bile ağlamaya başlarlar. Söz gelimi hediye alan, okuldan mezun olan, evlenen, çocuk sahibi olan, çocuklarının başarılarını duyan her duygusal insan niye yaptığını bir kez olsun dahi sorgulamadan ağlar.

Bu mantığı alarak yetişen insanlar, bir süre sonra ağlamanın, aynı zamanda gerektiğinde kullanılabilecek önemli ve güçlü bir silah olduğunu da fark ederler. Gerçekten de cahiliye sisteminde ağlamak, normal şartlarda elde edilemeyen bazı şeylerin samimiyetsiz yollarla elde edilmesi için uygulanan en etkili yöntemlerden biridir. Çünkü ağlama, cahiliye toplumunda acıma hissi uyandıran önemli bir malzemedir. Normal şartlarda müsamaha göstermeyecekleri pek çok şeyi, ağlayan birini gördüklerinde acıma duyguları devreye girdiği için kabul ederler.

Ağlayan bir çocuk belli menfaatler karşılığında bu eylemini durdurduğu için, hayatının ileriki dönemlerinde de ağlamayı bir silah olarak kullanmaktadır. Yalan söylediğinde kendisini haklı göstermek için, suçlu olduğunda bunu örtbas edip masum izlenimi vermek için, çevresinde acıma hissi uyandırıp destek sağlamak için, samimiyetsiz davrandığı bir konuda samimiyetine inandırmak ya da sırf dikkat çekip ilgi odağı olmak için artık hep bu yönteme başvurur.

Oysa Allah bu tavrı beğenmemektedir. Allah'a inanıp güvenen bir kişi böyle zayıf bir karakter göstermez ve bu eylemden dolayı bir menfaat beklentisi içinde

olmaz. Kuran'da bildirildiği üzere ağlama, insanlara bir nimet olarak değil bir bela olarak verilmiştir. Allah bunun bir ceza olduğunu, "öyleyse kazandıklarının cezası olarak az gülsünler, çok ağlasınlar" ayetiyle bildirmiştir. (Tevbe Suresi, 82)

Cehennem halkının dünyada kazandıklarına karşılık olmak üzere artık isteseler de neşeye, rahatlığa ve huzura kavuşamayacakları Kuran'da bildirilmiştir. Buna rağmen insanların bile bile kendi iradeleriyle Cehennem ahlakını yaşatmaya çalışmaları ise, cahilce bir tavırdan başka bir şey değildir. Mutsuz ve bedbaht bir ruh halinin ancak Cehennem halkının bir vasfı olduğu Kuran'ın birçok ayetinde belirtilmiştir.

Allah'tan 'İçi titreyerek korkan' öğüt alır-düşünür. 'Mutsuz-bedbaht' olan ondan kaçınır. (A'la Suresi, 10-11)

Artık sizi, 'alevleri kabardıkça kabaran' bir ateşle uyardım. Ona, ancak en bedbaht olandan başkası yollanmaz. (Leyl Suresi, 14-15)

(Kıyametin) Geleceği günde, O'nun izni olmaksızın, hiç kimse söz söyleyemez. Artık onlardan kimi 'bedbaht ve mutsuz', (kimi de) mutlu ve bahtiyardır. (Hud Suresi, 105)

İşte cahiliye insanı da Kuran'dan uzak olmalarının karşılığını daha bu dünyadayken görmeye başlar.

Alınganlık

Cahiliyenin, olağan karşıladığı duygusallığın dışa vurumlarından biri de alınganlıktır. Adından da anlaşıldığı gibi duygusal bir insanı yönlendiren etkenler duygularıdır. Duyguların ön planda olduğu bir kimsede ise akıl geri planda kalır. Bu nedenle de kişi olayları açık bir şuur ve sağlam bir mantık örgüsüyle değerlendiremez. İşte alınganlığın çıkış noktası da budur; olayların çarpık bir mantıkla değerlendirilmesi...

Bu ruh halindeki bir insan çevresinde olup biten tüm olayların hep kendi merkezli geliştiğini sanır. Herkesin her an kendisinden bahsettiğini, ya da kendisine bir şeyler ima etmek istediğini düşünür. Bu nedenle etrafında gelişen tüm olaylardan kendisine pay çıkarır ve alınır. Cahiliyenin neredeyse tümüne hakim olan bu tavır bazı kişilerde saplantı haline dönüşmüştür. Özellikle yaş ilerledikçe kişilerdeki alınganlık da artar. Yaşlılar yanlarında yapılan ilgili ilgisiz her konuşmayı ve her tavrı kendi üzerlerine alınırlar. Büyük bir ihtimamla üzerlerine düşüldüğü ve çok iyi bakıldıkları halde kimsenin, öz çocuklarının dahi kendilerini sevmediğini, evden göndermek istediklerini, yediklerinin içtiklerinin, herşeylerinin külfet olduğunu ve karşı tarafın da sürekli bunu ima etmeye çalıştığını düşünürler.

Aslında bu ahlak cahiliyenin yaşadığı güvensiz ortamın bir sonucudur. Kişinin yaşadığı ortam alınganlığa sebebiyet veren çok fazla bozuk tavırla

doludur. Söz gelimi kişi alınır ama karşı tarafın merhametsiz, memnuniyetsiz, ikiyüzlü ya da kindar olduğunu açıkça görüyordur. Bu durumda da birçok tavrın aslında kasten yapıldığını düşünüyordur. Fakat bu, alınganlığın haklılığını ya da geçerliliğini ortaya koymaz ancak cahiliye sisteminin kökteki bozukluğunu göstermesi bakımından oldukça önemlidir. Örneğin çocuklarının yanında kalan yaşlı bir insan bahsi geçen konularda alınganlık yapar ama düşündükleri aslında büyük ölçüde de doğrudur. Gerçekten de istenmiyordur ve pek de sevilmiyordur; ancak karşı taraf bu düşüncelerini örtbas ederek belli etmemeye çalışır.

Cahiliye insanları, doğdukları andan itibaren kendilerine sunulan bu duygusal ve alıngan karakteri, yaşamlarının sonuna kadar üzerlerinden atamazlar. Ancak zararını da fazlasıyla tadarlar. Herkesin dostane bir tavır içerisinde olduğu ortamlarda dahi alıngan kişiler gerçek neşeyi ve huzuru yaşayamazlar. Herkes eğlenirken, bir köşede durgun ve küskün oturan, hayatları boyunca yalnız olan hep kendileri olurlar.

Görüldüğü gibi, cahiliye ahlakının her yönü birbirinden daha korkunç ortamlar oluşturur. Kuran ahlakında ise insanların içinde yaşadığı ahlak neyse, dışındaki tavır da onun aynası gibidir. Beğenmediği, yanlış olduğuna inandığı ve söylemek istediği bir şey olduğunda mümin bunu bakışlarıyla, tavırlarıyla ya da imalı sözleriyle değil, doğrudan doğruya konuşmalarıyla açıkça ifade eder. Aynı şekilde içerisinde bulunduğu ortam da bu ruhu yaşayan insanlardan oluştuğu için, kimse alınganlık yapmaz. Allah Kuran'da insanlara "iyiliğin emredilip kötülükten men edilmesini" güzel ahlakın bir gerekliliği olarak bildirmiş ve böylece de alınganlığın oluşabileceği durumları tamamen ortadan kaldırmıştır.

Yalancılık

Cahiliye toplumlarında sıkça karşılaşılan ahlak bozukluklarından biri de yalancılıktır.

Dürüst ve samimi bir insanın yalan söylemesi için hiçbir gerekçe yoktur. Ancak hayatını samimiyetsiz bir sistemin getirdiği kurallar üzerine kuran kişinin, bu çarpık sistem içerisinde başarılı olabilmesi için yine çarpık bir yönteme, yani yalana başvurması gerekir. Yalan ise ucu bucağı olmayan ve sınır tanımayan bir ahlak bozukluğudur. Bir kez bu yolun geçerliliğine inanan kişi, bunu bir yaşam biçimi haline dönüştürür ve artık hem dili, hem de mantığı bu yönteme alışır. Her sıkıştığı noktada yalana başvurur.

Bu, hayati anlamda bir zarar oluşturmadığı sürece cahiliye insanları tarafından da yadırganmayan bir yöntemdir. Belirli bir noktaya kadar, hepsi zaman zaman en samimi dostuna bile yalan söylemenin hiçbir sakıncası olmadığını savunur. Ama eğer yalan birinin maddi ya da manevi anlamda zarar görmesine neden olursa ya da daha da önemlisi çıkarlarına dokunacak olursa, bu durumda yalanın aslında pek de iyi bir şey olmadığı konusunda fikir yürütmeye başlarlar. Sonuçta yalan, cahiliye toplumunda insanların hem kendi uyguladıkları hem de rahatsızlığını duydukları bir davranış bozukluğudur. Ama dünyadaki zararından çok ahirette kişiye vereceği zarar önemlidir.

Allah "… yalan söz söylemekten de kaçının" ayeti ile insanları yalan söylemekten men etmiştir. (Hac Suresi, 30) Ayrıca "Yalanı, yalnızca Allah'ın ayetlerine inanmayanlar uydurur…" ayeti ile de yalan söyleyen insanların nasıl bir inancı olduğunu da haber vermiştir. (Nahl Suresi, 105)

Nitekim, Allah'a kesin bilgiyle iman eden, Kuran ahlakını uygulayan kişilerden meydana gelen bir toplumda yalan söylemenin gerekçesi oluşmaz. Örneğin cahiliye ahlakında, kişi hata yaptığında bunun bilinmesini istemez ve örtbas etmek için yalan söyler. Veya gerçek dost olmadığı insanlara kendisini dost gibi göstermek için yalan söyler, menfaat ve çıkar elde etmek için insanları aldatmak amacıyla yalan söyler. Mümin ise hata yaptığında bunu gizlemek yerine o hatadan vazgeçme ya da oluşturduğu tahribatı telafi etme yoluna gider. Gerçekten dost olmadığı, fikirlerini, yaşantılarını benimsemediği insanlarla samimi dostluklar kurmaz, sadece Allah'ın razı olacağı insanlarla beraber olur. Bu nedenle de yalan söyleme mecburiyeti doğmaz. İnsanlara menfaat ve çıkar beklentisi için yaklaşmaz, dolayısıyla yine yalana gerek duymaz. Görünenin ve bilinenin dışında gizli bir yönü ya da gizli bir hayatı yoktur; bu sebeple bu konuda da yalan söyleyecek bir şeyi olmaz. Bu ahlak sayesinde de mümin hayatı boyunca kendi gerçek karakterini yaşamanın rahatlığını tadar.

Basitlik

Cahiliye kültüründe yaşanan basitlik, toplumun sadece belirli bir kesimine has bir anlayış değil aksine çok sık rastlanan bir tavır bozukluğudur. Fakat çoğu insan bu durumu üzerine alınmaz ve basitliği sadece, düşük kültürlü, görgüsüz ve cahil insanlara mal etmeye çalışır. Oysa ki bu tavır her kültürde farklı örneklerle yaşanmakla beraber, temelde aynı mantığın birer ürünüdür; zekası, kültürü ve tahsili her ne olursa olsun her insanda görülen bir tavırdır.

Basitlik aslında cahiliye ahlakı olarak tanımladığımız tüm tavırları kapsayan bir yaşam şeklidir. Basitliği bir kez kabul eden bir insan, yeri geldiğinde cahiliye ahlakının her türlü ilkelliğini yaşayabilecek bir eğilim gösterir. Örneğin menfaatleri ve çıkarları doğrultusunda zaman zaman yalan söyleyebilir, tamahkar bir tavır gösterebilir, kıskanç, sinirli ya da bencil bir yapı sergileyebilir. Burada basitliğe asıl temel oluşturan ölçü, kişinin dünya hırsı ve çıkarları doğrultusunda asil ve güzel bir ahlaktan kolaylıkla ödün verebiliyor ve cahiliye tavırlarını tereddütsüz kabul ediyor olmasıdır.

Bu bakış açısıyla basitliğin ilk çıkış noktasına döndüğümüzde bunun, tüm diğer tavırlar gibi çocukluk yıllarına dayandığını görürüz. Ailesinden "hocana hediye götür, aranı iyi tut", "yemek sıranı kimseye kaptırma, hemen en öne geç", "başka çocuklara sakın yiyeceğinden verme", "olur olmaz herkese yardım etme, enayi konumuna düşersin", "paranı aç olan olsa bile kimseye ödünç verme, herkesin ailesi var, onlar versin", "babana bile güvenme" gibi telkinleri alarak yetişen insanlar, hayatın böylesine basit bir mantık üzerine kurulduğuna inanmaya başlarlar. Bundan sonraki tüm hayatları, temelini aldıkları bu ruhun gelişmiş örnekleriyle doludur.

Örneğin iş hayatına atıldıklarında, alt kademelerde çalışanlara diklenen, emirler yağdıran şirket müdürleri, şirketin sahibi geldiğinde bir anda ezik, şahsiyetsiz ve gariban bir havaya bürünürler. O şahsiyetli insan gitmiş, yerine patronun gözüne girebilmek için olmadık "yağcılıklar" yapan bir insan gelmiştir. Böyle insanlar, azarlanmayı, aşağılanmayı, küçük düşürülmeyi göze alırlar ve bundan hiçbir şekilde "gocunmazlar".

Oysa ki söz konusu kişilerin çoğu üniversite mezunu, kültürlü insanlardan oluşmaktadır. Ama onlar da yükselebilmek için bunları yapmak zorunda olduklarına, bunların hayatın birer gerçeği olduğuna inanırlar. Bunun basitlik olduğunu bilir ama soranlara da "bu zamanda işler böyle yürüyor" diye cevap verirler. "Günün birinde zorda kalırsak ya da torpil yaptırmamız gerekirse bize yardım edecek, arkamızı dayayacağımız biri olsun" düşüncesiyle bu insanlara senelerce "yağcılık" yaparlar. Bununla birlikte burada asıl saygı gösterdikleri, patronlarının şahsı ya da kişiliği değil, parası, makamı ve itibarıdır.

Aynı ahlakı ev hayatlarına da taşırlar. Söz gelimi istemedikleri bir dostları misafirliğe gelmek istediğinde, telefonda alelacele bir yalan uydurur ve gelmemeleri için evde olmayacaklarını söylerler. Kimi zaman da kapıları çaldığında evde yok havası vermek için, ses çıkarmadan misafirin gitmesini beklerler. Misafir ağırlamayı bir külfet olarak görür ve misafir daha gelmeden "durduk yere iş çıktı başımıza" gibi bir mantıkla konuşmalar yaparlar. Tüm bunlara rağmen bir misafir ağırlıyorlarsa da, mümkün olduğunca ucuza mal etmeye çalışır ve ara ara "ne zaman gidecekler" diye arka odalarda söylenirler. Gider gitmez de arkalarından onları "çekiştirmeye" başlarlar. Yüzlerine karşı farklı, arkalarından farklı bir tavır göstermenin basitlik olduğunu çok iyi bilir ama buna rağmen bunu uygulamaktan hiç çekinmezler.

Bu ahlak hayatın her aşamasında kendini gösterir. Örneğin otobüste daha iyi bir yer kapabilmek için, küçük büyük demeden herkesi iterek otobüse hücum etmekte hiçbir sakınca görmezler. Ya da kendileri çok sağlıklı ve genç oldukları halde, yaşlı ya da hasta birinin ayakta kalmasını umursamadan "pişkin" bir tavırla oturmaya devam ederler. Yine aynı şekilde bedava yiyecek dağıtan bir yer gördüklerinde, ihtiyaç içinde olmadıkları, isteseler evlerinde çok daha iyisini bulabilecekleri halde bu basitlik isteğine yenilir ve açgözlülükle oraya hücum ederek "tıka basa" yerler. Gittikleri alış veriş merkezlerinde eşantiyon olarak dağıtılan malzemelerden bol bol alabilmek için defalarca sıraya girer, çocuklarını da ayrıca sıraya sokarak bu imkandan maksimum istifade etmeye çalışırlar. Başkalarının bu çıkarcılıklarına şahit olmalarını da umursamazlar. Çünkü bu, kendi ilkel mantıkları için dünya hayatını daha iyi yaşamanın bir yoludur. Aksine kendilerini "uyanık", basitliğe tenezzül etmeyen insanları "enayi" olarak nitelendirirler.

Oysa ki, "uyanıklık" diye ifade ettikleri şey, çıkarcılık ve bencillikten başka bir şey değildir. Yine aynı şekilde "enayi" tanımlamasını yaptıkları kişiler de bu ahlaka tenezzül etmeyen onurlu insanlardır.

Kuran'ın sunduğu ahlak modelini yaşayan insan ise en üstün ve en asil tavrı ortaya koyar. Bu ahlakı üzerine alan bir insan ruhunda küçüklüğe hiçbir zaman izin vermez. Şartlar ne olursa olsun, dünya hayatının çıkarları için ahlakından ödün vermeye asla tenezzül etmez.

Özenti ruhu

Cahiliye toplumunun her kesiminde hakim olan bir özellik de "özenti ruhu"dur. Cahiliye insanlarının kendi üzerlerine kondurmayıp başkalarına atfederek, kimi zaman kınayarak kimi zaman da küçümseyerek bahsettikleri bu özelliği yaşamayan kişi oldukça azdır.

İdeal modelin ne olduğunu ise, her konuda olduğu gibi kendileri değil, cahiliye toplumu belirler. Toplumda "kaliteli" olabilmek için sahip olunması gereken özellikler herkes tarafından bilinmektedir; iyi bir tahsil yapmış olmak, yabancı dil bilmek, sık sık yabancı ülkelere seyahat etmek, kaliteli eğlence yerlerine gitmek, marka kıyafetler giymek, son model arabalara sahip olmak, sınırsızca para harcamak ve tüm bunları sık sık dile getirmek... İşte cahiliye toplumunun özendiği model budur. (Bu arada belirtmek gerekir ki iyi bir tahsil görmek, yabancı dil bilmek tabii ki güzel özelliklerdir ama bu insanların hatası bu özelliklerini "hava atma" unsuru olarak kullanmalarıdır.)

Ancak çoğu insan için bu standartlarda bir yaşam sürdürmek mümkün olmaz. İşte "özenti ruhu" da bu noktada ortaya çıkar. Bu hayatı elde edemeyen kimi insanlar, hiç olmazsa bunun taklidini yaparak bu anlayışa sahip insanlar arasında itibar elde etmek isterler.

Özenti ruhunun günlük hayattaki yansımalarına baktığımızda, çok geniş bir çeşitlilikle karşılaşırız. Söz gelimi en az bir, mümkünse birkaç yabancı dil bilmek, cahiliyenin "kalite" anlayışında ilk sıralarda yer alır. Ancak bunu ifade etmedeki profesyonellik de, en az yabancı dil bilmek kadar önemlidir. Konuşurken ara ara yabancı kelimeler kullanmak, özellikle de Türkçe yerine yabancı dilde konuşmaya daha aşina olunduğu havasını vermek için Türkçeyi hatırlayamıyormuş gibi yapmak ya da yabancı kelimeleri abartılı bir aksanla kullanmak cahiliye toplumunda "havalı" sayılan bir tavırdır. Çünkü bu, karşı tarafta bir anda pek çok imaj birden uyandırır. Öncelikle bu kişi muhtemelen yabancı dilde eğitim veren özel ve pahalı bir kolejde okumuştur. Dolayısıyla zengin bir aileden gelmektedir. Kelimenin Türkçesi'ni hatırlayamadığı halde, yabancı dildeki karşılığını hemen bulması ise, onun yabancı dile daha alışkın olduğunu göstermektedir. Öyleyse büyük olasılıkla ya tahsilini yurt dışında tamamlamış, ya uzun seneler yabancı ülkelerde yaşamış, ya da sık sık yurt dışı seyahatlerine çıkmıştır.

Oysa ki çoğu zaman, çevrelerine kendilerini bu imajla tanıtmaya çalışan insanlardan bazılarının doğru düzgün tek bir yabancı dil bile bilmediklerini, zengin bir aileye mensup olmadıklarını ve hayatlarında bir kez olsun yurt dışına çıkmadıklarını görürüz.

Özenti ruhu sadece yabancı kelimeler kullanmakla ortaya çıkmaz elbette. Bu kimseler, geçirdikleri bir kazayı bile hava atma vesilesi olarak kullanmaya

çalışırlar. Örneğin yolda yürürken bileklerini incitirler ama çevrelerine "hava atabilmek" amacıyla, kayak yaparken ayaklarını kırdıklarını söylerler. Bu onlar için gerçekten de bulunmaz bir fırsattır. Öyle ki bazen alçıya alınması zaruri olmadığı halde, sırf görenlerin "bacağına ne oldu?" sorusunu sormaları ve böylece kendilerince sükse yapacakları bir cevap verebilmek için bu yönteme başvuranlar olabilir. Bunun dışında alçılı bir kol ya da bacak, üzerine atılan imzalar ve yazılan kısa mesajlar nedeniyle de son derece önemlidir. Mesajların sayısı artıkça etrafa ne kadar "popüler" bir insan olduklarını kanıtladıklarını düşünürler. Çoğu zaman bronzlaşmalarının altında da yine bu özenti ruhu yatar. Tatilden döndüklerinde herkesin "nerede yandın böyle?" diye sorması, kendince hava atmak için ideal bir imkan oluşturur.

Sadece birkaç tanesini ele aldığımız bu özellikler bile, cahiliye toplumunda yaygın olan özenti ruhu hakkında fikir sahibi olmamızı sağlamaktadır. Elbette bu örneklerde sergilenen tavırların tek başına bir anlamı yoktur. Kelimeleri aksanlı söylemenin, yabancı terimler kullanmanın hiç kimseye bir zarar getirmeyeceği açıktır. Ancak bu noktada önemli olan, insanların içlerinde taşıdıkları, dünyaya yönelik "özenti"dir. Dünyada geçici süre bulunduğunu, ölümün yakın olduğunu düşünen aklı başında, şuuru açık bir insan, bunların hiçbirinin ahirette bir üstünlük veya fayda sağlamayacağını anlar. İşte cahiliye toplumu insanlarının eksikliği bu yöndedir. Bu insanlar asılsız ve boş emellerle oyalanmakta ve hayatlarının asıl gayesini unutmaktadırlar.

Üstünlüğü, cahiliye toplumunun belirlediği "kalite anlayışı"nda aramak ise, insanı sonu gelmeyen yorucu bir yarış içine sokar. Özendikleri modele yetişmek için türlü kalıplara girmeleri ve bu uğurda ahlaki değerlerini bir kenara bırakmaları gerekir. Bunun sonucunda ise ellerine geçen hiçbir şey olmaz. Hatta çoğu zaman, hayranlıkla peşinden koşturdukları kendi toplumları bile onları "özenti" diye nitelendirerek küçümseyebilir.

Kuran'ı ve Peygamberimiz (sav)'in sünnetini rehber edinen inananlar, cahiliye toplumunun, ne kadar boş bir uğraş içinde olduğunun en başından beri bilincindedirler. Bu nedenle de hiçbir zaman Kuran'da tavsiye edilenler dışında özendikleri bir model olmaz. Dünyanın en zengin, en güzel, en kültürlü ya da en bilgili insanı dahi olsalar, bunları hiçbir zaman için bir üstünlük vesilesi olarak değerlendirmezler. Tüm bunların kendilerine Allah'ın vermiş olduğu nimetler olduğunu bilerek, bu imkanlardan en iyi şekilde istifade eder ve Rabbimize şükrederler. Ama bunun dışında insanlara karşı bir üstünlük yarışına girmeye asla tenezzül etmezler. Çünkü Allah ayetinde asıl üstünlüğün insanların takvalarında gizli olduğunu bildirir. Müminin bunun dışında özeneceği ve yetişmeye çalışacağı hiçbir ölçü ve kriter yoktur. İnsan, hayatı boyunca hiçbir zaman marka bir giysi giymemiş veya bir kere bile yurtdışına çıkmamış ya da tek bir yabancı dil bile öğrenmemiş olabilir. Ancak bunların hiçbir önemi yoktur, Allah Katında en üstün olan kişi, takvaca en ileride olandır:

... Şüphesiz, Allah Katında sizin en üstün olanınız, takvaca en ileride olanınızdır. Şüphesiz Allah, bilendir, haber alandır. (Hucurat Suresi, 13)

Kabadayı tavrı

Cahiliye toplumunun üstün olabilmek ve güçlü görünebilmek için geliştirdiği bir başka özellik de "kabadayı tavrı"dır. Ancak kabadayı deyince akla yalnızca halk arasında bilinen anlamıyla sokak aralarında serserilik yapan kişiler gelmemelidir. Burada ilk olarak vurgulanmak istenen, o bilinen kabadayıların tavrının, toplumun çeşitli kesimlerine ne şekilde yansıdığıdır. Çünkü bu, en zengininden en fakirine, en görgülüsünden, en eğitimlisinden en cahiline kadar, kadın erkek demeden, Allah korkusu olmayan her insanda ortaya çıkabilen bir özelliktir.

Bu kültürü, her ne olursa olsun altta kalmayı kabul etmeyen, hep haklı çıkma iddiasında bulunan kimselerde yoğun olarak görmek mümkündür. Bu insanlar kimsenin kendilerine fikir vermesine hatta sadece yönlendirmesine dahi tahammül edemezler. Bulundukları ortamda her zaman için tek söz sahibi kişi olmak isterler. Bu sistemi kurabilmek için de, kabadayı ruhunu yansıtan bir karakter geliştirirler. Böyle bir kimsenin etrafına verdiği hava, eğer üzerine gidilecek olursa her an kontrolden çıkabileceği ve akla gelebilecek her türlü şeyi yapabileceği şeklindedir. Bu nedenle bu mesajı alan çevresi de, böyle bir insandan çekinir. Başkalarına rahatlıkla söyleyebilecekleri bir sözü ya da hiç düşünmeden uygulayabilecekleri bir tavrı, kabadayı ahlakını hissettiren bir insana kolay kolay yapamazlar. Öyle ki, küçük büyük demeden, en zengininden en mertebeli insana kadar herkes bu kimseden ciddi anlamda korkar. Nitekim bu kişinin oluşturmak istediği etki de budur zaten; insanların kendisinden çekinmesi ve bundan dolayı da hiçbir şeyine karışmaya kalkışmamaları. Ama tabii ki bu kişiye karşı duyulan çekingenlik saygıdan kaynaklanmaz. İnsanlar bu kişiye belli bir yere kadar saygılı davranırlar ama aslında içten içe nefret besliyorlardır. Ve ellerine geçen ilk fırsatta da yaptıklarının karşılığını vermek için bekliyorlardır.

Başta da belirttiğimiz gibi bir de gerçek anlamda kabadayılar vardır. Bu kişiler de insanlar üzerinde ciddi anlamda bir çekinme ve korku hissi uyandırırlar. "Peki bu insanlar böylesine ciddi bir etkiyi nasıl olur da oluştururlar?" diye soracak olursanız, bunun halk arasında "gözü kara" diye ifade edilen tavırla elde edildiğini söyleyebiliriz. Ancak bu gözü karalık "delilik" derecesindedir. Böyle bir kimse hiçbir şeyden, hiç kimseden korkmadığını, bu nedenle de hiçbir kural tanımayacağını, "aklına her eseni" yapabileceğini sürekli hissettirir. Tanımadığı bu kurallar arasında kişisel haklardan, toplumsal kurallara, devletin kanunlarına kadar her türlü prensip yer alabilir.

Böyle bir insanın öfkelendiğinde, öfkesini yenmek gibi bir özelliği yoktur. Aksine sinirlendiği zamanlarda bu ahlakını çok daha kapsamlı olarak yaşayabileceği için, genellikle herşey yolunda gitse, çok huzurlu ve neşeli ortamlar içerisinde bile olsa, o hep sebepsiz bir öfke ve kin içerisindedir. Çevresine asıl korku salan şey de, onun bu sebepsiz öfkesi ve her zaman ters olan

tavırlarıdır. Bazen yalnızca bakışlardan bile rahatlıkla anlaşılan bu ters tavırlar, karşı tarafın hemen toparlanmasına ve bu kimsenin öfkesine hedef olamamak için aşırı derecede "yaranmaya" çalışmasına neden olur. Bu da, kabadayı kültürünü yaşayan kimsenin hedeflediği sonuçlardan biridir. Ancak bu şekilde herkesten üstün ve güçlü olduğunu hissedebilir.

Kabadayı ruhunu yaşayan kimse çevresindeki insanlara en yakınları bile olsa, maddi manevi şiddet uygulamaktan kaçınmaz. Kapıları çarpmak, tehditler savurmak, kin dolu bakışlarla bakmak, terslemek, taşkınlık dolu el kol hareketleriyle çıkışmak, bağırıp çağırıp azarlamak, hakaret etmek, aşağılayıp küfür etmek, sövüp saymak bu ahlakın sadece sözlerde dışa vuran yansımasıdır. Bunun yanında korku salmakta kullandıkları en büyük silahları ise "dayak"tır. Bu ruhu yaşayan insanların dayak konusunda da hiçbir sınırları yoktur. Çünkü onlar bunu amaçsızca, sadece başkalarını aşağılayarak kendi üstünlüklerini hissettirmek ve güç gösterisi yapmak için uygularlar. Üzerlerindeki bu pervasızlık, ağır yaralamayı hatta cinayet işlemeyi dahi normal karşılayacak niteliktedir. Bu ruhtaki insanların çoğu, herhangi bir sorunla karşılaştıklarında, karşılarındaki kişi, eşleri, çocukları bile olsa konuyu konuşarak halletmektense, direk olarak saldırarak halletme yoluna giderler. Çoğu zaman da hızlarını alamayarak ciddi tahribatlar oluştururlar.

Oysa Allah Kuran'da kesin bir adaleti emretmiş her türlü zulüm ve zorbalığı da kınamış ve yasaklamıştır.

Ancak hem sözlü hem de fiili olarak uyguladıkları bu tavırlarıyla çevrelerinde "nefret dolu" da olsa cahilce bir saygı oluşturmayı başarırlar. Elbette ki bu saygı, korku dışında hiçbir anlam içermez. Ama onları asıl olarak ilgilendiren, öyle ya da böyle, bulundukları ortamda tek söz sahibi kişi olabilmektir.

Şüphesiz Allah, adaleti, ihsanı, yakınlara vermeyi emreder; çirkin utanmazlıklardan (fahşadan), <u>kötülüklerden ve zorbalıklardan</u> sakındırır. Size öğüt vermektedir, umulur ki öğüt alıp-düşünürsünüz. (Nahl Suresi, 90)

Biz bunlardan önce nice nesiller yıkıma uğrattık ki onlar, zorbaca yakalamak (yakıp-yıkmak, baskı ve şiddetle yönetmek, sindirmek) bakımından kendilerinden daha üstündüler; şehirlerde (yerin üstünü altına getirip, sayısız kazı, inşaat ve araştırmalarla her yanı) delik-deşik etmişlerdi. (Ama) kaçacak bir yer var mı? (Kaf Suresi, 36)

... İşte Allah, her mütekebbir (büyüklük taslayan) zorbanın kalbini böyle mühürler. (Mümin Suresi, 35)

Şunların hiçbirine itaat etme: Yemin edip duran, aşağılık, alabildiğine ayıplayıp kötüleyen, söz getirip götüren (gizlilik içinde söz ve

haber taşıyan), hayrı engelleyip sürdüren, saldırgan, olabildiğince günahkar, zorba-saygısız, sonra da kulağı kesik... (Kalem Suresi, 10-13)

Unutulmaması gereken bir nokta ise, bu ahlakın kadın erkek demeden Allah'tan korkmayan herkeste görülebileceğidir. Cahiliye toplumunda "kabadayı" denince akla ilk gelen kişiler "erkekler" olur. Oysa ki, her ne kadar adı koyulmamış olsa da, bazı kadınlar da bu ahlakı imkanları elverdiğince yaşarlar. Söz gelimi sosyeteye mensup bir kadının bu cesaretinin altında parasına, ya da itibarına olan güveni yatar. Karşısındaki insanları her ne pahasına olursa olsun küçümser. Ya da itibar sahibi olduğu için, karşı tarafın saygı göstermek zorunda olduğunu, aksi takdirde elinde bulundurduğu imkanlarıyla onlara gereken karşılığı verebileceğini düşünerek pervasızlaşır. Bu nedenle de aksilik çıkartmaktan, terslemekten ve çevresindeki insanları aşağılamaktan hiç çekinmez.

Kenar mahallelerde ise durum çok daha farklıdır. Kabadayılığı yaşayan insanlar arasında yetiştiği ve hatta belki de babası, kocası, oğulları da bu kimselerden oluştuğu için, burada yaşayan bir kadın, kabadayı ahlakını her yönüyle yaşar. Bağıra çağıra mahalle aralarında dolaşmak, küfürler savurarak tartışmak kadar, mahallenin diğer kadınlarıyla ya da gençleriyle "saç saça baş başa" kavga etmek de bu kadınlar için oldukça olağan bir durumdur. Bu şekilde, kendisinden çekinillmesi gereken insanlardan olduğunu ve kendisine karşı "hata yapılmaması" gerektiğini çevresine hissettirmeye çalışır.

Cahiliye toplumunda bir de, bu ruhu yaşayan insanların kendi aralarında bir "üstünlük yarışı" söz konusudur. Kabadayı olabilmek için izlenmesi gereken yöntemler, yapılması gereken uygulamalar ve yerine getirilmesi gereken görevler vardır. Bu unsurların en önemlilerinden biri tavırlarıdır. Konuşma, yürüme, el-kol hareketleri, bakış, duruş, belli bir tarzda olmalıdır. Yan yürüme, yukarıdan ve kaş kaldırarak bakma bunlardan birkaç tanesidir. Özel bir konuşma tarzı benimsenmeli, belirli kelimeler kullanılmalı, kalıplaşmış hitaplar tercih edilmelidir. Birtakım aşırılıklar yapmak ve bu tip konularda korkusuz olmak da başlıca özelliklerindendir. Kendisini bu "mertebeye yükseltecek" bir "sabıkasının" olması şarttır. Cinayet işlemek, adam yaralamak, kavga etmek, sarhoş olup olay çıkarmak gibi her türlü şiddet unsuru, söz konusu bu kabadayılık yarışında, kişileri öne geçiren makbul detaylardır. Tüm bu özellikleri kim üzerinde daha çok barındırıyorsa, aralarında "en kabadayı" olanın o kişi olduğuna inanırlar. Ve kendi aralarında bu kimseye karşı anlamsız bir saygı duyarlar.

Bu insanlar, Kuran'da bize öğretilen ahlaka göre, "yeryüzünde haksız yere bir büyüklenme" içindedirler. Tüm gücün Allah'a ait olduğunu ve O'ndan bağımsız hareket edemeyeceklerini kavrayamazlar. O'na "muhtaç" olduklarını düşünmezler. Bu nedenle doğruyu yanlıştan ayırt edemezler. Onlar doğru yol yerine "azgınlık" yolunu benimsemektedirler:

Yeryüzünde haksız yere büyüklük taslayanları ayetlerimden engelleyeceğim. Onlar her ayeti görseler bile ona inanmazlar; dosdoğru yolu da görseler, yol olarak benimsemezler, azgınlık yolunu, gördüklerinde ise onu yol olarak benimserler. Bu, onların ayetlerimizi yalanlamaları ve onlardan gafil olmaları dolayısıyladır. (Araf Suresi, 146)

...Onların göğüslerinde kendisine ulaşamayacakları bir büyüklük (isteğin)den başkası yoktur... (Mümin Suresi, 56)

Bu seçimlerinden dolayı da dünyada adeta cehenneme benzer bir ortam oluştururlar. Bu ortamda yaşamlarını sürdürürken aslında kendi elleriyle kendilerine zulmetmektedirler. Ama bu gerçeği bir türlü göremezler.

Kuran ahlakını yaşayan insanlar ise onların karanlık ruhundan tamamen uzaktırlar. Herşeyden önce Allah'a karşı acizliklerini tam olarak bildikleri için, "büyüklük" iddiası içerisinde değillerdir. Sürekli itidalli ve dengeli bir tavır sergiler ve bu sayede her zaman yanlarında rahat edilen insanlar olurlar. Ayrıca üstünlüğün "cahiliye tavırlarıyla" ya da "şiddetle" değil, "takva" ve "güzel ahlak" ile elde edilebileceğini bilirler. Hiçbir zaman tek söz sahibi olma saplantısı içerisine girmezler. Ayette belirtildiği gibi her zaman "doğru olana" uyarlar. Allah inananlara hoşgörüyü, adaleti emretmiştir:

Andolsun, Biz elçilerimizi apaçık belgelerle gönderdik ve insanlar adaleti ayakta tutsunlar diye, onlarla birlikte kitabı ve mizanı indirdik... (Hadid Suresi, 25)

Biz onların neler söylediklerini daha iyi biliriz. Sen onların üzerinde bir zorba değilsin; şu halde, Benim kesin tehdidimden korkanlara Kur'an ile öğüt ver. (Kaf Suresi, 45)

Şüphesiz Allah, size emanetleri ehline (sahiplerine) teslim etmenizi ve insanlar arasında hükmettiğinizde adaletle hükmetmenizi emrediyor. Bununla Allah, size ne güzel öğüt veriyor!.. Doğrusu Allah, işitendir, görendir. (Nisa Suresi, 58)

CAHİLİYENİN KORKULARI VE SAPLANTILARI

Cahiliye toplumu insanları, tek mutlak gücün Allah'a ait olduğu gerçeğini kavrayamazlar ve bunun sonucunda da herşeyden ayrı ayrı korkarlar. Bu korku onlara hayat boyu süren bir sıkıntı ve zorluk getirir. Karşılaştıkları her olay onlar için bir tedirginlik sebebidir. İnsanlar onlar için başlı başına bir korku kaynağıdır; her an herhangi birinden kendilerine zarar gelebileceğini düşünürler. Aynı şekilde doğa olayları da korku duydukları bir başka konudur. Depremin, selin, kasırgaların başıboş olaylar olduğunu zannederler.

Kuran'da, Allah'a iman edip sadece O'ndan korkmak yerine, çeşitli ilahlar edinen insanların durumlarıyla ilgili şöyle bir örnek verilmiştir:

Allah (ortak koşanlar için) bir örnek verdi: <u>Kendisi hakkında uyumsuz ve geçimsiz bulunan, sahipleri de çok ortaklı olan (köle) bir adam ile yalnızca bir kişiye teslim olmuş bir adam.</u> Bu ikisinin durumu bir olur mu? Hamd, Allah'ındır. Hayır onların çoğu bilmiyorlar. Gerçek şu ki, sen de öleceksin, onlar da öleceklerdir. Sonra şüphesiz sizler, kıyamet günü Rabbinizin huzurunda davalaşacaksınız. (Zümer Suresi, 29-31)

Ayette ifade edildiği gibi, cahiliye toplumunun "çok ilahlı" insanları, "sahipleri çok ortaklı olan köle bir adam" gibi, kendi oluşturdukları sayısız korku ile yaşarlar. Evlenememek, çocuk sahibi olamamak, hastalanmak, çirkinleşmek, yaşlanmak, başkalarına muhtaç konuma gelmek, iflas etmek, işten çıkarılmak, parasız kalmak, aç kalmak cahiliyenin binlerce korkusundan sadece birkaçıdır. Bunların yanında bir de saplantı haline getirdikleri batıl inançları vardır. Söz gelimi karanlıktan korkarlar, merdiven altından geçemezler, kara kediye bakamazlar...

İlerleyen sayfalarda cahiliyenin geliştirdiği bu korkuların çeşitlerini ve kendilerine hem dünyada, hem de ahirette getirdiği kayıpları inceleyeceğiz.

İhanete uğrama korkusu

Cahiliye insanları, eşleri, çocukları, anneleri, babaları da dahil olmak üzere çevrelerindeki hiç kimseye güvenemezler. Herkesin gerektiğinde menfaatleri uğruna kendilerine ihanet edebileceğini düşünürler. Bu korkularında aslında haklıdırlar da. Çünkü yaşadıkları sistem Kuran'a muhalif bir sistemdir.

Kuran ahlakının uygulanmadığı yerde ise, gerçek anlamda güvenilirlik, sadakat ya da vefa gibi ahlaki özellikler yaşanmaz. Bu özellikler ancak Allah korkusu ve ahiret inancıyla ortaya çıkar. Cahiliye insanları Kuran'ın sunduğu güven ortamını yaşayamadıkları için hayatları boyunca "ihanete uğrama korkusu"yla yaşarlar. İhanete uğramalarını önlemek için aldıkları en iyi tedbir,

kimseye güvenmemektir. Bunu ifade etmek için kullandıkları deyimlerden biri de "bu devirde babana bile güvenme" sözüdür.

Bu söze uyar ve kendilerinden başka kimseye itimat etmezler; ancak bu onların ihanete uğramalarını engellemez. İhanet örneklerine gazetelerde, TV kanallarında sıkça rastlanır. Söz gelimi bir işadamı, küçük bir resmi işlem için verdiği vekaletname ile, karısının tüm malını mülkünü kendi üzerine geçirerek kendisini terk ettiğine şahit olur. Ya da iş ortağı kendisini dolandırmış, tüm malını mülkünü üzerine geçirerek ülke dışına çıkmıştır. Kimi zaman çocukları bile kendi öz babalarını dolandırmaya yeltenebilir.

Bu örnekler kuşkusuz ki sayısız denecek kadar çoktur. Cahiliye insanları da toplumun her kesiminde bunlara sıkça rastladıkları için, her an aynı şeylerin kendi başlarına da gelebileceğini düşünerek büyük bir korku duyarlar.

Fakirlik korkusu

Cahiliye toplumunun tümüne hakim olan bir korku da, "fakir düşme korkusu"dur. Onları bu korkuya iten başlıca neden, cahiliye sistemine yön veren unsurlardan birinin "para" olduğunu bilmeleridir. Paraları olduğunda kendi ifadeleriyle "sırtlarının yere gelmeyeceğini" ama aksi takdirde hep ezileceklerini ve zorluk içerisinde yaşayacaklarını düşünürler. İstedikleri gibi yaşayamayacak, istedikleri gibi yiyip içemeyecek ve istedikleri gibi söz sahibi olamayacaklardır.

Bununla beraber cahiliye toplumunda bu konuda asıl dikkat çeken, en zengin olanların bile bu korkudan kendilerini kurtaramıyor olmasıdır. Söz gelimi kendisine, ailesine, çocuklarına, hatta tüm akrabalarına ve dostlarına yıllarca yetecek kadar parası olduğu halde, kimi insanlar bu korkularından dolayı cimrilik denilen hastalığa yakalanırlar. Tedbirli olma adı altında tüm paralarını bir kenarda saklamayı yeğlerler. Üstelik bunu yaparken amaçları dünyada rahat etmektir ama herşey tersine gelişir ve kendi kendilerini hiç de rahat olmayan bir ortam içine sokarlar.

Gerek fakirlik korkusu, gerekse bunun yol açtığı cimrilik, bu insanların Allah'a güvenmemelerinden kaynaklanmaktadır. Kuran'da insanlar bu korkuya kapılmama konusunda uyarılmışlardır:

Şeytan, sizi fakirlikle korkutuyor ve size çirkin-hayasızlığı emrediyor. Allah ise, size Kendisi'nden bağışlama ve bol ihsan vadediyor. Allah (rahmetiyle) geniş olandır, bilendir. (Bakara Suresi, 268)

Bu korkularını yenmeleri ise, ancak Kuran'ın hükümleri doğrultusunda düşünmeleri ve hareket etmeleriyle mümkün olur. Çünkü Kuran'a tam olarak uyulduğunda, Allah korkusu dışındaki tüm korkulara set çekilmiş olur.

Samimi imana sahip kişi, mülkün tek sahibinin, kendisini rızıklandıranın Allah olduğunu bilir. Bu nedenle de bunu kendisi için bir korku haline getirmez. Onu yaratan, ona nimet ve bolluk veren Allah'ın fazlı geniştir ve dilediğine bu

fazlından verir. Üstelik inananlar sonsuz bir zenginlik yurdu olan cennetle müjdelenmişlerdir.

Yaşlılık korkusu

Gençlik ve güzellik, cahiliye toplumunun önem verdiği başlıca konulardandır. Her insan hayatı boyunca bu iki özelliği muhafaza etmeye çalışır. Ancak bunun asla mümkün olmadığını da herkes bilir. Er geç bir gün yaşlanacağını, bedeninin yıpranacağını, güzelliğinin kaybolacağını bilmek, cahiliye insanı için büyük bir darbedir. Kadınlar bu korkularını daha açık bir dille ifade ederken, erkekler bunu belli etmemeye çalışır ama için için bu korkuyu yaşarlar. Çirkinleşmek ve özellikle de acizliklerinin açıkça ortaya çıkması onları ciddi şekilde rahatsız eder. Çünkü yıllarca sürdürdükleri büyüklük iddiaları, yaşlanmayla son bulacaktır. Her gün aynanın karşısına geçip, ciltlerinde ya da bedenlerinde oluşan değişiklikleri korkuyla gözlemlerler. Ama her ne kadar çabalasalar da, bir noktadan sonra hiçbir şekilde karşı koyamazlar.

Yaşlılıkta sürdürülen bir yaşam, gençliğin hüküm sürdüğü yılların sunduğu ortamdan çok daha farklıdır. Cahiliye insanları çoğu zaman ona bakmanın bir külfet olduğunu ve rahatsızlık verdiğini hissettirirler yaşlı insana. Çocuğu ya da eşi gibi en yakın çevresi bile ancak tahammül etme gözüyle bakmaya başlar. Onu kimseye faydası olmayan, aksine yaşlılığın getirdiği hastalıklar nedeniyle sürekli masraf çıkaran biri olarak değerlendirirler. Hem istenmediğini, hem de muhtaç konumda olduğunu bilmek, onda bir başka korku daha oluşturur. Her an ortada kalma ya da kimsesizler yurdu gibi istemediği yerlere gönderilmenin endişesini yaşar. Aslında bu endişelere kapılmakta da haklıdır. Çünkü Allah'tan uzak insanlardan oluşan bir toplumda bu adaletsiz, şefkatsiz sistem hakimdir. Korktukları çoğunlukla başlarına gelir.

Ancak bunun dışında yaşlanma korkusunun altında yatan bir başka sebep de, yaşlılığın ölümü ve dünya hayatının sonunu hatırlatıyor olmasıdır. Aynaya her baktığında sürenin daha da kısaldığını bilmek, inançsız bir insan için büyük bir azap sebebidir. Ahiret hayatına inanmayan bir insan için, dünyanın sona ermesi, bedenin yok olması geri dönüşü olmayan bir sondur. Tüm hayatını bunlar uğrunda harcamıştır; bu nedenle bunları kaybetmekten şiddetle korkar.

İnananlar ise ne yaşlanmaktan ne de acizliklerinin ortaya çıkmasından korkarlar. Çünkü onlar dünya hayatlarında ne gençlikleriyle, ne de güzellikleriyle yer edinmeye çalışırlar. Dış güzellikten çok, iç güzelliğin önemli olduğunu bilir ve dostları arasında da Allah'a olan bağlılıkları ve güzel ahlakları dolayısıyla sevildiklerini unutmazlar. Bunun yanında yaşlılığın ölümü hatırlatmasından da korkmazlar. Çünkü ahiret onlar için, dünyayla kıyaslanmayacak güzellikte, sonsuza dek sürecek yeni bir hayatın başlangıcı olacaktır. Dünya hayatı boyunca Allah'ın hoşnutluğunu ve cennetini kazanmak için güzel davranışlarda bulunduğunu bilen ve vicdanı rahat olan bir insan, yaşlılığı da sevinçle karşılar.

Hastalanma korkusu

Dünyaya bağlı yaşayan kimseler hastalanmaktan da şiddetle korkar ve hayatları boyunca bu tedirginlik içerisinde olurlar. Hastalığa neden olan mikrop ve virüslerin Allah'tan bağımsız ve karşı koyulamaz güçler olduğunu düşünürler. Bu nedenle de onları kendi kendilerine baş edemeyecekleri korku odakları olarak görürler.

Onlar için hastalık demek, herşeyden önce dünyadan mahrum kalmak demektir. Basit bir grip vakası bile onları birçok aktiviteden alıkoyacak ve böylece zaten kısa olan ömürlerinden bir kısmını daha tüketmiş olacaklardır. Tam bir ayak bağı olarak nitelendirdikleri hastalıklar, daha çok para kazanmalarını, gezmelerini, yemelerini, içmelerini kısacası herşeylerini kısıtlayacaktır. Bu da onların sistemlerini kökünden alt üst eder.

Hastalığı böylesine bir bela ve musibet olarak görür ve her an hastalanma endişesi ile yaşarlar. Buna karşılık müminlerin hastalığa olan bakış açıları cahiliye mantığına taban tabana zıt bir yapı gösterir. Öncelikle müminler dünya hayatının bir gün, bir şekilde, mutlaka son bulacağının çok iyi farkındadırlar. Bu nedenle hastalıktan kaçsalar, bir kazaya ya da en azından yaşlılığın doğal akışına mutlaka yakalanacaklarını bilirler. Bununla birlikte, ne virüsün ne de bakterinin Allah'ın izni olmadan kimseye yaklaşamayacağını da unutmazlar. Eğer buna rağmen hastalanıyorlarsa da bu hastalığı Allah'ın bir hikmetle verdiğini ve kendileri için pek çok hayır içerdiğini açıkça görebilirler. Allah'a ve kadere olan teslimiyetlerinden dolayı da hastalık korkusu gibi bir sıkıntıyı hiçbir zaman yaşamazlar. Elbetteki hastalanmamak ve sağlıklarını korumak için akıllarını sonuna kadar kullanırlar; ancak buna rağmen bir hastalığa yakalanırlarsa, ayette de belirtildiği gibi güzel ahlak ve sabır göstermeye devam ederler:

... Zorda, hastalıkta ve savaşın kızıştığı zamanlarda sabredenler. İşte bunlar, doğru olanlardır ve muttaki olanlar da bunlardır. (Bakara Suresi, 177)

Cahiliyenin ölüm korkusu

Caxhiliye toplumunun en büyük korkularından biri ise ölüm korkusudur. Ancak ölümden korkarken ve hiç düşünmemeye çalışırken unuttukları bir şey vardır: Ölüm gerçeğini ne yaparlarsa yapsınlar değiştiremezler. Kuran'da ölümden kaçış olmadığı insanlara şöyle hatırlatılmıştır:

Her nerede olursanız, ölüm sizi bulur; yüksekçe yerlerde tahkim edilmiş şatolarda olsanız bile... (Nisa Suresi, 78)

De ki: "Elbette sizin kendisinden kaçtığınız ölüm, şüphesiz sizinle karşılaşıp-buluşacaktır. Sonra gaybı da, müşahede edilebileni de bilen (Allah)a döndürüleceksiniz. O da size yaptıklarınızı haber verecektir." (Cuma Suresi, 8)

Ayetlerden de anlaşılacağı gibi, ölüm her insan için kaçınılmaz bir sondur. Dünyanın en zengin, en itibarlı ya da en yüksek makam-mevki sahibi de, en güzel insanı da mutlaka ölecek ve sahip olduğu bu özelliklerden hiçbiri kendisini kurtaramayacaktır.

Cahiliye toplumu insanları da bu gerçeği çok iyi bildiklerinden, ölümü mümkün olduğunca geciktirmek ve dünyayı biraz daha yaşamak isterler. Ölüm onları mallarından, evlatlarından, tüm sevdiklerinden ayıracak ve dünya için harcadıkları emekleri boşa çıkaracaktır. Bu nedenle de ölümden şiddetle korkarlar. Öyle ki, çoğu zaman "ölüm" kelimesini ağızlarına dahi almak istemez, ölümü hatırlatan insanlara da "düşüncesiz" gibi yakıştırmalar yaparlar. Ölüm hatırlatıldığında, bu konuyu konuşmanın gereği olmadığını söyleyerek karşı tarafı sustururlar.

Yaşlılık, hastalık gibi ölümü hatırlatan konularla mümkün olduğunca muhatap olmamaya çalışırlar. Bu korkuları öyle şiddetlidir ki, kimi zaman doktora gitmekten dahi tedirgin olurlar. Eğer ufak bir şey için doktora gidecek olurlarsa, doktorun daha ciddi bir hastalık teşhis etmesinden korkarlar. Bu tedirginlik sebebiyle bir rahatsızlıkları olduğunda bile, doktora gitmemeyi tercih edebilirler. Morallerinin en bozulduğu ve korkularının en şiddetlendiği durumlar ise, cenaze törenleridir. En yakın dostlarının, akrabalarının kefen içerisinde toprağın altına indirilişini seyrederken, ister istemez kendilerinin de eninde sonunda ölümle karşılaşacaklarını hatırlarlar. O yüzden bu tür ortamlardan mümkün olduğunca uzak durmaya çalışırlar.

Bu korkuları onlara, umduklarının tam tersini getirir. Onlar dünya hayatını kaybetmekten korkarlar; ancak uzun yıllar da yaşasalar tüm bir ömrü korku içerisinde geçirirler. İşte bu da, onların Allah'tan korkmak yerine batıl korkular edinmeleri sonucunda içine düştükleri bir beladır.

Cahiliyenin batıl inanç saplantısı

Cahiliye toplumunda küçük büyük herkese körü körüne benimsetilen bir konu da batıl inançlardır. Adından da anlaşıldığı gibi bu inançların makul ve akılcı düşünen bir insan için hiçbir geçerliliği yoktur. Ancak Allah'ın Kitabı'nı okumayan, dolayısıyla da gerçek dini tanımayan insanların, akıl dışı pek çok saplantı edinmesi son derece doğaldır.

Batıl inançların en önemli yönlerinden birisi, yüzyıllardır dilden dile, nesilden nesile aktarılarak gelmeleridir. Ne kadar asılsız ve mantık dışı olsalar da, birçok toplum bunları sahiplenmiş ve daha da geliştirerek kendilerinden sonraki nesillere öğretmişlerdir.

Cahiliye toplumu insanları ise, gerçek din ahlakını uygulamaya asla yanaşmamalarına rağmen, son derece anlamsız olan bu kurallara tamamen sahip çıkarlar. Öyle ki bu kuralları birer kanun gibi kabul edip, hiç ödün vermeden uygularlar. Söz gelimi merdiven altından geçerlerse başlarına kötü bir şey geleceğine inanır, bu nedenle yollarını değiştirirler. Ya da çok gülerlerse ardından çok ağlayacaklarını düşünür, bu nedenle gülmelerine hakim olurlar.

Gece vakti mezarlıktan geçemezler. Herhangi olumsuz bir kelime duyduklarında tahtaya bir iki kez vururlar. Kapalı yerlerde kalamaz, başlarına bir kötülük geleceğini düşünürler. Bu kurallar saymakla bitmeyecek kadar çoktur ve cahiliye insanları bunların her birine karşı derin bir korku duyar. Eğer bu inançlarının aksini uygulayacak olurlarsa, başlarına büyük bir felaket gelmesinden endişe ederler.

Burada düştükleri en önemli hata ise, şahit oldukları her olayın ve her varlığın Allah'ın kontrolü altında olduğunu unutmalarıdır. Yoksa ne merdivenin, ne mezarlıktaki kemik parçalarının, ne de kapalı bir mekanın kendilerine ait müstakil bir gücü yoktur. Ancak cahiliye toplumu kendi türettiği bu batıl inançlara karşı beslediği korkularla, kendi elleriyle kendilerine zorluk oluştururlar.

Cahiliyenin uğursuzluk saplantısı

Cahiliye toplumu, batıl inançlarının bir uzantısı olarak, bir de uğursuzluk saplantısı geliştirmiştir. Ancak uğursuz olarak nitelendirdikleri şeylerin çapı oldukça geniştir. Bu kimi zaman bir sayı, kimi zaman bir renk, kimi zaman da bir kişi olabilir. Söz gelimi, bunların en yaygın olarak bilinenlerinden biri on üç sayısıdır. Bu sayının uğursuzluğu sanki evrensel bir gerçek gibi kabul edilmiştir. Dünyanın neresine giderseniz gidin, Kuran mantığından uzak olan her insan bu sayıdan ciddi bir tedirginlik duyar. Yine aynı şekilde çoğu insan siyah rengin özellikle de kara kedinin uğursuzluk getirdiğini düşünür. Karşılaştıklarında kediye bakmamaya çalışır ve yollarını değiştirirler.

Uğursuzluk konusunda kendilerine yönelik korkuları da vardır cahiliye toplumunun. Örneğin başlarına kötü bir şey geldiğinde üzerlerinde bulunan kıyafetleri hayatları boyunca bir kez daha giymezler. Ya da bir kez kaza yaptıkları arabalarında bir uğursuzluk olduğuna inanır, bir daha binmez ve hemen satışa çıkarırlar.

Uğursuzluğa uğrama korkusu, cahiliyenin hayatına yön verecek kadar güçlüdür. Yapacakları birçok işten bu korkuları nedeniyle vazgeçer, birçok kişiyle bu korkuları nedeniyle dostluklarını noktalarlar. Oysa ki, saplantılarından vazgeçmedikleri sürece korkularından da kurtulamazlar. Bu nedenle çözüm bunlardan kaçmakta değil, bu korkuyu kökten yok etmektedir. Bu da ancak kişinin cahiliye inançlarını terk edip, Allah'ın emrettiği ahlakı yaşamasıyla mümkün olur.

Cahiliyenin fobileri

Her insanın çeşitli fobileri olması cahiliye sisteminde son derece olağan karşılanır. Cahiliye ahlakını yaşayan kişilerin tümünün en az birkaç fobisi muhakkak vardır. Kimisi böcek görmekten, kimisi gökgürültüsünden, kimisi yükseklikten, kimisi dar ve sıkışık yerlerde kalmaktan, kimisi de karanlıktan şiddetle korkar.

Korku duydukları bu fobilerin bir kısmı gerçekten de tedbir almayı gerektiren konulardır. Ancak cahiliyenin duyduğu korku, doğal bir tepki göstermenin ya da önlem almanın çok ötesindedir. Çoğu, korktukları şeyleri televizyonda, gazetede hatta bir çizgi filmde dahi görmeye katlanamaz. Söz gelimi böcek kelimesi geçtiği anda, ya da bir yılan resmi gördüklerinde tamamen kontrolden çıkacak kadar kendilerini kaybederler. Kimi zaman çığlıklarla kendilerini yerlere atar, hatta resmin ya da televizyonun üzerine bir şeyler fırlatarak abartılı hareketler yaparlar. Kimileri kapalı yerleri, mezarlık ya da toprağın altı gibi bir mekanla bağdaştırırlar. Ölüm ve yok olma korkuları, bu fobileriyle dışa vurur. Karanlığa karşı duydukları korkunun sebebi de budur aslında. Karanlık ile felaketleri kafalarında bir bütün olarak canlandırırlar. Bu nedenle özellikle de tek başlarına olduklarında, kendi evlerinde bile olsalar rahat edemezler. Karanlığın kendilerine kötülük isabet ettirecek müstakil bir gücü olduğuna inanırlar. Görünmeyen güçlerin kendilerine saldıracaklarını ya da öldürmeye kalkışacaklarını hayal ederek korkuya kapılırlar.

Ortada hiçbir hayati tehlike yokken bu kadar şiddetli korkulara kapılan insanların hataları, Allah'ı vekil edinmemeleri, O'ndan başka ilahlar edinmeleri ve O'ndan gereği gibi korkmamalarıdır. Kuran'da, korkunun inkarcılara şeytandan gelen bir bela olduğu ve yalnızca Allah'a iman eden ve O'ndan korkan müminler için hiçbir korku ve üzüntü olmadığı bildirilmiştir:

İşte bu şeytan, ancak kendi dostlarını korkutur. Siz onlardan korkmayın, eğer mü'minlerseniz, Benden korkun. (Al-i İmran Suresi, 175)

Hayır, kim iyilikte bulunarak kendisini Allah'a teslim ederse, artık onun Rabbi Katında ecri vardır. Onlar için korku yoktur ve onlar mahzun olmayacaklardır. (Bakara Suresi, 112)

CAHİLİYENİN DİN KONUSUNDAKİ SAPKIN İNANÇLARI

Cahiliye toplumu denilince, bu insanların Allah'ın varlığını hiç bilmedikleri ya da din ahlakından habersiz oldukları düşünülmemelidir. Aksine cahiliye toplumu insanlarının büyük bir kısmı kendilerini ve tüm evreni yaratan, üstün güç sahibi Allah'ın varlığını kabul ederler. Ancak kendi ilkel mantıklarıyla geliştirdikleri yanlış bir din anlayışları vardır. Kuran'da pek çok ayetle bu insanların Allah'ın varlığını bildikleri halde düşünmedikleri ve gerçekleri kavrayamadıkları haber verilmiştir:

Andolsun, onlara: "Gökleri ve yeri kim yarattı, güneşi ve ayı kim emre amade kıldı?" diye soracak olursan, şüphesiz: "Allah" diyecekler. Şu halde nasıl oluyor da çevriliyorlar? (Ankebut Suresi, 61)

Andolsun, onlara: "Kendilerini kim yarattı?" diye soracak olsan, elbette: "Allah" diyecekler. Öyleyse nasıl olur da çevriliyorlar? (Zuhruf Suresi, 87)

De ki: "Göklerden ve yerden sizlere rızık veren kimdir? Kulaklara ve gözlere malik olan kimdir? Diriyi ölüden çıkaran ve ölüyü diriden çıkaran kimdir? Ve işleri evirip-çeviren kimdir? Onlar: "Allah" diyeceklerdir. Öyleyse de ki: "Peki siz yine de korkup-sakınmayacak mısınız?" (Yunus Suresi, 31)

Söz konusu insanların Allah'ın varlığını, herşeyin yaratıcısı olduğunu bildikleri halde sapmalarının nedeni ise, dünyaya karşı duydukları şiddetli tutkudur. Bu tutku sebebiyle farkına vardıkları gerçekleri göz ardı eder ve kendilerini çeşitli bahanelerle kandırırlar. Eğer bu konu hakkında samimi bir biçimde düşünecek olurlarsa, etraflarındaki düzeni mükemmel bir şekilde yaratan Allah'a kulluk etmeleri gerekeceğini anlarlar. Onlar ise böyle bir yükümlülüğün altına girmek istemezler. Eğer Allah'a iman edecek olurlarsa, ahiretin varlığını da kavrayacaklarını ve ahiret için ciddi bir hazırlık yapmaları gerekeceğini bilirler. Bu da onların dünyaya olan şiddetli bağlılıklarından vazgeçmeleri anlamına gelir ki, böyle bir şeyi de asla kabul edemezler. İşte cahiliye toplumunun bu noktada sığındığı yöntem, düşünmemek ve vicdanlarını rahatlatacak bahaneler bularak açıkça gördükleri bu gerçekten kaçmaya çalışmaktır.

Bu inkarın meydana getirdiği vicdan azabından kurtulmak için ise din konusunda çeşitli sapkın inançlar geliştirirler. Geliştirdikleri mantıklar boş birer kandırmacadan başka bir şey değildir ve hepsi birbirinden oldukça farklı olmakla

birlikte, temelde sadece tek bir amaca yöneliktir; Kuran ahlakını yaşamaktan ve Allah'a kulluk etmekten kaçmak…

Bununla beraber cahiliyenin din hakkında geliştirdiği bu sapkın inançların her biri bundan 1400 yıl önce Allah'ın müminlere bir kılavuz olarak indirdiği Kuran'da detaylıca açıklanmıştır. Bu nedenle ilerleyen sayfalarda inceleyeceğimiz bu sapkın inançlar, cahiliye insanını dünyada iken kandırsa bile, ahirette kurtaramayacaktır. O gün herkes dünyada iken Kuran'ın gösterdiği doğrulardan sorumlu tutulacak ve tüm işlediklerinden sorguya çekilecektir. Vicdanının sesine kulak veren ve imanı nefsinin tutkularından üstün tutan insanlar sonsuz ikramla mükafatlandırılacaklardır. 60-70 senelik geçici bir dünya hayatı uğruna Allah'ın gösterdiği gerçeklerden yüz çevirip, yalanlayanlar ise telafi edilemez bir pişmanlıkla karşılaşacaklardır:

Ateşin üstünde durdurulduklarında onları bir görsen; derler ki: "Keşke (dünyaya bir daha) geri çevrilseydik de Rabbimizin ayetlerini yalanlamasaydık ve mü'minlerden olsaydık". (En'am Suresi, 27)

O inkar edenler Müslüman olmayı nice kereler dileyecekler. (Hicr Suresi, 2)

Çoğunluğun doğru yolda olduğuna inanırlar

Dinden uzak yaşayan insanların hayatlarına hakim olan sapkın mantıklardan biri, "çoğunluk tarafından kabul gören düşüncenin doğru olduğu"dur. "Bu kadar çok kişi böyle düşündüğüne ve böyle yaşadığına göre bir bildikleri vardır" ya da "yanlış olsa bu kadar insan bu fikrin peşinden gider mi?" gibi mantıklarla kendilerini kandırırlar. Hele bir de örnek aldıkları çoğunluk içerisinde itibar kazanmış ve belirli yerlere gelmiş kimseler bulunuyorsa, bu çoğunluğu kendilerine rehber edinmekten hiç kaçınmazlar.

Oysa ki çoğunluk tarafından uygulanması, yapılan bir şeyin meşru olduğunu göstermez. Aksine Kuran'a uymayan insanlar için bu aynı zamanda da tehlikeli bir tuzaktır. Ayette bu sır müminlere haber verilmiş ve çoğunluğun peşinden gitmemeleri konusunda uyarılmışlardır:

Yeryüzünde olanların çoğunluğuna uyacak olursan, seni Allah'ın yolundan şaşırtıp-saptırırlar. Onlar ancak zanna uyarlar ve onlar ancak 'zan ve tahminle' yalan söylerler. (Enam Suresi, 116)

Kuran'daki bu uyarı doğrultusunda, müminler çoğunluğa değil Kuran'a ve vicdanlarına itibar ederler. Cahiliye toplumu bireyleri ise, çoğunluğun peşinden giderek, dünyada kendilerini koruyabilecek bir güç ve ahirette kendilerini savunabilecekleri makul bir mazeret bulduklarını sanırlar. Fakat olaylar hiç de umdukları gibi gelişmez. Dünyada din ahlakını gözardı eden kalabalık, ahirette onları yapayalnız ve yardımsız bırakacaktır:

(Böyle bir günde) Hiçbir yakın dost bir yakın dostu sormaz. (Mearic Suresi, 10)

Ve kişi mazeretlerini öne sürüp, "herkes böyleydi" ya da "çoğunluğun doğru yolda olduğunu sandım, çoğunluğa uydum" dediğinde, bunların hiçbir geçerliliği olmadığını görecektir:

Artık o gün, zulmedenlerin ne mazeretleri bir yarar sağlayacak, ne (Allah'tan) hoşnutluk dilekleri kabul edilecektir. (Rum Suresi, 57)

İşte cahiliye toplumunun din konusunda ölçü aldığı bu sapkın mantığın, ne dünyada ne de ahirette hiçbir geçerliliği yoktur. "…Ancak insanların çoğu iman etmezler" (Rad Suresi, 1) ayetiyle çoğunluğun doğru yolda olmayacağı, aksine doğru yolda olanların tarih boyunca her dönemde azınlık bir topluluktan oluştuğuna dikkat çekilmiştir.

Öldükten sonra yok olacaklarına inanırlar

Cahiliye insanları, var olan herşeyin bu dünyada gözleriyle görebildikleri, elleriyle tutabildikleri ve hissedebildikleri maddeden ibaret olduğuna inanırlar. Bu nedenle de dünyadaki hayatları sona erdikten sonra bir daha yaşamayacaklarına kendilerini ikna ederler. Aslında bu onların inkarları için öne sürdükleri bir mazeretten başka bir şey değildir. Çünkü düşünen her insanın kavrayabileceği gibi, ahiretin yaratılması ile dünyanın yaratılması arasında hiçbir fark yoktur. Nasıl kendileri bir hiç iken yokluktan var edildilerse, bunlara güç yetiren Allah şüphesiz bunun bir benzerini yaratmaya da kadirdir.

Ancak cahiliye inancında direten kimseler, son derece açık olan bu gerçeği görmek ve anlamak istemezler. Kuran'da onların bu direnişleri için öne sürdükleri mazeretler şöyle ifade edilmiştir:

Kendi yaratılışını unutarak Bize bir örnek verdi; dedi ki: "Çürümüş-bozulmuşken, bu kemikleri kim diriltecekmiş?" De ki: "Onları, ilk defa yaratıp-inşa eden diriltecek. O, her yaratmayı bilir." (Yasin Suresi, 78-79)

Dediler ki: "Biz yer (toprağın için) de yok olup gittikten sonra, gerçekten biz mi yeniden yaratılmış olacağız?" Hayır, onlar Rablerine kavuşmayı inkar edenlerdir. (Secde Suresi, 10)

Elbette böyle açık bir gerçeği inkar etmelerinin kendilerince bir sebebi vardır. Ahiretin varlığını inkar etmek, herşeyden önce, kendilerini dünyaya bağlılık konusunda haklı çıkaracaktır. Aksi takdirde, ölümden sonra dirileceklerini kabul etmek, aynı zamanda dünyada yaptıkları iyiliklerden ve kötülüklerden hesaba çekilecekleri anlamına gelir ki, bu gerçek onların kurmuş olduğu tüm batıl sistemi alt üst eder.

Ahiretin varlığını tasdik eden bir insan, ahiret hayatı için de hazırlık yapması gerektiğini bilir. Cahiliye insanları ise, yaşam konusunda o kadar hırslıdırlar ki, böyle bir kabule asla yanaşmazlar. İşte kendi ilkel mantıklarıyla buna çözüm olarak, ahireti tamamen reddetmeyi bulmuşlardır. Ancak bu onlara kayıptan başkasını arttırmaz; üstelik bu cahilce inanışları sebebiyle hem dünyada sıkıntılı bir hayat sürerler, hem de ahirette sonsuz bir azaba mahkum olurlar. Bu durumda ölümden sonra yaşam olduğunu inkar etmenin kişiye sanıldığı gibi kazanç değil, sadece kayıp getireceği son derece açıktır.

İman etmek için mucize görmeleri gerektiğine inanırlar

Kimi insanların din hakkında geliştirdikleri sapkın inançlardan biri de, iman etmek için doğaüstü bir olay görmeleri gerektiğidir.

Cahiliye toplumunun öne sürdüğü bu mucize arayışı, sadece bir kaçıştan ibarettir ve bu, tarih boyunca inkarda direnen her topluluk tarafından ortaya atılmıştır. Bu topluluklar Allah'ın varlığına inanmak için, O'nun doğa kanunlarının

dışında olaylar yaratmasını ve kendilerine gönderilen Peygamberlerin elçiliklerine inanmak için de, elçilerin insanüstü özellikler göstermelerini istemişlerdir. Kuran'da bu insanların talep ettikleri mucizelerden bazıları şöyle sıralanmıştır:

Bize kavuşmayı ummayanlar, dediler ki: "Bize meleklerin indirilmesi ya da Rabbimizi görmemiz gerekmez miydi?" ... (Furkan Suresi, 21)

Andolsun, Biz bu Kur'an'da her örnekten insanlar için çeşitli açıklamalarda bulunduk. İnsanların çoğu ise ancak inkarda ayak direttiler. Dediler ki: "Bize yerden pınarlar fışkırtmadıkça sana kesinlikle inanmayız." "Ya da sana ait hurmalıklardan ve üzümlerden bir bahçe olup aralarından şarıl şarıl akan ırmaklar fışkırtmalısın." "Veya öne sürdüğün gibi, gökyüzünü üstümüze parça parça düşürmeli ya da Allah'ı ve melekleri karşımıza (şahid olarak) getirmelisin." "Yahut altından bir evin olmalı veya gökyüzüne yükselmelisin. Üzerimize bizim okuyabileceğimiz bir kitap indirinceye kadar senin yükselişine de inanmayız." De ki: "Rabbimi yüceltirim; ben, elçi olan bir beşerden başkası mıyım?" (İsra Suresi, 89-93)

"Bilgisizler, dediler ki: "Allah bizimle konuşmalı veya bize de bir ayet gelmeli değil miydi?" Onlardan öncekiler de onların bu söylediklerinin benzerini söylemişlerdi. Kalbleri birbirine benzeşti. Biz, kesin bilgiyle inanan bir topluluğa ayetleri apaçık gösterdik. (Bakara Suresi, 118)

Görüldüğü gibi tarih boyunca Allah'tan ve O'nun elçilerinden mucize talebinde bulunanlar sadece inkarcılar olmuştur. Mucize isterler çünkü karşılarındaki elçinin kendilerine doğruyu getirdiğinin farkındadırlar. Ama inkar edebilmek ya da başka bir deyişle inanmamak için bahane aramaktadırlar. Kuran'da onların bu taleplerinin samimiyetsiz olduğu şöyle haber verilmiştir:

Olanca yeminleriyle, eğer kendilerine bir ayet gelse, kesin olarak ona inanacaklarına dair Allah'a yemin ettiler. De ki: "Ayetler, ancak Allah Katındadır; onlara (mucizeler) gelse de kuşkusuz inanmayacaklarının şuurunda değil misiniz?" (En'am Suresi, 109)

Allah'ın yalnızca gökyüzünde olduğunu sanırlar

Cahiliye insanlarının din ahlakı konusunda kapıldıkları sapkın inançlar oldukça fazladır. Çünkü onlar doğrularını ve yanlışlarını Kuran'a göre değil, kendi ilkel mantıklarına göre belirlerler. Bu da pek çok konuda yanılgıya düşmelerine neden olur. Edindikleri bilgileri ya kendilerini yetiştiren büyüklerinden ya da

çevrelerindeki insanlardan duymuşlar ve sapkın bir mantık geliştirmişlerdir. İşte bu mantıklardan biri de, Allah'ın varlığı hakkındaki inançlarıdır.

Cahiliye mantığını alan insanlardan kimileri, Allah'a karşı az da olsa bir inanç beslerler. Ancak bu inançları öylesine zayıftır ki, hayatları boyunca Allah'ın varlığını akıllarına getirmek istemez ve düşünmekten kaçınırlar. Çünkü eğer Allah'ı düşünecek olurlarsa, vicdanlarıyla O'nun üstünlüğünü ve hakimiyetini kabul etmek durumunda kalacaklarını bilirler. İşte bu nedenle Allah'ı Kuran'da anlatıldığı şekilde tanıyamaz ve kudretini takdir edemezler. Bunun yerine Allah'ı kendi sınırlı akıllarınca değerlendirmeye kalkışırlar. Söz gelimi Allah'ın gökyüzünde uzak bir gezegende bulunduğunu düşünürler. Hatta bir çoğu da Allah'ı kafalarında cahilce bir bakış açısıyla yaşlı bir insan olarak canlandırırlar. Allah'ın insanları ve içerisinde yaşadıkları evreni yaratıp daha sonra da gökyüzünden olan bitenleri izlediğine, ama dünyevi hiçbir işe müdahale etmediğine inanırlar. Bu inanç cahiliye toplumunda öylesine kabul görmüştür ki, Allah'tan bir istekte bulunacakları zaman ellerini gökyüzüne doğru uzatarak, başlarını göğe doğru kaldırarak dua ederler.

Oysa ki, Allah hak olarak indirdiği Kuran'da kullarına kendisini tanıtmıştır. Kuran'ı kendilerine ölçü alan müminler Allah'ın Zatı hakkında doğru ve kesin bilgiler elde ederler. Kuran'a baktığımızda Allah'ın sadece gökyüzünde, sınırlı bir mekanda bulunmadığını, tüm kainatı sarıp kuşattığını, tüm varlıkları kontrolü altında tuttuğunu çok açık bir biçimde görürüz. Allah gözle görülmeyen bir toz zerreciğine kadar yaratılmış olan tüm varlıkların tek sahibi ve tek hakimidir. Ezelden ebede kadar var olan tek varlık Allah'tır. O'nun Zatı dışında herşey yok olucudur. Allah her varlığın kaderini belirleyen ve her birini an an koruyup kollayandır. Bir ayette Allah insanlara, "Andolsun, insanı Biz yarattık ve nefsinin ona ne vesveseler vermekte olduğunu biliriz. Biz ona şahdamarından daha yakınız" diyerek, kendilerine, içlerindeki damarlardan daha yakın olduğunu bildirmiştir. (Kaf Suresi, 16) Bu ayetten de anlaşıldığı gibi insan yaşamını sürdürürken kendisine en yakın olan varlık yalnızca Allah'ın Kendisi'dir. Allah insanı çepeçevre kuşatmıştır ve ona "sonsuz yakın"dır. Kuran'ın birçok ayetinde Allah'ın bizim gördüğümüz ve görmediğimiz her yerde olduğu, her yeri sarıp kuşattığı açıklanmıştır:

Doğu da Allah'ındır, batı da. Her nereye dönerseniz Allah'ın yüzü (kıblesi) orasıdır. Şüphesiz ki Allah, kuşatandır, bilendir. (Bakara Suresi, 115)

Göklerde ve yerde ne varsa tümü Allah'ındır. Allah, herşeyi kuşatandır. (Nisa Suresi, 126)

İbadetleri sadece yaşlılıkta uygulamanın yeterli olacağına inanırlar

İnsanların çoğu geçici menfaatler elde etmek uğruna ahiret menfaatlerini gözardı ederler. Gerçeği fark etmiş oldukları halde yüz çevirmenin verdiği vicdan azabı onları zaman zaman da olsa, yaptıklarını sorgulamaya iter. İşte bu noktada ortaya attıkları bahaneleri ise, "henüz din ahlakını yaşamak için çok erken olduğu, daha çok genç oldukları"dır. Vicdanlarını rahatlatmak için kendilerine "bir gün din ahlakının gereklerini mutlaka uygulayacakları" telkinini yaparlar. Burada bahsettikleri "bir gün" ise ölümün yaklaştığını hissettikleri "yaşlılık" dönemidir.

Din ahlakını yaşamayı yaşlılık dönemine ertelerler çünkü bu insanların çoğu, kendilerince gençken "hayatın tadını çıkarmak" arzusu içindedirler. "Hayatlarının baharında olduklarını" düşünür ve eğer o yaşlarda dini kabul ederlerse, "gençliklerinin boşa gideceğine" inanırlar. Bununla birlikte nasıl olsa, belli bir yaştan sonra doğal olarak, fiziksel imkansızlıklarından dolayı dünyadan ellerini eteklerini çekeceklerdir. Müminler ise Allah (cc)'ın rızasını kazanmak, O'na yakınlaşmak, Rabbimize olan teslimiyetlerini ve boyun eğiciliklerini göstermek için ibadetleri büyük bir fırsat olarak görür, genç yaşlarından itibaren huşu içinde yerine getirirler. Örneğin Allah'ın vakitli olarak fark kıldığı 5 vakit namaz ibadetini, diğer tüm işlerinin üstünde görürler. Bu konuda hiçbir mazeretin söz konusu olamayacağını bildiklerinden, mutlaka namazlarını vaktinde ve tüm sünnetleriyle birlikte eksiksiz eda ederler. Bunun karşılığında da Rabbimiz'in hoşnutluğunu umarlar. Resulullah Efendimiz (sav), namaz kılmamanın ya da namaz vaktini geçirmenin ne kadar tehlikeli olduğunu mübarek hadis-i şeriflerinde şöyle bildirmiştir:

Imam-i Sâfi ile Beyhakî'ye göre Peygamberimiz (sav): "Herhangi bir vakit namazı kılmaksızın vaktini geçirenler yuvası dağılmış, malını mülkünü elden kaçırmış gibidirler." buyuruyor. (Imam Gazali - Mükasefetü´l Kulub - Kalplerin Keşfi)

İman edenler namaz, tesettür, oruç, zekat gibi tüm ibadetlerini aynı titizlikle, genç yaşlarından itibaren yerine getirirler. Unutulmamalıdır ki ölümün yaklaştığı yaşlılık yıllarında gerçekten din ahlakını yaşamaya başlayan bazı insanların, böyle bir hesap ile yaşadıkları imanın samimiyeti şüpheli olacaktır. Çünkü gençken bir an olsun Allah'a kulluk etmeyi düşünmeden yaşam sürmeyi, yaşlılıklarında ise ölümden önceki son günlerinde Allah'ın emirlerini uygulamayı tercih etmişlerdir. Kendi mantıklarına göre böylelikle gençken yaptıkları tüm aşırılıklar affedilecek ve bir anda cennete hak kazanacaklardır.

Elbette her insan hayatının her aşamasında tevbe edip Allah'a yönelebilir. Doğruyu görüp, teslim olan her insanı Allah dilerse bağışlar ve cennetle mükafatlandırır. Ancak unutmamak gerekir ki Allah Kuran'da kişinin tevbesinin hangi şartlarda kabul edileceğini de bildirmiştir:

Allah'ın (kabulünü) üzerine aldığı tevbe, ancak cehalet nedeniyle kötülük yapanların, sonra hemencecik tevbe edenlerinkidir. İşte Allah, böylelerinin tevbelerini kabul eder. Allah, bilendir, hüküm ve hikmet

sahibi olandır. Tevbe, ne kötülükleri yapıp-edip de onlardan birine ölüm çatınca, "ben şimdi gerçekten tevbe ettim" diyenler, ne de kafir olarak ölenler için değil. Böyleleri için acı bir azab hazırlamışızdır. (Nisa Suresi, 17-18)

Yaşlılıkta ya da ölüm yaklaştığında din ahlakını yaşamalarının yeterli olacağı şeklinde sapkın bir inanca sahip olan insanların, bu ayetler doğrultusunda şunları düşünmeleri ve korkmaları gerekir: Gerçekten vicdanı ve şuuru açık her insan, Allah'ın varlığını ve gücünü takdir edebiliyorsa, doğrulara boyun eğmekte gecikmemelidir. Çünkü uzakta sandığı ölüm, her an kendisini bulabilir ve yaşlılığa ulaşamadan bir anda ahirete gidebilir. Ve o zaman kişi geri dönüşü olmayan bir pişmanlıkla karşılaşır. Kuran'da birçok ayet ile insanlara bu hatırlatma yapılmıştır:

Suçlu-günahkarları, Rableri huzurunda başları öne eğilmiş olarak: "Rabbimiz, gördük ve işittik; şimdi bizi (bir kere daha dünyaya) geri çevir, salih bir amelde bulunalım, artık biz gerçekten kesin bilgiyle inananlarız" (diye yalvaracakları zamanı) bir görsen. (Secde Suresi, 12)

Ateşin üstünde durdurulduklarında onları bir görsen; derler ki: "Keşke (dünyaya bir daha) geri çevrilseydik de Rabbimizin ayetlerini yalanlamasaydık ve mü'minlerden olsaydık." (En'am Suresi, 27)

"Nasıl olsa bağışlanırız" diye düşünürler

İnsanların çoğu temelde iman etmemekle birlikte, ahiret hayatının gerçekten var olabileceğine dair küçük de olsa bir şüphe duyarlar. Bu konuyu hiçbir zaman ciddi olarak düşünmezler, ancak yine de "eğer varsa" ihtimaline karşı nasıl bir bahane öne sürecekleri akıllarına gelebilir. Çünkü eğer öldükten sonra insanların işledikleri herşeyden sorguya çekilecekleri bir ahiretle karşılaşırlarsa, zor durumda kalacaklarını bilirler. Bu noktada kendileri için iki alternatif belirlerler. Ya dünyaya karşı olan ideallerinden vazgeçecek, Allah'ın beğendiği kurallar, emir ve yasakları doğrultusunda yaşamlarını sürdüreceklerdir ya da vicdanlarını rahatlatmanın ve kural tanımadan yaşamanın bir yolunu bulacaklardır.

Cahiliye mantığıyla hareket ettikleri için tartışmasız ikinci alternatifi seçerler. Vicdanlarını rahatlatmak için buldukları bahane ise "nasıl olsa bağışlanırız" mantığıdır. Allah'ın "esirgeyen ve bağışlayan" olduğunu bildikleri için, her ne kadar kusur ve hata işlemiş olurlarsa olsunlar, Allah'ın tevbelerini kabul edeceğini düşünürler. Kendilerince ne kadar nankörlük yaparlarsa yapsınlar, ne kadar inkar ederlerse etsinler, yaptıkları unutulacak ve bağışlanacaktır.

Bunun yanında çevrelerindeki herkesin aynı yönteme başvurması da bu kişileri yanıltan bir başka unsurdur. Karşılarındaki kişilerin "nasıl olsa Allah bizi

bağışlar" sözü tam aradıkları desteği sağlar. Çok fazla düşünmeden bu fikri kabul ederek yaşamlarına devam ederler. Bu ruh halleri Kuran'da şöyle tarif edilmiştir:

... (Bunlar) şu değersiz olan (dünya)nın geçici-yararını alıyor ve: "Yakında bağışlanacağız" diyorlar. Bunun benzeri bir yarar gelince onu da alıyorlar. Kendilerinden Allah'a karşı hakkı söylemekten başka bir şeyi söylemeyeceklerine ilişkin Kitap sözü alınmamış mıydı? Oysa içinde olanı okudular. (Allah'tan) Korkanlar için ahiret yurdu daha hayırlıdır. Hala akıl erdirmeyecek misiniz? (Araf Suresi, 169)

Oysa Kuran'da bildirildiğine göre, cahiliye toplumunun geliştirdiği bu fikrin Allah Katında ve hesap gününde hiçbir geçerliliği yoktur. Allah sonsuz bağışlayıcı ve sonsuz esirgeyici olandır. Ancak bu, kusur işleyen ve bunun bilincine vardığında da hemen vazgeçen insanlar için geçerli bir durumdur. Yoksa kasıtlı olarak bir plan içerisinde hareket eden ve gerçeği bildiği halde sırt çevirenler için değil. Allah Kuran'da samimi Müslümanların tavrını şöyle haber verir:

Ve 'çirkin bir hayasızlık' işledikleri ya da nefislerine zulmettikleri zaman, Allah'ı hatırlayıp hemen günahlarından dolayı bağışlanma isteyenlerdir. Allah'tan başka günahları bağışlayan kimdir? Bir de onlar yaptıkları (kötü şeylerde) bile bile ısrar etmeyenlerdir. İşte bunların karşılığı, Rablerinden bağışlanma ve içinde ebedi kalacakları, altından ırmaklar akan cennetlerdir. (Böyle) Yapıp-edenlere ne güzel bir karşılık (ecir var.) (Al-i İmran Suresi, 135-136)

Kendilerini cennete layık zannederler

Cahiliye toplumunda en çok kullanılan "vicdan rahatlatma" bahanelerinden biri, "kalp temizliğinin yeterli olacağı" açıklamasıdır. Cahiliye insanları Kuran ahlakını uygulamadıkları halde, kalplerindeki bu sözde temizlik sebebiyle kendilerinin cennete layık olduğuna inanırlar. Kendilerince iyi insanlardır ve kimseye bir zararları yoktur. Bu durumda, eğer ahiret hayatı ile karşılaşsalar bile, cenneti hak etmek için önlerinde hiçbir engel olmadığını düşünürler. Ancak bu kanaate nereden vardıkları sorulacak olsa, buna Kuran'dan hiçbir delil gösteremezler. Çünkü bu tamamen kendilerine ait sapkın bir inançtan ibarettir. Kuran'da onların bu sapkın inançları şöyle ifade edilmiştir:

Oysa ona dokunan bir zarardan sonra tarafımızdan bir rahmet taddırsak, mutlaka: "Bu benim (hakkım)dır. Ve ben kıyamet-saatinin kopacağını da sanmıyorum; eğer Rabbime döndürülsem bile, muhakkak O'nun Katında benim için daha güzel olanı vardır." der. Ama andolsun Biz, o kafirlere yaptıklarını haber vereceğiz ve andolsun onlara, en kaba bir azabtan taddıracağız. (Fussilet Suresi, 50)

Görüldüğü gibi, kendilerini bu şekilde avutan insanların samimi bir imanları yoktur. Kıyamet gününe dahi kesin bir kanaatleri yoktur. Yalnızca kıyamet gününün gerçekleşmesi ihtimaline karşı, (kendilerince) vicdanlarını rahatlatma yöntemi olarak bilinçaltlarında "cennetlik olduklarına inanma" gibi bir kendilerini kandırma psikolojisi geliştirmişlerdir. Böyle ikiyüzlü bir psikoloji içinde, yaptıkları kötülüklerden dolayı hesaba çekilecekleri, cehenneme girebilecekleri akıllarına geldiğinde kıyametin kopmayacağını düşünür, öldükten sonra mezarda çürüyüp sonsuza kadar yok olacakları düşüncesinin dehşetine kapılınca ise mutlaka diriltilip cennete sokulacakları fikriyle kendilerini avuturlar.

Allah'ın cennet ile müjdelediği kullarında olduğunu haber verdiği belirli tavırlar vardır. Ancak Allah'ı çok seven ve Allah'tan çok korkan bir insan cennetle müjdelenebilir. Allah'ı çok seven ve O'ndan çok korkan bir insanın tavrı da kişinin, Allah'ın isteklerini uygulamadaki titizliğiyle kendini belli eder. Allah, Kuran'da pek çok ayette ancak namazı kılan, diğer tüm farzları yerine getiren, çok şükreden, çok bağışlanma dileyen, malını ve canını Allah yoluna adayan, mümin alametlerini üzerinde taşıyan insanların cennete gideceğini açıklamıştır.

Görüldüğü gibi Kuran'da "kalp temizliği" diye bir ölçüden bahsedilmez. Bu, cahiliye toplumunun, vicdanını rahatlatmak ve sorumluluklarından kaçmak için ürettiği bir safsatadan ibarettir. Kişinin kendisini savunduğu kalp temizliği konusunda kendisine neyi ölçü aldığı meçhuldür. Ölçüleri yine cahiliye ölçüleridir ve kişiden kişiye de değişmektedir. Söz gelimi hırsızlık yapan bir insan da kendisine göre masum olabilir. Çünkü kalbinin son derece temiz olduğunu ve yaptığı bu ahlaksızlığı da isteyerek değil, sadece ihtiyaçtan yaptığını düşünüyor olabilir. Ama elbette bu kişi çok hatalı bir mantık içindedir.

O halde şu sonuca varabiliriz: Cahiliye sistemi tamamen sahtekarca temellere dayanır ve Kuran'a göre hiçbir geçerliliği yoktur. Cennete girebilmenin ölçüsü herşeyden önce Allah'tan başka hiç kimseden korkmamak, Allah'ı çok sevmek, O'ndan başka dost ve yardımcı olmadığını bilmek ve Allah'ın emirlerini samimiyetle uygulamaktır. Kuran'da bu ölçü şöyle ifade edilmiştir:

Cennet de, muttakiler için, uzakta değildir, (o gün) yakınlaştırılmıştır. Bu, size vadolunandır; (gönülden Allah'a) yönelip-dönen (İslam'ın hükümlerini) koruyan, görmediği halde Rahman'a karşı 'içi titreyerek korku duyan' ve 'içten Allah'a yönelmiş' bir kalb ile gelen içindir. "Ona 'esenlik ve barış (selam)la' girin. Bu, ebedilik günüdür. (Kaf Suresi, 31-34)

Cehenneme belirli sayıda insanın gireceğini zannederler

Cahiliye insanlarının öne sürdükleri bir başka ilkel mantık daha vardır: Cehennemin dar ve kısıtlı bir mekan olduğunu ve buraya ancak belirli sayıda insanın sığabileceğini sanırlar. Buna karşılık dünya üzerinde asırlardır gelmiş geçmiş tüm insanların sayısıyla bir kıyaslama yaparak, bu kalabalığın cehennem

için çok fazla olduğu kanısına varırlar. Bu durumda da bir tercih yapılması gerekeceğini ve kendilerine sıra gelene kadar daha günahkar ve daha azgın karakterli insanların cehenneme konulacağını ve kendilerinin de cennete gireceklerine inanırlar.

Oysa ki, cahiliyenin ortaya attığı bu mazeret baştan sona yanlıştır. Allah sonsuz kudret sahibidir ve örneksiz yaratandır. Dilediği zaman, dilediği yerde, dilediği genişlikte bir mekan yaratabilir. Bu nedenle cehennemin dolması ve kimi insanların sığmadıkları için cennete konulması gibi bir durum söz konusu değildir. Ayrıca Kuran'da bize cehennemin sınırlı bir mekan olmadığı, aksine inkar edenlerin sayısı ne kadar çok olursa olsun, hepsini alacak ve hatta daha fazlasını dahi soracak kadar geniş bir yer olduğu açıklanmıştır:

O gün cehenneme diyeceğiz: "Doldun mu?" O da: "Daha fazlası var mı?" diyecek. (Kaf Suresi, 30)

Cehennem nedir, sen bilir misin? Ne alıkoyar, ne bırakır. Beşere delicesine susamıştır. (Müddessir Suresi, 27-29)

Her insan hayatı boyunca yaptığı iyi ve kötü tüm işlerden sorumlu tutulacak ve ahirette bu tavırlarının karşılığını eksiksiz olarak görecektir. Bu, Allah'ın sonsuz ve mutlak adaletinin bir gereğidir. Bu nedenle dünya hayatını Allah'tan ve O'nun emirlerini uygulamaktan uzak olarak geçiren kişilerin, -Allah'ın dilemesi dışında- ahirette herhangi bir sebeple cehennem azabından kurtulmaları mümkün değildir. Kuran'da, Allah'ın mutlak adaleti şöyle açıklanır:

...Onlar, 'bir hurma çekirdeğindeki iplikçik kadar' bile haksızlığa uğratılmazlar. (Nisa Suresi, 49)

O gün, Allah hak ettikleri cezayı eksiksiz verecektir ve onlar da Allah'ın hiç şüphesiz hak olduğunu bileceklerdir. (Nur Suresi, 25)

CAHİLİYE TOPLUMUNUN ÖNEMLİ BİR ÖZELLİĞİ: İKNA EDİLEMEMELERİ

Normal bir akla ve şuur açıklığına sahip olan bir insan, kendisine keskin ve akılcı deliller sunulduğu zaman fikri her ne olursa olsun, doğrular karşısında boyun eğer ve hemen ikna olur. Çünkü bir insan olarak her zaman için yanılma ihtimalinin olabileceğinin farkındadır. Bilmediklerini öğrenmenin, yanıldığında kabul edip fikir değiştirmenin insanı küçük düşüreceğini değil, aksine geliştireceğini bilir.

Ancak gördükleri delilleri ve duydukları gerçekleri bu şekilde samimi ve dürüst bir bakış açısıyla değerlendirmeyen insanlar da vardır. Cahiliye sisteminin mantık örgüsüyle hareket eden bu kimseler, sabit fikirli ve inatçı yapılarıyla dikkat çekerler. Bu insanların öncelikli olarak hedefledikleri şey, doğruyu bulmak ya da yanıldıkları noktaları düzeltmek değildir. Onlar konu her ne olursa olsun, kendi bildiklerini karşı tarafa kabul ettirmek ve böylece de kendilerini haklı çıkartmak peşindedirler. Hiçbir zaman yanılabileceklerine ihtimal vermez, akıllarını şiddetle beğenirler. Bu, kimi insanlarda öylesine bir hal alır ki, gözüyle gördüğü somut deliller dahi kişinin ikna olması için yeterli olmaz. Fakat bu, onların doğru ile yanlışı birbirinden ayırt edememelerinden değil, aksine doğru olanı vicdanlarıyla gördükleri halde bile bile anlamazlıktan gelmelerinden kaynaklanmaktadır. Kuran'da cahiliye toplumunun bu özelliğine geçmişteki kavimlerden şöyle bir örnek verilmiştir:

Siz (Müslümanlar,) onların size inanacaklarını umuyor musunuz? Oysa onlardan bir bölümü, Allah'ın sözünü işitiyor, (iyice algılayıp) akıl erdirdikten sonra, bile bile değiştiriyorlardı. (Bakara Suresi, 75)

Her ne pahasına olursa olsun inkarda direten bu insanlara doğruları göstermek, onları ikna etmek için yeterli olmaz. Özellikle de iman etmeleri konusunda, kendilerine gösterilen delillere karşı tamamıyla duyarsız bir tavır sergilerler. Nitekim Kuran'da bu gerçeğe de, "şüphesiz, inkar edenleri uyarsan da, uyarmasan da, onlar için farketmez; inanmazlar" ayetiyle dikkat çekilmiştir. (Bakara Suresi, 6)

Peki nasıl olur da aynı akılcı deliller kimi insanlara sunulduğunda onlar hem vicdanen hem de aklen ikna olurken, cahiliye insanları bu durumdan etkilenmezler? Onları bu derece inatçı ve ısrarlı bir tavra sürükleyen şey nedir?

Kuşkusuz ki bu neden, kitabın başından beri önemle üzerinde durulan cahiliye toplumunun dünyaya olan sevgileri ve hırs derecesindeki bağlılıklarıdır. Doğruları açıkça gördükleri halde, vicdanlarına baskı yaparak nefislerinin

peşinden giderler. Eğer vicdanlarının sesini dinleyip, gördükleri doğrular karşısında teslim olurlarsa, bunun dünya hırslarını kıracağını ve ahiret inancını getireceğini bilirler. Bu noktaya gelmeyi hiç istemediklerinden dolayı da daha en başından vicdanlarına baskı uygularlar. Peşi sıra gittikleri nefis ise ayetlerde de belirtildiği gibi, Allah'ın dilemesi dışında daima, var gücüyle kötülüğü emreder. (Yusuf Suresi, 53) Bu nedenle nefis, kendisine sığınan ve kendisine teslim olan kişilerin, doğrular karşısında ikna olmamaları için her türlü telkini yapar.

Bunun yanında dünyadan kopmak istemeyen insanların nefislerine yol gösteren negatif bir güç de şeytandır. Kuran'da şeytan'ın insanların doğrular karşısında ikna olmalarını engellemeye çalışacağı şöyle bildirilmiştir:

Dedi ki: "Madem öyle, beni azdırdığından dolayı onlar(ı insanları saptırmak) için mutlaka senin dosdoğru yolunda (pusu kurup) oturacağım. Sonra muhakkak önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından sokulacağım. Onların çoğunu şükredici bulmayacaksın. (Araf Suresi, 16-17)

Kendilerine şeytanı ve nefislerini rehber edinen bu insanların ikna edilememesi, tarih boyunca tüm Peygamberlerin karşılaştıkları ve bu uğurda ciddi şekilde mücadele verdikleri bir durumdur. Her Peygamber cahiliye dinini yaşamakta olan kavimlerine hakkı ve doğruyu getirmiş, ancak iman eden az bir topluluk dışında kalanlar din ahlakını yaşama konusunda ikna olmamışlardır. Bu konuda Kuran'da yer alan en çarpıcı örneklerden biri Nuh Peygamberin kavmine ilişkindir. Hz. Nuh gönderildiği cahiliye toplumunun gerçekleri görmesi ve iman etmesi için her türlü yolu denemiştir. Ancak kavmi, kulaklarını parmaklarıyla tıkayacak kadar ileri gitmiş ve ikna olmamakta direnmiştir:

Dedi ki: "Rabbim, gerçekten kavmimi gece ve gündüz davet edip-durdum.""Fakat benim davet etmem, bir kaçıştan başkasını arttırmadı." Doğrusu ben, Senin onları bağışlaman için her davet edişimde, onlar parmaklarını kulaklarına tıkadılar, örtülerini başlarına çektiler ve büyüklük tasladıkça büyüklük gösterip-direttiler.'"Sonra onları açıktan açığa davet ettim. Daha sonra (davamı) onlara açıkça ilan ettim ve kendilerine gizli gizli yollarla yanaşmak istedim." (Nuh Suresi, 5-9)

Nuh: "Rabbim, gerçekten onlar bana isyan ettiler; mal ve çocukları kendisine ziyandan başka bir şeyi arttırmayan kimselere uydular." (Nuh Suresi, 21)

Kuran'daki tüm bu açıklamalardan da anlaşıldığı gibi, cahiliye toplumunun ikna edilememesi, onların nefislerine uyma, haktan yüz çevirme ve dünyayı tercih etme konusundaki inatlarından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle de kendilerine sunulan deliller ne kadar güçlü olursa olsun yüz çevirirler. Bu tutumlarını

sürdürebilmek için de çeşitli mazeretler öne sürerler. Allah Kuran'da insanların en çok hangi konularda ikna edilemediklerini ve bunlara karşı ne tür bahaneler öne sürdüklerini açıklamış ve bu konudaki samimiyetsizliklerini müminlere haber vermiştir.

Ancak bu konuyu incelemeden önce, cahiliye toplumunun ikna olmamak için başvurduğu temel yöntemlerden biri olan demagoji konusunu ele almakta fayda vardır.

Şeytanın cahiliye toplumuna öğrettiği direnme yöntemi: "Demagoji"

Cahiliye toplumunun ikna olmadıkları konularda başvurdukları en temel yöntemlerden biri "demagoji" yapmaktır. "Demagoji"yi, kimi zaman çıkarlarını, kimi zaman gururlarını, kimi zaman da itibarlarını korumak amacıyla başvurdukları dolambaçlı ve samimiyetsiz konuşmaların ve bu konuşmalarda kullandıkları davranışların tümü olarak tanımlayabiliriz. Karşı tarafın haklılığını bastırmak için sürekli söz kesmek, bağırarak üste çıkmak, ardı arkası gelmeyen yalanlarla savunma yapmak en bilinen demagoji yöntemlerinden sadece birkaç tanesidir.

İnkarcılar din ahlakını kavramak için kullanmadıkları zekalarını, demagoji sanatlarını geliştirmek için var güçleriyle kullanırlar. Haklı çıkabilmek ya da menfaat elde edebilmek için olmadık mantıklar üretirler. Ama tüm bunların temelinde yatan asıl amaçları, gerçeklere karşı direnmek, haklı çıkmak ve böylece de vicdanlarını rahatlatacak bir bahane bulmaktır.

Bu yöntem, kişilerin tek başlarına geliştirdikleri bir sistem değildir; her konuda olduğu gibi bu konuda da onlara şeytan rehberlik eder. Kuran'da şeytanın Allah'a karşı ilk nankörlüğünde yine demagojik konuşmalara sığındığına, diğer bir deyişle ilk demagogun şeytan olduğu şöyle haber verilmiştir:

(Allah) Dedi ki: "Ey İblis, iki elimle yarattığıma seni secde etmekten alıkoyan neydi? Büyüklendin mi, yoksa yüksekte olanlardan mı oldun?" Dedi ki: "Ben ondan daha hayırlıyım; Sen beni ateşten yarattın, onu ise çamurdan yarattın." Dedi ki: "Ben, kuru bir çamurdan, şekillenmiş bir balçıktan yarattığın beşere secde etmek için var değilim." (Allah) Dedi ki: "Öyleyse ordan (cennetten) çık, artık sen kovulmuş bulunmaktasın. (Sad Suresi, 75-77)

Şeytan, Allah'ın huzurunda "Adem'e secde etmesi" söylendiğinde kibirlenip direnmiş ve sapkın bir mantıkla açıklamalar getirerek demagoji yapmaya kalkışmıştır. Bahane olarak öne sürdüğü şey ise, insanın çamurdan kendisinin ise, kendince ondan daha üstün olan, ateşten yaratılmasıdır. Oysa ki şeytanın asıl amacı itaatsizlik yapmak ve baş kaldırmaktır. Çamur ile ateş arasında kıyas yapması ise, tamamen bir bahaneden ibarettir.

İşte cahiliye insanının durumu da aynı böyledir. Önce inkar etmeye karar vermiş, ardından buna uygun bahaneler bulmaya girişmiştir. Bu noktada da yaptığı samimiyetsizliği örtbas etme ve vicdanını rahatlatma isteğiyle şeytanın tavrını örnek alarak demagoji kılıfına sığınmıştır.

Şeytan, kendisine uyan bu insanlara içlerindeki "nefislerinin sesi" yoluyla sürekli sinsice demagoji yöntemleri gösterir. Öyle ki insan kendi içinde bir yanda hiç ara vermeden doğruları söyleyen vicdanıyla diğer yanda da daima kötülüğü emreden ve sayısız bahaneler öne sürerek vicdanını susturmaya çalışan, şeytanın sözcülüğünü yapan nefsiyle karşı karşıya kalır. Böylece şeytan her an ve her durumda insanlara yaklaşır ve onları doğru olandan uzaklaştırmaya çalışır.

İşte dünyanın her neresinde ve hangi dönemde yaşamış olursa olsunlar insanların din ahlakını yaşamamak için öne sürdükleri mazeretlerin ve kullandıkları tüm taktiklerin yüzyıllardır neredeyse "kelimesi kelimesine" hep aynı olmasının sebebi de budur. Kuran'da bu gerçek şöyle haber verilmiştir:

Onlar bunu (tarih boyunca) birbirlerine vasiyet mi ettiler? Hayır; onlar, 'azgın ve taşkın (tağiy)' bir kavimdirler. (Zariyat Suresi, 53)

Hayır; onlar, geçmiştekilerin söylediklerinin benzerini söylediler. (Müminun Suresi, 81)

Ancak burada şu önemli noktayı belirtmekte fayda vardır. Şeytan, yaratılmış tüm insanlar, melekler ve cinler gibi Allah'ın hakimiyeti ve kontrolü altında olan bir varlıktır. Cahiliye toplumlarında sanıldığı gibi, kendine ait bir gücü yoktur. Bir imtihan vesilesi olarak faaliyetlerini sürdürmesine, Allah tarafından izin verilmektedir. Allah bu gerçeği ayetlerde şöyle açıklar:

Dedi ki: "Rabbim, öyleyse onların dirileceği güne kadar bana süre tanı." Dedi ki: "Öyleyse, sen (kendisine) süre tanınanlardansın." "Bilinen günün vaktine kadar." Dedi ki: "Rabbim, beni kışkırttığın şeye karşılık, andolsun, ben de yeryüzünde onlara, (sana başkaldırmayı ve dünya tutkularını) süsleyip-çekici göstereceğim ve onların tümünü mutlaka kışkırtıp-saptıracağım." "Ancak onlardan muhlis olan kulların müstesna." (Allah) Dedi ki: "İşte bu, Bana göre dosdoğru olan yoldur." "Şüphesiz, kışkırtılıp-saptırılmışlardan sana uyanlar dışında, senin Benim kullarım üzerinde zorlayıcı hiçbir gücün yoktur." (Hicr Suresi, 36-42)

Tarih boyunca pek çok topluluk kendilerine Allah'ın emirleri ve yükümlülükleri hatırlatıldığında şeytanın klasik demagoji yöntemlerine başvurmuş ve böylece gerçeklerden kaçabileceklerini düşünmüşlerdir. Kuran'da, inkar edenlerin bu psikolojileri ve ne tür demagojik konuşmalarla kendilerini kurtarmaya çalışacakları önceden bildirilmiş ve insanların ikna olmamakta kullandıkları bu metodlara dikkat çekilmiştir.

Ölümün yakın olduğuna ikna edilememeleri

Cahiliye toplumu insanlarını, ölümle her an karşılaşabilecekleri konusunda ikna etmek mümkün değildir. Bu kadar kesin ve açık bir gerçek olmasına rağmen, insanların büyük bir kısmı ölümün yakınlığını unutmaya çalışırlar. Çünkü ölüm, delicesine bağlı oldukları dünya hayatını yok eder, din ahlakının uygulanması gerektiğini hatırlatır, cehennem gerçeğini karşılarına çıkarır. Kaçmak için ise "düşünmemek" tek yöntemleridir.

Ölümü düşünmeyen ve özenle bu konudan kaçan cahiliye halkı, ölüme karşı bir isyan hali içerisindedir. Ölenlerin ardından "gencecik yaşında ölüverdi", "keşke o ölmeseydi de ben ölseydim", "hayatının baharındaydı" gibi yorumlar yaparak isyanlarını dile getirirler. Ölümün Allah'ın emri olduğunu ve Allah'ın herşeyi hayırla ve bir kader üzerine yarattığını düşünmezler. Ayrıca kendilerini düşünmemeye o kadar çok alıştırmışlardır ki, çoğu zaman bu tarz ifadelerin Allah'ın takdirine karşı bir isyan olduğunun dahi farkına varmazlar.

Cahiliye toplumlarında ölüm konusunda daha pek çok cahilce yorum vardır. Örneğin; onlara göre yaşlı ve hasta birinin ölmesi son derece makuldur. "Kurtuldu" diyerek ölümünü tasdik ederler. Bu tarz ölümlerin "sıralı" ölüm olduğunu düşünürler. Özellikle yaşlı birinin hiçbir acı çekmeden yatağında uyurken ölmesi, onlara göre olağan, hatta "güzel" bir ölümdür. Ancak genç birinin ani ölümünde aynı şeyi düşünmeleri hemen hemen imkansızdır. Oysa onun da eceli genç yaşta ölmektir; ama bunu asla anlayamazlar.

Bir başka cahilce iddiaları da, ölümün birtakım olaylar zincirinde gerçekleştiğini düşünmeleridir. Örneğin; bir araba kazasında ölen biri için "o yola girmeseydi ölmezdi" diye düşünürler. Kuran'da Peygamberimiz (sav) dönemindeki inkarcıların ölen kişiler için "Yanımızda olsalardı, ölmezlerdi, öldürülmezlerdi" (Al-i İmran Suresi, 156) dedikleri haber verilmiş ve insanlar bu sapkın mantığa karşı uyarılmışlardır. Çünkü hiçbir ölüm tesadüfi olarak gerçekleşmez. Daha o kişi dünyaya gelmeden önce ne zaman, nerede ve nasıl öleceği Allah Katında bellidir. Allah bu gerçeği, "Sizin aranızda ölümü takdir eden Biziz ve Bizim önümüze geçilmiş değildir" ayetiyle bildirmiştir. (Vakıa Suresi, 60)

Bu insanlar için, yakın çevrelerinden özellikle de henüz yaşı genç bir tanıdıklarının ölümü, ani ve beklenmedik bir durumdur. Bu kişinin özellikle, bir kaza ya da ağır bir hastalık sonucu ölmüş olması, genç ve sağlıklı görülen bedeninin tanınamayacak hatta bakılamayacak hale gelmesi, ölümü unutmak isteyen bu tip insanlara büyük bir darbe olur. Daha bir-iki gün önce beraber oldukları bir insanı, yol kenarında, geçirdiği bir trafik kazası sonucu tanınmayacak bir halde yerde yatarken görmeleri, daha sonra da bu kişinin siyah bir naylon torbanın içine konulup morga götürülmesi, bu zihniyette bir insanın unutmaya çalıştığı birçok şeyi aklına getirir. Çünkü ayaklarından ve kafasından tutularak taşınıp morga kaldırılan bu insan belki de, bir gün öncesine kadar işlerinde nasıl yeni girişimler yapacağı, hayatta ne tür başarılara imza atacağı gibi konulardan bahsetmekte ve aynı kendisi gibi ölümü kendisinden çok uzaklarda görmekteydi. Oysa şimdi bu kimsenin belki de bir zamanlar oldukça

beğendiği bedeni, kokuşmaması amacıyla bir an önce morga kaldırılacak ve orada diğer ölülerin bulunduğu soğuk dolaba terkedilecektir. Bir iki gün içinde de beyaz bir bezin içine sarılarak kendisi için açılan çukurun içine atılacaktır. İdealleriyle, dünyaya bakış açısıyla kendisine çok benzeyen bir insanı bu durumda görmek kişinin kalbini bir anda korkuyla doldurur. Çünkü kendisi de bir gün bu duruma düşecek, hiç beklemediği bir anda ölümle karşılaşacaktır.

Ancak cahiliye toplumundaki çoğu kişi için bu korku, çok kısa sürer. Aradan az bir süre geçmeden umursuz zihniyetlerine yeniden geri döner ve ölümü yine kendilerinden uzak görmeye başlarlar. İşlerinin başına dönüp tekrar para kazanmaya ya da kendi deyimleriyle "hayatın gerçekleriyle yüzyüze gelmeye" başlamalarıyla birlikte eski yapılarına geri dönerler. Sanki bir süre önce ölümle burun buruna gelen kimseler kendileri değilmişcesine, ölümü hafife alan demagojik konuşmalar yapmaya başlarlar. "Yalan dünya işte, insanlar bir varmış bir yokmuş..." ya da "ölümlü dünya, yok olup gitti işte!" gibi anlamsız konuşmalar yapar, ancak söyledikleri sözün ne manaya geldiğini dahi düşünmezler. Kimileri de "ölümden ötesi yok ya?", "ölenle ölünmez, bak hayat tüm hızıyla devam ediyor", "ölen ölür, kalan sağlar bizimdir" gibi laflarla "madem ölüm herşeyi kesip bitiriyor, öyleyse biz de işimize dönüp 'iki günlük dünya'nın tadını çıkarmaya bakalım" şeklinde çıkarımlarda bulunurlar. Bu yolla, birbirlerine ölümlü dünyada hiçbir şeyi kafalarına takmamalarını ve ölümü bir daha asla düşünmemelerini tavsiye ederler.

Ölümün yakınlığını unutmak için yaptıkları bir başka demagojik konuşma da "ölüm hak, miras helal" mantığını işler. "Ölenle ölünmez" deyip, ölümü akıllarından uzaklaştırır uzaklaştırmaz, yakınlarından kendilerine kalan mirasın miktarını araştırmaya başlarlar. Ölümden dahi yine dünyaya bağlanacak sonuçlar çıkaran bu insanlara, belki de o mirası harcamaya vakit dahi bulamadan ölümle karşılaşabileceklerini anlatmak ise mümkün olmaz.

Kuran'ın hak kitap olduğuna ikna edilememeleri

Tarih boyunca gelmiş geçmiş tüm cahiliye toplumlarında dikkati çeken bir başka özellik, insanların çoğunun kutsal kitapların Allah tarafından indirildiğine ikna edilememiş olmalarıdır. Bunun altında yatan asıl amaçları, yine din ahlakını yaşamaktan kaçmaya çalışmalarıdır. Çünkü bu kitapların Allah tarafından indirilmiş hak kitaplar olduğunu kabul etmeleri, hak dini ve onun getirdiği yükümlülükleri de sonuna kadar kabul etmelerini gerektirecektir. Oysa onlar vicdanlarını kapatarak, nefislerinin peşi sıra gidebilmek ve ahirette hesap vereceklerini unutarak yaşamak isterler. Bu nedenle, gerçekleri görseler de sonuna kadar direnirler.

Cahiliye toplumlarının tarih içerisinde İncil'e, Tevrat'a ve Zebur'a karşı gösterdikleri bu geleneksel tutumları, Kuran'ın hak kitap olduğuna ikna edilememeleriyle de kendini göstermiştir. Peygamberimiz (sav), kavminin Kuran'a iman etmesi için her yolu denemiş ama onlar ikna olmamakta direnmişlerdir.

İnkarda karar kılmış ve kayıtsız kalmışlardır. Ancak bir yandan da vicdanlarında oluşan rahatsızlığı giderebilmek için çeşitli yöntemlere başvurmuşlardır. Kuran'da bu demagojik konuşmalarından bazılarına şöyle yer verilmiştir:

İnkar edenler dediler ki: "Bu (Kur'an) olsa olsa ancak onun uydurduğu bir yalandır, kendisi düzüp uydurmuş ve ona bir başka topluluk da yardımda bulunmuştur." Böylelikle onlar, hiç şüphesiz haksızlık ve iftira ile geldiler. Ve dediler ki: "Bu, geçmişlerin uydurduğu masallardır, bir başkasına yazdırmış olup kendisine sabah akşam okunmaktadır." (Furkan Suresi, 4-5)

"Hayır" dediler. "(Bunlar) Karmakarışık düşlerdir; hayır, onu kendisi uydurmuştur; hayır o bir şairdir. Böyle değilse, öncekilere gönderildiği gibi bize de bir ayet (mucize) getirsin." (Enbiya Suresi, 5)

Görüldüğü gibi, Kuran'ın üstünlüğüne şahit oldukları halde, Peygamberimiz (sav)'i şairlikle, büyücülükle suçlamış, hatta Kuran'ı kendisinin yazdığını iddia etmişlerdir. Allah Katından hiçbir bilgileri olmadığı halde zanlarda bulunmuş, Allah adına yalan söylemiş ve iftiralarda bulunmuşlardır. Kuşku yok ki, aslında kendileri de Kuran'ın Allah Katından indirilen hak kitap olduğunu ve Peygamber Efendimiz (sav)'in asla böyle bir şey yazamayacağını çok iyi bilmektedirler. Ya da bu mübarek insanın ne şair ne de büyücü olmadığına, aksine son derece güzel ahlaklı, samimi ve dürüst bir insan olduğuna en başta kendileri şahittirler. Ama bu bölümün başında da belirttiğimiz gibi, cahiliye insanları bu şekilde mazeretler öne sürerek kendilerini inkarda sabit kılmak, çevrelerinden taraftar toplamak ve böylece vicdanları üzerinde oluşan baskıyı hafifletmek isterler.

Cahiliye toplumunun bu demagojik konuşmaları ise, Kuran'da çok keskin bir biçimde yanıtlanmıştır ve bu konuşmalar dolayısıyla ahirette alacakları karşılık da açıkça bildirilmiştir:

Hiç şüphesiz o (Kur'an), şerefli bir elçinin kesin sözüdür. O, bir şairin sözü değildir. Ne az inanıyorsunuz? Bir kahinin de sözü değildir. Ne az öğüt alıp-düşünüyorsunuz? Alemlerin Rabbinden bir indirilmedir. (Hakka Suresi, 40-43)

Yoksa: "Onu kendisi uydurup-söyledi" mi diyorlar? Hayır; onlar iman etmiyorlar. "Şu halde, eğer doğru sözlüler iseler, benzeri bir söz getirsinler." (Tur Suresi, 33-34)

Bu Kur'an, Allah'tan başkası tarafından yalan olarak uydurulmuş değildir. Ancak bu, önündekileri doğrulayan ve kitabı ayrıntılı olarak açıklayandır. Bunda hiç şüphe yoktur, alemlerin Rabbindendir. Yoksa: "Bunu kendisi yalan olarak uydurdu" mu diyorlar? De ki: "Bunun benzeri

olan bir sûre getirin ve eğer gerçekten doğru sözlüyseniz Allah'tan başka çağırabildiklerinizi çağırın." Hayır, onlar ilmini kuşatamadıkları ve kendilerine henüz yorumu gelmemiş bir şeyi yalanladılar. Onlardan öncekiler de böyle yalanlamışlardı. Zulmedenlerin nasıl bir sonuca uğradıklarına bir bak. (Yunus Suresi, 37-39)

CAHİLİYENİN İLKEL MANTIĞINDAN UZAKLAŞMAK

Baştan beri üzerinde durduğumuz gibi, cahiliye insanlarının dünyaya yönelik yaptıkları hesaplar tutmamış ve bir türlü içinden çıkıp kurtulamadıkları bir sıkıntıya düşmüşlerdir. Dünyada olabilecek en mükemmel şartlar altında yaşasalar dahi, gerçek huzuru, gerçek mutluluğu yakalayamamış olmanın verdiği rahatsızlıktan kurtulamamışlardır. Bu hayat tarzından, monotonluktan, boşluktan, amaçsızlıktan, sıkıntılardan ve korkulardan kurtulabilmelerinin tek yolu vardır. Kuran'da bu önemli sırra şöyle dikkat çekilmiştir:

... Haberiniz olsun; kalbler yalnızca Allah'ın zikriyle mutmain olur. (Rad Suresi, 28)

Ayette haber verildiği gibi, bir insanın gerçek anlamda huzura ve rahatlığa kavuşması, ancak Allah'ı anması, O'nun razı olacağı şekilde bir hayat sürmesiyle mümkün olur. Kuran'ın bu sırrından habersiz olan cahiliye toplumu ise içerisine düştüğü durumun "hayatın bir gerçeği" olduğuna, bundan kurtuluş olmadığına inanır. İşte inanan ve bu önemli sırrın bilincinde olan müminlere düşen görev de, bu kimselere "cahiliye sisteminin sunduğu bu mantıktan arınmanın ve hem dünyada hem de ahirette güzel bir hayatla yaşamanın" yolunu göstermektir. Diğer bir deyişle, Allah'ın tüm insanlara indirdiği Kuran'a uymaya davet etmektir.

İlk olarak hatırlatılması gereken çok önemli bir konu vardır: Söz konusu insanlar, başta cahiliye sistemini benimsedikleri için sonuna kadar bu sistemi yaşamak zorunda olduklarını düşünürler. Bu sistemden kurtuluşun mümkün olabileceğini anlayamazlar. Bu yüzden bu kişilere anlatılması gereken ilk konu budur. Aksine Kuran ahlakıyla tanışmadan önce her insan cahiliye toplumlarının değer yargıları doğrultusunda yetiştirilmiş ve bu bakış açısıyla yaşamını sürdürmüş olabilir. Önemli olan kendilerine din ahlakını yaşamaları gerektiği anlatıldığında içinde bulundukları durumu fark etmeleri ve cahiliye toplumundan koparak, Kuran'a sarılmalarıdır. Nitekim Allah'ın kitapları ve elçileri vasıtasıyla insanları uyarmasının amacı da budur zaten; ataları uyarılmamış ve böylece cahil kalmış toplulukların uyarılıp, din ahlakına davet edilmesi ve böylece doğru yolu seçmelerinin sağlanması. Allah peygamberlerini görevlendirerek tarih boyunca yaşamış olan tüm cahiliye toplumlarının uyarılmasını sağlamış ve onlara içinde bulundukları bu cahillikten kurtulmaları için sayısız fırsatlar sunmuştur.

Üzerinde durulması gereken bir başka önemli nokta ise şudur: Allah cahiliye toplumunda yaşayan kimselerin samimi olarak iman etmeleri ve Kuran ahlakını yaşamaları durumunda geçmişte yapmış oldukları her türlü günahı affedebileceğini vaat ederek, cahiliye sisteminden kopup ayrılmalarının yolunu açmıştır.

Cahiliye toplumunun düşüncelerini, inançlarını, yaşam tarzını terk edip iman eden bir kimsenin Allah Katında bağışlanacağı müjdelendiği gibi, müminler de bu kimseleri geçmişte yaptıklarından dolayı yargılamazlar. Bu kişinin yaptıklarının tüm karşılığı, Allah'a aittir. Müminler bir insanı, halihazırdaki ahlakına ve tavrına göre değerlendirirler. Bu anlamda, iman ettikten sonra, en uç noktalardan dahi gelmiş olsa, kimsenin geçmişi Müslümanlar arasında bir ölçü oluşturmaz.

Görüldüğü gibi Allah cahiliye toplumundan ayrılıp, din ahlakını yaşamayı son derece kolay kılmıştır. Bu durumda yapılacak en akılcı davranışın Kuran'a uymak olduğu açıktır. Bir yanda sıkıntı içinde geçirilen 60-70 senelik bir cahiliye hayatı ve bunun ardından karşılaşılacak sonsuz cehennem azabı; diğer yanda ise, dünya nimetlerinden en iyi şekilde faydalanılan, en güzel ahlaklı insanlarla birlikte, en güzel ortamlarda yaşanılan bir yaşam ve kavrayışımızın ötesindeki güzelliklerle dolu ebedi cennet hayatı. Elbette mantıklı tek seçim, Kuran ahlakını yaşamak ve buna karşılık Allah'ın sunduğu güzelliklere kavuşmaktır. Bunun yanında nefislerine uymaktan vazgeçip, vicdanlarını devreye sokan kimseler, bunun sadece mantıken değil aynı zamanda vicdanen de en doğru tercih olduğunu göreceklerdir. Çünkü bizi yaratan, çevremizi sonsuz nimetlerle donatan ve bu gerçeğin şuuruna varıp Kendisi'ne şükrettiğimiz takdirde, bir de sonsuz cennet hayatını vereceğini vaat eden Rabbimize yönelmek, kuşku yok ki vicdana ve insan yaratılışına en uygun davranıştır.

Ancak tüm bunlara rağmen, Kuran ahlakını yaşamakta tereddüt eden kimseler de olabilir. Kuran'da, "Hayır; siz çarçabuk geçmekte olanı (dünyayı) seviyorsunuz. Ve ahireti terkedip-bırakıyorsunuz." (Kıyamet Suresi, 20-21) ayetleriyle, bu kimselerin, daha yakın gördüklerinden dolayı dünya hayatına bağlandıklarından bahsedilmektedir.

Bu noktada, halen kararsızlık içinde bocalamakta olan bu insanlara Kuran'da tavsiye edilen ise "ölümü düşünmeleri"dir. Çünkü belki de hiç son bulmayacakmışcasına bağlandığı dünyanın bir gün mutlaka geride kalacağını düşünen kişinin aklı başına gelecektir. Söz konusu kişi düşündüğünde görecektir ki, belki de ani bir kaza ya da beklenmedik bir hastalık burada bahsedilen 60-70 yıllık bir ömre bile ulaşamadan, henüz yirmili otuzlu yaşlardayken ölümüne neden olacaktır. Böyle bir durumda bu insan, diplomalarını, malını, mülkünü, fabrikalarını, evini, arabasını, ailesini, çocuklarını, kısacası herşeyini dünyada bırakarak toprağın altına girecektir. Çok kısa bir süre içerisinde geriye birkaç kemik parçasından başka bir şeyi kalmayacak olan bu insanın, dünya hayatından, beraberinde ahirete götürdüğü tek şey, Allah için yapıp kazandıkları olacaktır.

Bu nedenle cahiliye sistemini yaşayan kimselerin de bu açık gerçeği bir an önce görmeleri gerekir. Çünkü ölümden sonra her insanın kesin olarak karşılaşacağı gerçek, ahiretin varlığıdır. Orada herkes dünya hayatında yaptıklarının eksiksiz olarak karşısına çıktığına şahit olacaktır. Allah'ı unutanlar, "Öyleyse bu (azab) gününüzle karşılaşmayı unutmanıza karşılık azabı tadın. Biz de sizi gerçekten unuttuk; yaptıklarınıza karşılık ebedi azabı tadın." (Secde

Suresi, 14) ayeti gereği cehenneme sevk edilecek ve sonsuza kadar tek bir dostları ve yardımcıları dahi olmadan orada azap içinde yaşayacaklardır.

Kendilerine Kuran ahlakı anlatıldığında Allah'ın davetine uyup samimi bir tevbe ile tevbe eden ve Kuran'a tabi olanlar ise, hem dünya hayatında hem de ahirette kurtuluşa ereceklerdir:

Rableri Katında dileyecekleri herşey onlarındır. İşte bu, ihsanda bulunanların ödülüdür. Çünkü Allah, onların (dünyada) yaptıklarının en kötüsünü temizleyip-giderecek ve yaptıklarının en güzeliyle ecirlerini verecektir. (Zümer Suresi, 34-35)

Erkek olsun, kadın olsun, bir mü'min olarak kim salih bir amelde bulunursa, hiç şüphesiz Biz onu güzel bir hayatla yaşatırız ve onların karşılığını, yaptıklarının en güzeliyle muhakkak veririz. (Nahl Suresi, 97)

SONUÇ

Kitap boyunca cahiliye ahlakını taşıyan insanların hayata bakış açılarına, yaşama amaçlarına, değer yargılarına, mantık örgülerine, inançlarına, korkularına ve karakter yapılarına yer verdik. Tüm bundaki amaç, Kuran ahlakından uzak yaşamanın kişileri nasıl "ilkel bir mantığa" ve bundan kaynaklanan ilkel yaşam ve zihniyete sürüklediğini ortaya koymaktı. Ancak daha da önemlisi, bu hayatı benimseyen insanlara, yaptıkları tercihin hem dünyada hem de ahiret hayatlarında nasıl büyük kayıplara mal olacağını göstermekti.

"Eğer hak, onların heva (istek ve tutku)larına uyacak olsaydı hiç tartışmasız, gökler, yer ve bunların içinde olan herkes (ve herşey) bozulmaya uğrardı. Hayır, Biz onlara kendi şan ve şeref (zikir)lerini getirmiş bulunuyoruz, fakat onlar kendi zikirlerinden yüz çeviriyorlar" ayetiyle Allah, cahiliye sisteminin istek ve tutkularıyla hareket edenlerin karşılaşacakları sonun mutlaka hüsran olduğunu haber vermiştir. (Müminun Suresi, 71) Bu hüsrandan kurtulmanın ise tek bir yolu vardır: Kuran ahlakını yaşamak... Çünkü Kuran insanlara "asıl şan ve şereflerini" kazandırır. İnsanları içine hapsoldukları cahillikten, ilkel mantık örgülerinden, sıkıntılı ortamlardan, olumsuz karakter özelliklerinden, asılsız korkulardan, sapkın inançlardan ve tüm bunların sebep olacağı sonsuz bir cehennem azabından kurtarır. Bunların yerine temiz bir akıl, güzel bir ahlak, cennet benzeri huzur dolu ortamlar, ve en önemlisi de sonsuz nimetlerle dolu sonsuz bir cennet hayatı kazandırır.

İşte bu kitabın yazılış amacı da, hem cahiliye insanlarının içerisine düştüğü "karanlık ortamı", hem de Kuran ahlakı sayesinde yaşanan "güzel hayatı" açıkça ortaya koyduktan sonra, insanları üstün bir hayat sunan Kuran ahlakına davet etmektir. Kuran'a uyan insan kurtuluş bulacaktır. Allah "Sizi karanlıklardan nura çıkarması için kuluna apaçık ayetler indiren O'dur..." (Hadid Suresi, 9) ayetiyle, Kuran ahlakını yaşamanın insanları kurtuluşa ulaştırdığını haber vermektedir.

Bu kitap, cahiliye toplumuna İslam ahlakının bir tebliği ve hatırlatmasıdır. "Şüphesiz, bu bir öğüttür. Artık dileyen Rabbine bir yol bulabilir" (Müzzemmil Suresi, 19) ayetiyle de belirtildiği gibi, dileyen Kuran ayetleri doğrultusunda verilen öğütlere uyar. İnsanın bu dünyada geçireceği süre çok kısadır; istisnasız her insan için "göz açıp kapayıncaya kadar" geçecektir. Kendini bütünüyle bu kısa süreye adayarak sonsuz bir azabı göze almak ise kuşkusuz kişinin kendisi için yapabileceği en büyük akılsızlıktır. Ebedi kurtuluşun tek yolu bir an önce cahiliye ahlakının tüm pisliklerinden kurtularak Allah'ın davet ettiği din ahlakına uymaktır. Bu kitabı okuyan tüm insanlardan beklenen de, bu en doğru seçimi yapmalarıdır.

De ki: "Hak geldi, batıl yok oldu. Hiç şüphesiz batıl yok olucudur." (İsra Suresi, 81)

MATERYALİZMİN SONU

Bugün yerli-yabancı pek çok basın ve yayın organında doğrudan ya da üstü örtülü bir evrim propagandası yürütülmektedir. Bu bazen flaş bir haber şeklinde olabildiği gibi, kimi zaman da tamamen ilgisiz bir konu içinde geçen birkaç cümle şeklinde de olabilir. Önemli olan konuyu sürekli gündemde tutmak ve evrim teorisini topluma, doğruluğu defalarca kanıtlanmış, tartışma götürmez bir gerçekmiş gibi empoze edebilmektir.

Aslında bu kampanyanın gerçek hedefini anlamak hiç de zor değildir. Evrim teorisinin arkasında bilimsel olmaktan ziyade ideolojik kaygıların bulunduğu, teori Darwin tarafından daha ilk ortaya atıldığında kendini göstermiştir. Darwin'in evrimci tezleri, materyalizme çok önemli bir destek sağlamıştır. Diyalektik materyalizmin kurucusu olan Karl Marx, ünlü kitabı Das Kapital'i Darwin'e ithaf etmiş ve ona yolladığı nüshaya da şöyle bir not düşmüştü: "Charles Darwin'e, ateşli bir hayranından."

Daha sonraları da, evrim teorisinin hiçbir tutar yanının kalmadığı bilimsel verilerle defalarca ortaya konduğu halde, birçok siyasi ve ideolojik akım, evrim fikrini baş tacı etmiştir. Faşizm, vahşi kapitalizm, komünizm gibi materyalist ve din aleyhtarı temellere dayalı ideolojilerin teorisyenleri ve destekçileri, her ne pahasına olursa olsun evrim teorisini ayakta tutma yarışına girmişler, felsefi söylemlerini mutlaka evrimci temellere oturtmuşlardır.

Bu kitapta, dine yönelik bir ideolojik kampanya niteliğindeki evrim teorisinin ve materyalizmin bilimsel açıdan çöküşüne de değinme gereği duyduk. İlerleyen sayfalarda materyalizmin sözde bilimsel dayanağı olarak görülen evrim teorisinin neden hiçbir bilimsel geçerliliği olmayan ideolojik bir dogma olduğunu çok özet bir biçimde ele alacağız.

Evrim Teorisi'nin gelişimi

Bugünkü savunulduğu şekliyle evrim düşüncesini ilk ortaya atan kişi, amatör bir İngiliz doğa araştırmacısı olan Charles Darwin'dir. Darwin evrimci tezlerini 1859'da yayınladığı, kısa adıyla Türlerin Kökeni *(The Origin of Species)* isimli kitabında ortaya attı. Darwin bu kitabında, canlıların evrimini "doğal seleksiyon" adını verdiği tezle açıklamıştı.

Ona göre, yaşayan tüm canlılar ortak bir kökene sahipti ve doğal seleksiyon yoluyla birbirlerinden türemişlerdi. Ortama en iyi şekilde uyum sağlayanlar özelliklerini gelecek nesillere aktarıyor, böylece bu yararlı değişimler zamanla birikerek bireyi atalarından tamamen farklı bir canlıya dönüştürüyordu. İnsan ise, doğal seleksiyon mekanizmasının en gelişmiş ürünüydü. Darwin, "türlerin kökeni"ni bulduğunu düşünüyordu: Bir türün kökeni başka bir türdü.

Darwin dönemindeki bilimsel ve teknolojik düzey...

Darwin'in ileri sürdüğü fanteziler ilk bakışta pek çok kimseye makul ve çekici geldi. Kitabı, özellikle belli siyasi ve ideolojik görüşlere sahip çevrelerde büyük rağbet gördü. Teori oldukça popüler olmuştu. Çünkü o devirdeki mevcut bilgi düzeyi Darwin'in hayali senaryolarının gerçek dışı olduğunu göstermeye henüz yeterli değildi. Öyle ki Darwin'in, varsayımlarını öne sürdüğü dönemde genetik, mikrobiyoloji, biyomatematik gibi bilim dallarının daha hiçbiri ortada yoktu. O dönemde genetik kanunları ve kromozomların yapısı biliniyor olsaydı, Darwin, Lamarck'tan devraldığı "edinilen fiziksel özelliklerin sonraki nesillere aktarılması" iddiasına asla kalkışmayacaktı.

Yine o dönemde bilim dünyası, hücrenin yapısı ve fonksiyonları hakkında son derece yüzeysel bir anlayışa sahipti. Eğer Darwin elektron mikroskobu gibi bir teknolojiye sahip olsaydı, hücredeki ve hücrenin organellerindeki akıl almaz karmaşıklığa bizzat şahit olacaktı. İçiçe geçmiş böyle muhteşem bir sistemin küçük küçük değişimlerle meydana gelemeyeceğini kendi gözleriyle görecekti. Eğer biyomatematik gibi bir bilim dalından haberi olsaydı, değil hücrenin, tek bir protein molekülünün bile rastlantı ve tesadüflerle oluşamayacağını anlayacaktı.

Kısaca, sözünü ettiğimiz bu bilimler Darwin'in tezlerinden daha önce keşfedilmiş olsaydı, Darwin, teorisinin tamamen bilim dışı olduğunu görecek ve böyle anlamsız bir iddiaya kalkışmayacaktı. Zira türleri belirleyen bilgiler genlerde mevcuttu ve Darwinizm'in temeli olan doğal seleksiyonun genlerde değişiklikler meydana getirerek yeni türler türetmesi mümkün değildi.

Darwin'in kitabının yol açtığı yankılar sürerken Avusturyalı botanikçi Mendel 1865 yılında kalıtım kanunlarını keşfetti. Mendel'in yüzyılın sonuna kadar pek duyulmayan keşifleri 1900'lü yılların başında genetik biliminin ortaya çıkmasıyla önem kazandı. Yine aynı yıllarda genler ve kromozomların yapısı keşfedildi. 1950'li yıllarda genetik bilgiyi saklayan DNA molekülünün keşfi ise teoriyi büyük bir krize soktu.

Bu tür bilimsel gelişmelerin yanısıra, yıllarca süren kazılarda, ilkel türlerin kademe kademe evrimleştiğini göstermesi gereken ara-geçiş formları da bir türlü bulunamadı. Yalnızca bu açmaz bile evrim denilen olayın hiçbir zaman gerçekleşmiş olamayacağını ortaya koydu.

Bütün bu gelişmelerin, bilim dışı olduğu ortaya çıkan Darwin'in teorisini tarihin tozlu raflarına kaldırması gerekirdi. Ancak belli çevreler ısrarla teoriyi revizyona sokmaya, yenilemeye ve her ne şekilde olursa olsun bilimsel platforma oturtmaya çalıştılar. Bütün bu çabalar, teorinin ardında bilimsel kaygılardan ziyade ideolojik birtakım hedeflerin olduğunu göstermesi açısından oldukça anlamlıydı.

Ara-formlardan eser yok!

Evrim teorisi, bir türün bir başka türe dönüşmesinin milyonlarca yıllık uzun bir zaman dilimi içerisinde yavaş ve aşamalı olduğunu söyler. Buna göre, ilkel canlıdan karmaşık olana geçiş uzun bir zamanı kapsar ve kademe kademe ilerler.

Bu iddianın doğal mantıksal sonucu ise, bu geçiş dönemi sırasında "ara geçiş formu" adı verilen ucube canlıların yaşamış olmasını gerektirir.

Örneğin, balık özelliklerini hala taşımasına rağmen, bir yandan da bazı sürüngen özellikleri kazanmış olan yarı balık-yarı sürüngenler yaşamış olmalıdır geçmişte. Ya da sürüngen özelliklerini taşırken, bir yandan da bazı kuş özellikleri kazanmış sürüngen-kuşlar ortaya çıkmış olmalıdır. Evrimciler, tüm canlıların kademeli olarak birbirlerinden türediklerini iddia ettikleri için de, bu ara geçiş formlarının türlerinin ve sayılarının milyonlarca olması gerekir.

Eğer gerçekten bu tür canlılar yaşamışlarsa, bunların kalıntılarına da fosil kayıtlarında rastlanması gerekir. Çünkü bu ara geçiş formlarının sayısının bugün bildiğimiz hayvan türlerinden bile fazla olması ve dünyanın dört bir yanının fosilleşmiş ara geçiş formu kalıntılarıyla dolu olması lazımdır. Dahası, evrimciler 19. yüzyılın ortasından bu yana dünyanın dört bir yanında hummalı fosil araştırmaları yaparak bu ara geçiş formlarını aramaktadırlar. Oysa, 150 yıla yakın bir süredir, büyük bir hırsla aranan bu ara geçiş formlarından eser yoktur.

Aslında Darwin de bu ara geçiş formlarının yokluğunun farkındaydı. Fakat yine de aranan ara geçiş formlarının ileride bulunacaklarını umut ediyorlardı. Ancak bu ümitli bekleyişine rağmen, teorisinin en büyük açmazının bu konu olduğunu görüyordu. Bu yüzden, şöyle yazmıştı:

Eğer gerçekten türler öbür türlerden yavaş gelişmelerle türemişse, neden sayısız ara geçiş formuna rastlamıyoruz? Neden bütün doğa bir karmaşa halinde değil de, tam olarak tanımlanmış ve yerli yerinde? Sayısız ara geçiş formu olmalı, fakat niçin yeryüzünün sayılamayacak kadar çok katmanında gömülü olarak bulamıyoruz... Niçin her jeolojik yapı ve her tabaka böyle bağlantılarla dolu değil? Jeoloji iyi derecelendirilmiş bir süreç ortaya çıkarmamaktadır ve belki de bu benim teorime karşı ileri sürülecek en büyük itiraz olacaktır. (Charles Darwin, The Origin of Species, London, 1995, s.134)

Darwin'den bu yana yoğun bir şekilde hep bu fosiller arandı, fakat evrimciler için sonuç acı verici bir hayal kırıklığıydı. Bu dünyada hiçbir yerde -ne bir kıtada, ne de bir okyanusun derinliklerinde- türler arasında herhangi bir ara geçiş formuna rastlanamadı. Yapılan kazılarda ve araştırmalarda elde edilen bütün bulgular, evrimcilerin beklediklerinin aksine, canlıların yeryüzünde birdenbire, eksiksiz ve kusursuz bir biçimde ortaya çıktıklarını gösterdi. Evrimciler, gerçek dışı teorilerini kanıtlamaya çalışırlarken, kendi elleriyle Yaratılış gerçeğinin delillerini ortaya çıkarmışlardı.

Ünlü İngiliz paleontolog (fosil bilimci) Derek W. Ager, bir evrimci olmasına karşın bu gerçeği şöyle itiraf eder:

Sorunumuz şudur: Fosil kayıtlarını detaylı olarak incelediğimizde, türler ya da sınıflar seviyesinde olsun, sürekli olarak aynı gerçekle karşılarız; kademeli evrimle gelişen değil, aniden yeryüzünde ortaya çıkan gruplar görürüz. (Derek A. Ager, Proceedings of the British Geological Association, vol.87, n.2, 1976, s.133)

Fosil kayıtlarındaki bu boşluklar, yeterince fosil bulunamadığı ve bir gün aranan fosillerin ele geçeceği gibi bir avuntuyla da açıklanamaz. Bir başka evrimci paleontolog T. N. George, bunun nedenini şöyle açıklamaktadır:

Fosil kayıtlarının (evrimsel) zayıflığını ortadan kaldıracak bir açıklama yapmak artık mümkün değildir. Çünkü elimizdeki fosil kayıtları son derece zengindir ve yeni keşiflerle yeni türlerin bulunması imkansız gözükmektedir... Her türlü keşfe rağmen fosil kayıtları hala (türler arası) boşluklardan oluşmaya devam etmektedir. (T.N.George, Science Progress, vol.48, Jan. 1960, s. 1,3)

Yeryüzündeki hayat aniden ortaya çıkmıştır

Yeryüzü tabakaları ve fosil kayıtları incelendiğinde, yeryüzündeki canlı hayatının birdenbire ortaya çıktığı görülür. Canlı yaratıkların fosillerine rastlanılan en derin yeryüzü tabakası, 500 milyon yıl yaşında olduğu söylenen "Kambriyen" tabakadır.

Kambriyen devrine ait tabakalarda bulunan canlılar ise, hiçbir ataları olmaksızın birdenbire fosil kayıtlarında belirirler. Kambriyen kayalıklarında bulunan fosiller, deniztarakları, salyangozlar, trilobitler, süngerler, kolsuayaklılar, solucanlar, denizanaları, deniz kirpileri, deniz hıyarları, yüzücü kabuklular, deniz zambakları ve diğer kompleks omurgasızlara aittir. Kompleks yaratıklardan meydana gelen bu geniş canlı mozaiği şaşırtıcı bir biçimde aniden ortaya çıkmıştır, ki bu yüzden jeolojik literatürde bu mucizevi olay, "Kambriyen Patlaması" olarak anılır.

Bu tabakadaki canlıların çoğunda da, göz gibi son derece gelişmiş organlar ya da solungaç sistemi, kan dolaşımı gibi yüksek organizasyona sahip organizmalarda görülen sistemler bulunur. Fosil kayıtlarında bu canlıların atalarının olduğuna dair herhangi bir işarete rastlanılmaz. Earth Sciences dergisinin editörü Richard Monestarsky, canlı yaratıkların birdenbire ortaya çıkışlarını şöyle anlatır:

Bugün görmekte olduğumuz oldukça kompleks hayvan formları aniden ortaya çıkmışlardır. Bu an, Kambriyen Devrin tam başına rastlar ki denizlerin ve yeryüzünün ilk kompleks yaratıklarla dolması bu evrimsel patlamayla başlamıştır. Günümüzde dünyanın her yanına yayılmış olan hayvan filumları (takımları) erken Kambriyen Devir'de zaten vardırlar ve yine bugün olduğu gibi birbirlerinden çok farklıdırlar. (Richard Monestarsky, "Mysteries of the Orient, Discover, Nisan 1993, s.40)

Görüldüğü gibi fosil kayıtları, canlıların evrimin iddia ettiği gibi ilkelden gelişerek bir süreç izlediğini değil, bir anda ve en mükemmel halde ortaya çıktıklarını göstermektedir. Kısaca canlılar evrimle oluşmamış, yaratılmışlardır.

Canlılık tesadüf eseri olamayacak bir karmaşıklığa sahiptir

Aslında evrim teorisi fosil kayıtlarına gelmeden çok daha önce çökmüş durumdadır. Çünkü fosiller, çok hücreli kompleks canlıların geride bıraktıkları izlerdir. Evrim ise bu çok hücreli kompleks canlıların kökenini açıklamak şöyle

dursun, ilk hücrenin hatta ilk proteinin nasıl var olduğu sorusu karşısında çaresizdir.

Evrim teorisi canlılığın, ilkel dünya koşullarında rastlantılar sonucu meydana gelen bir hücreyle başladığını ileri sürer. Ancak 21. yüzyıla girerken bile pek çok yönden esrarını koruyan canlı hücresinin varlığını doğa şartlarına ve tesadüflere bağlamanın nasıl bir saçmalık olduğunu anlamak için hücrenin yapısı hakkında biraz bilgi sahibi olmak bile yeterlidir.

İçerdiği organeller ve sistemlerle son derece kompleks bir yapı gösteren hücrenin değil ilkel dünya şartlarında oluşması, günümüzün en ileri teknolojiye sahip laboratuvarlarında bile yapay olarak sentezlenmesi mümkün olmamıştır. Hücrenin yapıtaşı olan amino asitlerden ve bunların oluşturduğu proteinlerden yola çıkarak değil hücre, onun mitokondri, ribozom, vs. gibi tek bir organeli bile oluşturulamaz. Dolayısıyla evrimin tesadüfen oluştuğunu iddia ettiği ilk hücre yalnızca bir hayalgücü ve fantezi ürünü olarak kalmıştır.

Proteinler tesadüfe meydan okuyor

Hücreyi şimdilik bir kenara bırakalım. Çünkü hücreyi oluşturan binlerce çeşit karmaşık protein moleküllerinden bir tanesinin bile doğal şartlarda oluşması ihtimal dışıdır.

Proteinler, belli sayıda ve çeşitteki amino asitlerin özel bir sırayla dizilmelerinden oluşan dev moleküllerdir. Bu moleküller canlı hücrelerinin yapıtaşlarını oluştururlar. En basitleri yaklaşık 50 amino asitten oluşan proteinlerin binlerce amino asitten oluşan çeşitleri de vardır. Canlı hücrelerinde bulunan ve her birinin özel bir görevi olan proteinlerin yapılarındaki tek bir amino asitin bile eksilmesi veya yerinin değişmesi ya da zincire fazladan bir amino asit eklenmesi o proteini işe yaramaz bir molekül yığını haline getirir. Daha amino asitlerin "tesadüfen oluştukları" iddiasına bile geçerli bir kanıt ya da açıklama getirmekten aciz olan moleküler evrim teorisi, proteinlerin oluşumu noktasında tamamen açmaza girmektedir.

Proteinlerin fonksiyonel yapısının hiçbir şekilde tesadüfen meydana gelemeyeceği, herkesin anlayabileceği basit olasılık hesaplarıyla bile rahatlıkla görülebilir.

Örneğin, bileşiminde 288 amino asit bulunan ve 12 farklı amino asit türünden oluşan ortalama büyüklükteki bir protein molekülünün içerdiği amino asitler 10^{300} (1'in yanına 300 sıfır) farklı biçimde dizilebilir. Ancak bu dizilimlerden yalnızca "1" tanesi bu söz konusu proteini oluşturur. Geriye kalan tüm dizilimler hiçbir işe yaramayan, hatta kimi zaman canlılar için zararlı bile olabilecek anlamsız amino asit zincirleridir.

Diğer bir deyimle yukarıda örnek verdiğimiz protein molekülünden yalnızca bir tekinin tesadüfen meydana gelme ihtimali "10^{300}'de 1" ihtimaldir. Bu, 1'in yanına 300 adet sıfırın gelmesiyle oluşan "astronomik" sayıda "1" ihtimal ise pratikte gerçekleşmesi imkansız bir ihtimaldir. Dahası, 288 amino asitlik bir protein, canlıların yapısında bulunan diğer 1000'lerce amino asitlik dev

proteinlerle kıyaslandığında oldukça mütevazi bir yapı sayılabilir. Aynı ihtimal hesaplarını bu dev moleküllere uyguladığımızda ise bu "imkansız" kelimesinin bile yetersiz kaldığını görürürüz.

Canlılığın gelişiminde bir basamak daha ilerlediğimizde, yalnız başına tek bir proteinin de hiçbir şey ifade etmediğini görürüz. Şimdiye kadar bilinen en küçük bakterilerden biri olan "Mycoplasma Hominis H 39"un bile 600 çeşit proteine sahip olduğu görülmüştür. Bu durumda, tek bir protein için yaptığımız üstteki ihtimal hesaplarını 600 çeşit protein üzerinden yapmamız gerekecektir. Sonuçta karşılaşacağımız rakamlar ise imkansız kavramının çok ötesindedir.

İmkansızı kabul etmek

Bir tanesinin bile tesadüfen oluşması imkansız olan bu proteinlerden, ortalama bir milyon tanesinin tesadüfen uygun bir şekilde biraraya gelip eksiksiz bir insan hücresini meydana getirmesi ise, milyarlarca kez daha imkansızdır. Kaldı ki bir hücre, hiçbir zaman için bir protein yığınından ibaret değildir. Hücrenin içinde, proteinlerin yanısıra nükleik asitler, karbonhidratlar, lipitler, vitaminler, elektrolitler gibi başka birçok kimyasal madde gerek yapı gerekse işlev bakımından belli bir oran, uyum ve düzen çerçevesinde yer alırlar. Her biri de birçok farklı organelin içinde yapıtaşı veya yardımcı molekül olarak görev yaparlar.

Görüldüğü gibi evrim, yegane "açıklaması" olan tesadüf teorisiyle, değil hücre, hücredeki milyonlarca proteinden tek birinin oluşumunu bile izah etmekten acizdir.

Amerikalı Kimya profesörü Perry Reeves ise bu konuda şöyle der:

Bir insan, amino asitlerin rastlantısal olarak birleşiminden ne kadar fazla muhtemel yapı oluşabileceğini düşündüğünde, hayatın gerçekten de bu şekilde ortaya çıktığını düşünmenin akla aykırı geldiğini görür. Böyle bir işin gerçekleşmesinde bir Büyük İnşa Edici'nin var olduğunu kabul etmek, akla çok daha uygundur. (J. D. Thomas, Evolution and Faith, Abilene, TX, ACUPress, 1988, s.81-82)

Türkiye'de, evrimci düşüncenin önde gelen savunucularından Prof. Dr. Ali Demirsoy da, Kalıtım ve Evrim isimli kitabında, canlılık için en gerekli enzimlerden birisi olan Sitokrom-C'nin tesadüfen oluşma olasılığını şöyle ifade etmektedir:

... Sitokrom-C'nin belirli amino asit dizilimini sağlamak, bir maymunun daktiloda hiç yanlış yapmadan insanlık tarihini yazma olasılığı kadar azdır -maymunun rastgele tuşlara bastığını kabul ederek-. (Ali Demirsoy, Kalıtım ve Evrim, Ankara, 1984, s.61)

Peki bu saçma olasılığı kabul etmek akla aykırı değil midir? Evet öyledir, ama evrimci bilim adamları yine de bu imkansızı kabul ederler. Ali Demirsoy, bu kabulün nedenini şöyle açıklar:

Özünde bir Sitokrom-C'nin dizilişini oluşturmak için olasılık sıfır denecek kadar azdır. Yani canlılık eğer belli bir dizilimi gerektiriyorsa, bu tüm evrende bir defa oluşacak kadar az bir olasılığa sahiptir denilebilir. Ya da oluşumunda bizim

tanımlayamayacağımız doğaüstü güçler görev yapmıştır. Bu sonuncusunu kabul etmek bilimsel amaca uygun değildir. O zaman birinci varsayımı irdelemek gerekir. (Ali Demirsoy, Kalıtım ve Evrim, 1984, s. 61)

Üstteki satırları şöyle de okuyabiliriz: "Bir proteinin tesadüfen oluşma ihtimali sıfırdır. Ama tesadüfen oluşmadığını söylersek, yaratılmış olduğunu kabul etmemiz, yani Allah'ın varlığını onaylamamız gerekir. Bu amacımıza uygun değildir."

Görüldüğü gibi evrim teorisi ilk aşamasında bile çökmüş durumdadır, ama bu teorinin yaratılışın tek alternatifi olduğunu bilen, yaratılışı kabul etmemeyi ise kendilerine amaç edinmiş olan bazı bilim adamları, teoriye dogmatik bir biçimde sarılmaktadırlar...

Hücrenin kompleksliği

Buraya kadar incelediklerimizin gösterdiği gibi, amino asitlerin dizilimi ve proteinlerin oluşumu sorunu, evrim senaryosunu geçersiz kılmak için yeterlidir. Ancak, sorun yalnızca amino asit ve proteinlerle sınırlı kalmaz: Bunlar sadece bir başlangıçtır. Bunların da ötesinde asıl olarak, hücre denen mükemmel varlık, evrimciler açısından dev bir çıkmaz oluşturur. Çünkü hücre yalnızca amino asit yapılı proteinlerden oluşmuş bir yığın değildir. Yüzlerce gelişmiş sistemi bulunan, insanoğlunun halen tüm sırlarını çözemediği karmaşıklıkta bir canlı bütündür. Oysa az önce belirttiğimiz gibi, evrimciler, değil bu sistemlerin, hücrenin yapıtaşlarının bile nasıl meydana geldiklerini açıklayamamaktadırlar.

Ünlü İngiliz matematikçi ve astronom Sir Fred Hoyle, 12 Kasım 1981 tarihinde Nature dergisinde yayınlanan açıklamasında bu gerçeği şöyle itiraf eder:

Yaşamın en küçük biriminin evrim yoluyla meydana gelme ihtimali, bir hurda yığınını silip süpüren kasırganın, toparladığı parçalarla bir Boeing 747 uçağı meydana getirmesi ihtimali kadardır.

Yaşamın kitabı DNA

Hücrenin bütününü değil, sadece çekirdeğindeki bir parçası olan DNA'yı ele aldığımızda bile, evrimin neden bir safsata olduğunu anlamak kolaydır.

DNA Darwin zamanında bilinmiyordu. Canlılığın kökenini rastlantılarla açıklama gayretindeki evrim teorisi, hücrenin yapısının en temelindeki bu moleküllerin varlığına bile tutarlı bir izah getirememişken genetik bilimindeki ilerlemeler ve nükleik asitlerin, yani DNA ve RNA, keşfi teori için yepyeni çıkmazlar oluşturdu.

1955 yılında James Watson ve Francis Crick adlarındaki iki bilim adamının DNA hakkında açıkladıkları çalışmalar, biyolojide yepyeni bir çığır açtı. Birçok bilim adamı, genetik konusuna yöneldi. Yıllar süren araştırmalar sonucunda bugün, DNA'nın yapısı büyük ölçüde aydınlandı.

Burada DNA'nın yapısı ve işlevi hakkında çok temel birkaç bilgi vermek yerinde olur:

Vücuttaki 100 trilyon hücrenin her birinin çekirdeğinde bulunan DNA adlı molekül, insan vücudunun eksiksiz bir yapı planını içerir. Bir insana ait bütün özelliklerin bilgisi, dış görünümden iç organlarının yapılarına kadar DNA'nın içinde özel bir şifre sistemiyle kayıtlıdır. DNA'daki bilgi, bu molekülü oluşturan dört özel molekülün diziliş sırası ile kodlanmıştır. Nükleotid (veya baz) adı verilen bu moleküller, isimlerinin baş harfleri olan A, T, G, C ile ifade edilirler. İnsanlar arasındaki tüm yapısal farklar, bu harflerin diziliş sıralamaları arasındaki farktan doğar. Bir DNA molekülünde yaklaşık olarak 3.5 milyar nükleotid, yani 3.5 milyar harf bulunur.

Bir organa ya da bir proteine ait olan DNA üzerindeki bilgiler, gen adı verilen özel bölümlerde yer alır. Örneğin göze ait bilgiler bir dizi özel gende, kalbe ait bilgiler bir dizi başka gende bulunur. Hücredeki protein üretimi de bu genlerdeki bilgiler kullanılarak yapılır. Proteinlerin yapısını oluşturan amino asitler, DNA'da yer alan üç nükleotidin arka arkaya sıralanmasıyla ifade edilmiştir.

Burada dikkat edilmesi gereken bir nokta vardır. Bir geni oluşturan nükleotidlerde meydana gelecek bir sıralama hatası, o geni tamamen işe yaramaz hale getirecektir. İnsan vücudunda 200 bin gen bulunduğu düşünülürse, bu genleri oluşturan milyonlarca nükleotidin doğru sıralamada tesadüfen oluşabilmelerinin imkansızlığı daha iyi anlaşılır. Evrimci bir biyolog olan Salisbury bu imkansızlıkla ilgili olarak şunları söyler:

Orta büyüklükteki bir protein molekülü, yaklaşık 300 amino asit içerir. Bunu kontrol eden DNA zincirinde ise, yaklaşık 1000 nükleotid bulunacaktır. Bir DNA zincirinde dört çeşit nükleotid bulunduğu hatırlanırsa, 1000 nükleotidlik bir dizi, 4^{1000} *farklı şekilde olabilecektir. Küçük bir logaritma hesabıyla bulunan bu rakam ise, aklın kavrama sınırının çok ötesindedir. (Frank B.Salisbury, Doubts about the Modern Synthetic Theory of Evolution, s.336)*

4^{1000}'de bir, "küçük bir logaritma hesabı" sonucunda, 10^{620}'de bir anlamına gelir. Bu sayı 1'in yanına 620 sıfır eklenmesiyle elde edilir. 1'in yanında 12 tane sıfır 1 trilyonu ifade ederken, 620 tane sıfırlı bir rakam gerçekten de kavranması mümkün olmayan bir sayıdır.

Prof. Dr. Ali Demirsoy da bu konuda şu itirafı yapmak zorunda kalır:

Esasında bir proteinin ve çekirdek asidinin (DNA-RNA) oluşma ihtimali tahminlerin çok ötesinde bir olasılıktır. Hatta belirli bir protein zincirinin ortaya çıkma ihtimali astronomik denecek kadar azdır. (Ali Demirsoy, Kalıtım ve Evrim, 1984, s.39)

Evrim temelinden çökmüş bir teoridir

Buraya kadar açıkça görüldüğü gibi, evrim teorisi daha temelinden çökmüş bir teoridir. Çünkü evrimciler henüz canlılık için gerekli olan tek bir proteinin bile kökenini ya da canlı bir hücrenin ilkel atmosfer şartlarında nasıl bozulmadan korunduğunu açıklayamamaktadırlar. Olasılık hesapları, fizik ve kimya formülleri

herhangi bir protein molekülünün tesadüfen oluşmasına hiçbir ihtimal tanımamaktadır.

Ancak şurası oldukça ilginçtir ki, daha bir canlı hücresi için gereken milyonlarca proteinden birinin oluşumunu dahi izah edemezken evrimciler ısrarla, sudan karaya geçiş, karadan havaya geçiş, maymundan insana geçiş gibi pek çok uydurma senaryolar üretebilmişlerdir. Asıl cevap bulmaları gereken, "canlılığın ortaya çıkışı" sorusunu örtbas ederek bu tür temelsiz uydurmalarla dev bir enkaz oluşturmuşlardır. Bu enkazın üzerine temeli olmayan bir bina yükseltmek istemişler, fakat onca çabalamalarına rağmen bu binanın enkazı altında kalmaktan kurtulamamışlardır.

Daha ortada tesadüfen meydana gelebilecek tek bir protein bile yokken, bu proteinlerin milyonlarcasının tesadüflerle belli bir plan ve düzen içinde birleşerek canlı hücresini oluşturmaları, bu hücrelerin yine tesadüflerle trilyonlarcasının oluşup biraraya gelerek hareket eden canlıları, bu canlıların balıkları, balıkların sudan karaya çıkarak sürüngenleri, sürüngenlerin de kanatlanarak kuşları oluşturması ve bu şekilde yeryüzündeki milyonlarca farklı türün meydana gelmesi sizce makul ve mantıklı bir iddia mıdır?

Sizce olmasa bile, evrimciler böyle bir masala gerçekten inanmaktadırlar.

Bu durum ancak inanç olarak kabul edilebilir. Çünkü ortada bu hikayelerini doğrulayacak tek bir kanıtları dahi yoktur.

Bugünün en ileri teknolojiye sahip laboratuvarlarında, en seçkin bilim adamlarıyla, en pahalı cihazlar sayesinde bile cansız maddelerden canlı bir hücre oluşturabilmek mümkün olamamaktadır. Değil hücre, hücredeki proteinleri bile laboratuvardaki kontrollü bir deney ortamında, canlı hücresindeki gibi bir verim ve başarıyla elde edebilmek olanaksızdır. Bu yapıların tesadüfen oluştuğunu öne sürmek ise elbette ki akıl dışı bir iddiadır. Canlılığın yaratılmış olduğu gerçeği, çok açıktır.

Cardiff Üniversitesi'nden, Uygulamalı Matematik ve Astronomi Profesörü Chandra Wickramasinghe hayatın tesadüflerle doğduğuna on yıllar boyunca inandırılmış bir bilimadamı olarak karşılaştığı bu gerçeği şöyle anlatır:

Bir bilimadamı olarak aldığım eğitim boyunca, bilimin herhangi bir bilinçli yaratılış kavramı ile uyuşamayacağına dair çok güçlü bir beyin yıkamaya tabi tutuldum. Bu kavrama karşı şiddetle tavır alınması gerekiyordu... Ama şu anda, Tanrı'ya inanmayı gerektiren açıklama karşısında, öne sürülebilecek hiçbir akılcı argüman bulamıyorum... Biz hep açık bir zihinle düşünmeye alıştık ve şimdi yaşama getirilebilecek tek mantıklı cevabın yaratılış olduğu sonucuna varıyoruz, tesadüfi karmaşalar değil. (Chandra Wickramasinghe, Interwiev in London Daily Express, 14 Ağustos 1981)

Darwin Formülü!

Şimdiye kadar ele aldığımız tüm teknik delillerin yanında, isterseniz evrimcilerin nasıl saçma bir inanışa sahip olduklarını bir de çocukların bile anlayabileceği kadar açık bir örnekle özetleyelim.

Evrim teorisi canlılığın tesadüfen oluştuğunu iddia eder. Dolayısıyla bu iddiaya göre cansız ve şuursuz atomlar biraraya gelerek önce hücreyi oluşturmuşlardır ve sonrasında aynı atomlar bir şekilde diğer canlıları ve insanı meydana getirmişlerdir. Şimdi düşünelim; canlılığın yapıtaşı olan karbon, fosfor, azot, potasyum gibi elementleri biraraya getirdiğimizde bir yığın oluşur. Bu atom yığını, hangi işlemden geçirilirse geçirilsin, tek bir canlı oluşturamaz. İsterseniz bu konuda bir "deney" tasarlayalım ve evrimcilerin aslında savundukları, ama yüksek sesle dile getiremedikleri iddiayı onlar adına "Darwin Formülü" adıyla inceleyelim:

Evrimciler, çok sayıda büyük varilin içine canlılığın yapısında bulunan fosfor, azot, karbon, oksijen, demir, magnezyum gibi elementlerden bol miktarda koysunlar. Hatta normal şartlarda bulunmayan ancak bu karışımın içinde bulunmasını gerekli gördükleri malzemeleri de bu varillere eklesinler. Karışımların içine, istedikleri kadar amino asit, istedikleri kadar da (bir tekinin bile rastlantısal oluşma ihtimali 10-950 olan) protein doldursunlar. Bu karışımlara istedikleri oranda ısı ve nem versinler. Bunları istedikleri gelişmiş cihazlarla karıştırsınlar. Varillerin başına da dünyanın önde gelen bilim adamlarını koysunlar. Bu uzmanlar babadan oğula, kuşaktan kuşağa aktararak nöbetleşe milyarlarca, hatta trilyonlarca sene sürekli varillerin başında beklesinler. Bir canlının oluşması için hangi şartların var olması gerektiğine inanılıyorsa hepsini kullanmak serbest olsun. Ancak, ne yaparlarsa yapsınlar o varillerden kesinlikle bir canlı çıkartamazlar. Zürafaları, aslanları, arıları, kanaryaları, bülbülleri, papağanları, atları, yunusları, gülleri, orkideleri, zambakları, karanfilleri, muzları, portakalları, elmaları, hurmaları, domatesleri, kavunları, karpuzları, incirleri, zeytinleri, üzümleri, şeftalileri, tavus kuşlarını, sülünleri, renk renk kelebekleri ve bunlar gibi milyonlarca canlı türünden hiçbirini oluşturamazlar. Değil burada birkaçını saydığımız bu canlı varlıkları, bunların tek bir hücresini bile elde edemezler.

Kısacası, bilinçsiz atomlar biraraya gelerek hücreyi oluşturamazlar. Sonra yeni bir karar vererek bir hücreyi ikiye bölüp, sonra art arda başka kararlar alıp, elektron mikroskobunu bulan, sonra kendi hücre yapısını bu mikroskop altında izleyen profesörleri oluşturamazlar. Madde, ancak Allah'ın üstün yaratmasıyla hayat bulur.

Bunun aksini iddia eden evrim teorisi ise, akla tamamen aykırı bir safsatadır. Evrimcilerin ortaya attığı iddialar üzerinde biraz bile düşünmek, üstteki örnekte olduğu gibi, bu gerçeği açıkça gösterir.

Göz ve Kulaktaki Teknoloji

Evrim teorisinin kesinlikle açıklama getiremeyeceği bir diğer konu ise göz ve kulaktaki üstün algılama kalitesidir.

Gözle ilgili konuya geçmeden önce "Nasıl görürüz?" sorusuna kısaca cevap verelim. Bir cisimden gelen ışınlar, gözde retinaya ters olarak düşer. Bu ışınlar, buradaki hücreler tarafından elektrik sinyallerine dönüştürülür ve beynin arka kısmındaki görme merkezi denilen küçücük bir noktaya ulaşır. Bu elektrik sinyalleri bir dizi işlemden sonra beyindeki bu merkezde görüntü olarak algılanır. Bu bilgiden sonra şimdi düşünelim:

Beyin ışığa kapalıdır. Yani beynin içi kapkaranlıktır, ışık beynin bulunduğu yere kadar giremez. Görüntü merkezi denilen yer kapkaranlık, ışığın asla ulaşmadığı, belki de hiç karşılaşmadığınız kadar karanlık bir yerdir. Ancak siz bu zifiri karanlıkta ışıklı, pırıl pırıl bir dünyayı seyretmektesiniz.

Üstelik bu o kadar net ve kaliteli bir görüntüdür ki 21. yüzyıl teknolojisi bile her türlü imkana rağmen bu netliği sağlayamamıştır. Örneğin şu anda okuduğunuz kitaba, kitabı tutan ellerinize bakın, sonra başınızı kaldırın ve çevrenize bakın.

Şu anda gördüğünüz netlik ve kalitedeki bu görüntüyü başka bir yerde gördünüz mü? Bu kadar net bir görüntüyü size dünyanın bir numaralı televizyon şirketinin ürettiği en gelişmiş televizyon ekranı dahi veremez. 100 yıldır binlerce mühendis bu netliğe ulaşmaya çalışmaktadır. Bunun için fabrikalar, dev tesisler kurulmakta, araştırmalar yapılmakta, planlar ve tasarımlar geliştirilmektedir. Yine bir TV ekranına bakın, bir de şu anda elinizde tuttuğunuz bu kitaba. Arada büyük bir netlik ve kalite farkı olduğunu göreceksiniz. Üstelik, TV ekranı size iki boyutlu bir görüntü gösterir, oysa siz üç boyutlu, derinlikli bir perspektifi izlemektesiniz.

Uzun yıllardır on binlerce mühendis üç boyutlu TV yapmaya, gözün görme kalitesine ulaşmaya çalışmaktadırlar. Evet, üç boyutlu bir televizyon sistemi yapabildiler ama onu da gözlük takmadan üç boyutlu görmek mümkün değil, kaldı ki bu suni bir üç boyuttur. Arka taraf daha bulanık, ön taraf ise kağıttan dekor gibi durur. Hiçbir zaman gözün gördüğü kadar net ve kaliteli bir görüntü oluşmaz. Kamerada da, televizyonda da mutlaka görüntü kaybı meydana gelir.

İşte evrimciler, bu kaliteli ve net görüntüyü oluşturan mekanizmanın tesadüfen oluştuğunu iddia etmektedirler. Şimdi biri size, odanızda duran televizyon tesadüfler sonucunda oluştu, atomlar biraraya geldi ve bu görüntü oluşturan aleti meydana getirdi dese ne düşünürsünüz? Binlerce kişinin biraraya gelip yapamadığını şuursuz atomlar nasıl yapsın?

Gözün gördüğünden daha ilkel olan bir görüntüyü oluşturan alet tesadüfen oluşamıyorsa, gözün ve gözün gördüğü görüntünün de tesadüfen oluşamayacağı çok açıktır. Aynı durum kulak için de geçerlidir. Dış kulak, çevredeki sesleri kulak kepçesi vasıtasıyla toplayıp orta kulağa iletir; orta kulak aldığı ses titreşimlerini güçlendirerek iç kulağa aktarır; iç kulak da bu titreşimleri elektrik sinyallerine

dönüştürerek beyne gönderir. Aynen görmede olduğu gibi duyma işlemi de beyindeki duyma merkezinde gerçekleşir.

Gözdeki durum kulak için de geçerlidir, yani beyin, ışık gibi sese de kapalıdır, ses geçirmez. Dolayısıyla dışarısı ne kadar gürültülü de olsa beynin içi tamamen sessizdir. Buna rağmen en net sesler beyinde algılanır. Ses geçirmeyen beyninizde bir orkestranın senfonilerini dinlersiniz, kalabalık bir ortamın tüm gürültüsünü duyarsınız. Ama o anda hassas bir cihazla beyninizin içindeki ses düzeyi ölçülse, burada keskin bir sessizliğin hakim olduğu görülecektir.

Net bir görüntü elde edebilmek ümidiyle teknoloji nasıl kullanılıyorsa, ses için de aynı çabalar onlarca yıldır sürdürülmektedir. Ses kayıt cihazları, müzik setleri, birçok elektronik alet, sesi algılayan müzik sistemleri bu çalışmalardan bazılarıdır. Ancak, tüm teknolojiye, bu teknolojide çalışan binlerce mühendise ve uzmana rağmen kulağın oluşturduğu netlik ve kalitede bir sese ulaşılamamıştır. En büyük müzik sistemi şirketinin ürettiği en kaliteli müzik setini düşünün. Sesi kaydettiğinde mutlaka sesin bir kısmı kaybolur veya az da olsa mutlaka parazit oluşur veya müzik setini açtığınızda daha müzik başlamadan bir cızırtı mutlaka duyarsınız. Ancak insan vücudundaki teknolojinin ürünü olan sesler son derece net ve kusursuzdur. Bir insan kulağı, hiçbir zaman müzik setinde olduğu gibi cızırtılı veya parazitli algılamaz; ses ne ise tam ve net bir biçimde onu algılar. Bu durum, insan yaratıldığı günden bu yana böyledir.

Şimdiye kadar insanoğlunun yaptığı hiçbir görüntü ve ses cihazı, göz ve kulak kadar hassas ve başarılı birer algılayıcı olamamıştır.

Ancak görme ve işitme olayında, tüm bunların ötesinde, çok büyük bir gerçek daha vardır.

Beynin İçinde Gören ve Duyan Şuur Kime Aittir?

Beynin içinde, ışıl ışıl renkli bir dünyayı seyreden, senfonileri, kuşların cıvıltılarını dinleyen, gülü koklayan kimdir?

İnsanın gözlerinden, kulaklarından, burnundan gelen uyarılar, elektrik sinyali olarak beyne gider. Biyoloji, fizyoloji veya biyokimya kitaplarında bu görüntünün beyinde nasıl oluştuğuna dair birçok detay okursunuz. Ancak, bu konu hakkındaki en önemli gerçeğe hiçbir yerde rastlayamazsınız: Beyinde, bu elektrik sinyallerini görüntü, ses, koku ve his olarak algılayan kimdir? Beynin içinde göze, kulağa, burna ihtiyaç duymadan tüm bunları algılayan bir şuur bulunmaktadır. Bu şuur kime aittir?

Elbette bu şuur beyni oluşturan sinirler, yağ tabakası ve sinir hücrelerine ait değildir. İşte bu yüzden, herşeyin maddeden ibaret olduğunu zanneden Darwinist-materyalistler bu sorulara hiçbir cevap verememektedirler. Çünkü bu şuur, Allah'ın yaratmış olduğu ruhtur. Ruh, görüntüyü seyretmek için göze, sesi duymak için kulağa ihtiyaç duymaz. Bunların da ötesinde düşünmek için beyne ihtiyaç duymaz.

Bu açık ve ilmi gerçeği okuyan her insanın, beynin içindeki birkaç santimetreküplük, kapkaranlık mekana tüm kainatı üç boyutlu, renkli, gölgeli ve

ışıklı olarak sığdıran Yüce Allah'ı düşünüp, O'ndan korkup, O'na sığınması gerekir.

Materyalist Bir İnanç

Buraya kadar incelediklerimiz, evrim teorisinin bilimsel bulgularla açıkça çelişen bir iddia olduğunu göstermektedir. Teorinin hayatın kökeni hakkındaki iddiası bilime aykırıdır, öne sürdüğü evrim mekanizmalarının hiçbir evrimleştirici etkisi yoktur ve fosiller teorinin gerektirdiği ara formların yaşamadıklarını göstermektedir. Bu durumda, elbette, evrim teorisinin bilime aykırı bir düşünce olarak bir kenara atılması gerekir. Nitekim tarih boyunca dünya merkezli evren modeli gibi pek çok düşünce, bilimin gündeminden çıkarılmıştır. Ama evrim teorisi ısrarla bilimin gündeminde tutulmaktadır. Hatta bazı insanlar teorinin eleştirilmesini "bilime saldırı" olarak göstermeye bile çalışmaktadırlar. Peki neden?..

Bu durumun nedeni, evrim teorisinin bazı çevreler için, kendisinden asla vazgeçilemeyecek dogmatik bir inanış oluşudur. Bu çevreler, materyalist felsefeye körü körüne bağlıdırlar ve Darwinizm'i de doğaya getirilebilecek yegane materyalist açıklama olduğu için benimsemektedirler.

Bazen bunu açıkça itiraf da ederler. Harvard Üniversitesi'nden ünlü bir genetikçi ve aynı zamanda önde gelen bir evrimci olan Richard Lewontin, "önce materyalist, sonra bilim adamı" olduğunu şöyle itiraf etmektedir:

Bizim materyalizme bir inancımız var, 'a priori' (önceden kabul edilmiş, doğru varsayılmış) bir inanç bu. Bizi dünyaya materyalist bir açıklama getirmeye zorlayan şey, bilimin yöntemleri ve kuralları değil. Aksine, materyalizme olan 'a priori' bağlılığımız nedeniyle, dünyaya materyalist bir açıklama getiren araştırma yöntemlerini ve kavramları kurguluyoruz. Materyalizm mutlak doğru olduğuna göre de, İlahi bir açıklamanın sahneye girmesine izin veremeyiz. (Richard Lewontin, "The Demon-Haunted World", The New York Review of Books, 9 Ocak 1997, s. 28)

Bu sözler, Darwinizm'in, materyalist felsefeye bağlılık uğruna yaşatılan bir dogma olduğunun açık ifadeleridir. Bu dogma, maddeden başka hiçbir varlık olmadığını varsayar. Bu nedenle de cansız, bilinçsiz maddenin, hayatı yarattığına inanır. Milyonlarca farklı canlı türünün; örneğin kuşların, balıkların, zürafaların, kaplanların, böceklerin, ağaçların, çiçeklerin, balinaların ve insanların maddenin kendi içindeki etkileşimlerle, yani yağan yağmurla, çakan şimşekle, cansız maddenin içinden oluştuğunu kabul eder. Gerçekte ise bu, hem akla hem bilime aykırı bir kabuldür. Ama Darwinistler kendi deyimleriyle "İlahi bir açıklamanın sahneye girmemesi" için, bu kabulü savunmaya devam etmektedirler.

Canlıların kökenine materyalist bir ön yargı ile bakmayan insanlar ise, şu açık gerçeği göreceklerdir: Tüm canlılar, üstün bir güç, bilgi ve akla sahip olan bir Yaratıcının eseridirler. Yaratıcı, tüm evreni yoktan var eden, en kusursuz biçimde düzenleyen ve tüm canlıları yaratıp şekillendiren Allah'tır.

Evrim Teorisi Dünya Tarihinin En Etkili Büyüsüdür

Burada şunu da belirtmek gerekir ki, ön yargısız, hiçbir ideolojinin etkisi altında kalmadan, sadece aklını ve mantığını kullanan her insan, bilim ve medeniyetten uzak toplumların hurafelerini andıran evrim teorisinin inanılması imkansız bir iddia olduğunu kolaylıkla anlayacaktır.

Yukarıda da belirtildiği gibi, evrim teorisine inananlar, büyük bir varilin içine birçok atomu, molekülü, cansız maddeyi dolduran ve bunların karışımından zaman içinde düşünen, akleden, buluşlar yapan profesörlerin, üniversite öğrencilerinin, Einstein, Hubble gibi bilim adamlarının, Frank Sinatra, Charlton Heston gibi sanatçıların, bunun yanı sıra ceylanların, limon ağaçlarının, karanfillerin çıkacağına inanmaktadırlar. Üstelik, bu saçma iddiaya inananlar bilim adamları, profesörler, kültürlü, eğitimli insanlardır. Bu nedenle evrim teorisi için "dünya tarihinin en büyük ve en etkili büyüsü" ifadesini kullanmak yerinde olacaktır. Çünkü, dünya tarihinde insanların bu derece aklını başından alan, akıl ve mantıkla düşünmelerine imkan tanımayan, gözlerinin önüne sanki bir perde çekip çok açık olan gerçekleri görmelerine engel olan bir başka inanç veya iddia daha yoktur. Bu, Afrikalı bazı kabilelerin totemlere, Sebe halkının Güneş'e tapmasından, Hz. İbrahim'in kavminin elleri ile yaptıkları putlara, Hz. Musa'nın kavminin altından yaptıkları buzağıya tapmalarından çok daha vahim ve akıl almaz bir körlüktür. Gerçekte bu durum, Allah'ın Kuran'da işaret ettiği bir akılsızlıktır. Allah, bazı insanların anlayışlarının kapanacağını ve gerçekleri görmekten aciz duruma düşeceklerini birçok ayetinde bildirmektedir. Bu ayetlerden bazıları şöyledir:

Şüphesiz, inkar edenleri uyarsan da, uyarmasan da, onlar için fark etmez; inanmazlar. Allah, onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir; gözlerinin üzerinde perdeler vardır. Ve büyük azap onlaradır. (Bakara Suresi, 6-7)

...Kalpleri vardır bununla kavrayıp-anlamazlar, gözleri vardır bununla görmezler, kulakları vardır bununla işitmezler. Bunlar hayvanlar gibidir, hatta daha aşağılıktırlar. İşte bunlar gafil olanlardır. (Araf Suresi, 179)

Allah Hicr Suresi'nde ise, bu insanların mucizeler görseler bile inanmayacak kadar büyülendiklerini şöyle bildirmektedir:

Onların üzerlerine gökyüzünden bir kapı açsak, ordan yukarı yükselseler de, mutlaka: "Gözlerimiz döndürüldü, belki biz büyülenmiş bir topluluğuz" diyeceklerdir. (Hicr Suresi, 14-15)

Bu kadar geniş bir kitlenin üzerinde bu büyünün etkili olması, insanların gerçeklerden bu kadar uzak tutulmaları ve 150 yıldır bu büyünün bozulmaması

ise, kelimelerle anlatılamayacak kadar hayret verici bir durumdur. Çünkü, bir veya birkaç insanın imkansız senaryolara, saçmalık ve mantıksızlıklarla dolu iddialara inanmaları anlaşılabilir. Ancak dünyanın dört bir yanındaki insanların, şuursuz ve cansız atomların ani bir kararla biraraya gelip; olağanüstü bir organizasyon, disiplin, akıl ve şuur gösterip kusursuz bir sistemle işleyen evreni, canlılık için uygun olan her türlü özelliğe sahip olan Dünya gezegenini ve sayısız kompleks sistemle donatılmış canlıları meydana getirdiğine inanmasının, "büyü"den başka bir açıklaması yoktur.

Nitekim, Allah Kuran'da, inkarcı felsefenin savunucusu olan bazı kimselerin, yaptıkları büyülerle insanları etkilediklerini Hz. Musa ve Firavun arasında geçen bir olayla bizlere bildirmektedir. Hz. Musa, Firavun'a hak dini anlattığında, Firavun Hz. Musa'ya, kendi "bilgin büyücüleri" ile insanların toplandığı bir yerde karşılaşmasını söyler. Hz. Musa, büyücülerle karşılaştığında, büyücülere önce onların marifetlerini sergilemelerini emreder. Bu olayın anlatıldığı ayet şöyledir:

(Musa:) "Siz atın" dedi. (Asalarını) atıverince, insanların gözlerini büyüleyiverdiler, onları dehşete düşürdüler ve (ortaya) büyük bir sihir getirmiş oldular. (Araf Suresi, 116)

Görüldüğü gibi Firavun'un büyücüleri yaptıkları "aldatmacalar"la -Hz. Musa ve ona inananlar dışında- insanların hepsini büyüleyebilmişlerdir. Ancak, onların attıklarına karşılık Hz. Musa'nın ortaya koyduğu delil, onların bu büyüsünü, Kuran'daki ifadeyle "uydurduklarını yutmuş" yani etkisiz kılmıştır:

Biz de Musa'ya: "Asanı fırlatıver" diye vahyettik. (O da fırlatıverince) bir de baktılar ki, o bütün uydurduklarını derleyip-toparlayıp yutuyor. Böylece hak yerini buldu, onların bütün yapmakta oldukları geçersiz kaldı. Orada yenilmiş oldular ve küçük düşmüşler olarak tersyüz çevrildiler. (Araf Suresi, 117-119)

Ayetlerde de bildirildiği gibi, daha önce insanları büyüleyerek etkileyen bu kişilerin yaptıklarının bir sahtekarlık olduğunun anlaşılması ile, söz konusu insanlar küçük düşmüşlerdir. Günümüzde de bir büyünün etkisiyle, bilimsellik kılıfı altında son derece saçma iddialara inanan ve bunları savunmaya hayatlarını adayanlar, eğer bu iddialardan vazgeçmezlerse gerçekler tam anlamıyla açığa çıktığında ve "büyü bozulduğunda" küçük duruma düşeceklerdir. Nitekim, yaklaşık 60 yaşına kadar evrimi savunan ve ateist bir felsefeci olan, ancak daha sonra gerçekleri gören Malcolm Muggeridge evrim teorisinin yakın gelecekte düşeceği durumu şöyle açıklamaktadır:

Ben kendim, evrim teorisinin, özellikle uygulandığı alanlarda, geleceğin tarih kitaplarındaki en büyük espri malzemelerinden biri olacağına ikna oldum. Gelecek kuşak, bu kadar çürük ve belirsiz bir hipotezin inanılmaz bir saflıkla

kabul edilmesini hayretle karşılayacaktır. (Malcolm Muggeridge, The End of Christendom, Grand Rapids: Eerdmans, 1980, s.43)

Bu gelecek, uzakta değildir aksine çok yakın bir gelecekte insanlar "tesadüfler"in ilah olamayacaklarını anlayacaklar ve evrim teorisi dünya tarihinin en büyük aldatmacası ve en şiddetli büyüsü olarak tanımlanacaktır. Bu şiddetli büyü, büyük bir hızla dünyanın dört bir yanında insanların üzerinden kalkmaya başlamıştır. Artık evrim aldatmacasının sırrını öğrenen birçok insan, bu aldatmacaya nasıl kandığını hayret ve şaşkınlıkla düşünmektedir.

Evrimin asıl çıkmazı: Ruh

Yeryüzünde birbirine benzeyen pek çok canlı türü vardır. Örneğin, ata ya da kediye benzeyen farklı türler olabilir. Böceklerin de birçoğu birbirine benzer görünümlüdür. Fakat bu benzerlikler hiç kimsede bir şaşkınlık yaratmaz.

Ancak nedense insanla maymun arasındaki bazı yüzeysel benzerlikler, kimi insanlarda son derece ilgi uyandırır. Öyle ki bu ilgi kimi insanları evrim teorisinin gerçek dışı senaryolarını benimsemeye kadar iter. Oysa, bir maymunla bir insan arasındaki yüzeysel benzerlikler hiçbir şey ifade etmez. Gergedan böceği ve gergedan da birbirlerine çok benzerler, ama bu benzerliğe dayanarak birisi böcek diğeri memeli olan bu hayvanlar arasında herhangi bir evrimsel ilişki kurmaya çalışmak komik olur.

Aradaki yüzeysel benzerlik dışında maymunun insanlara diğer hayvanlardan daha fazla bir yakınlığı söz konusu değildir. Hatta zeka açısından kıyaslanırsa, bir geometri mucizesi olan peteği üreten arı veya bir mühendislik harikası olan ağı üreten örümcek insana maymundan daha yakındır. Hatta bazı yönlerden üstündür bile...

Dahası, insanla maymun arasında çok büyük bir fark vardır. Maymun sonuçta bir hayvandır, bilinç açısından bir attan ya da bir köpekten farkı yoktur. İnsan ise bilinçli, irade sahibi, düşünebilen, konuşabilen, akledebilen, karar verebilen, muhakeme yapabilen bir varlıktır. Bütün bu özellikler de onun sahip olduğu "Ruh"unun işlevleridir. İnsanla diğer hayvanlar arasındaki uçurumu doğuran en önemli fark da işte bu "Ruh"tur. Hiçbir fiziki benzerlik, insan ile diğer bir canlı arasındaki bu en büyük farkı kapatamaz. Doğada ruhu olan tek canlı insandır.

Allah dilediği şekilde yaratır

Peki evrimcilerin iddia ettikleri gibi bir senaryo gerçekleşmiş olsa bile ne fark eder? Hiçbir şey... Çünkü evrimin öne sürdüğü ve tesadüflere dayandırdığı her aşama ancak bir mucize eseri oluşabilir. Yani canlılık bu aşamalarla meydana gelmiş olsa dahi her aşama ancak bir yaratılış sayesinde gerçekleşebilir. Tesadüflerle bu aşamaların gerçekleşebilmesi asla mümkün değildir.

İlkel atmosferde bir protein oluşmuşsa bunun tesadüfen oluşamayacağı olasılık kanunları, biyoloji ve kimya kanunları ile kanıtlanmıştır. Fakat mutlaka oluştuğu iddia edilirse, o halde onu bir Yaratıcı'nın yarattığını kabul etmek

dışında başka bir alternatif yoktur. Aynı mantık evrimcilerin öne sürdüğü bütün tezler için geçerlidir. Örneğin balıkların sudan karaya çıkıp kara canlılarını oluşturduğuna dair ne paleontolojik bir kanıt vardır ne de fizik, kimya, biyoloji ve mantık kuralları böyle bir geçişi doğrulamaktadır. Fakat mutlaka "balıklar karaya çıktı sürüngenlere dönüştü" denilecekse, bunu diyen, ancak bütün kuralların ve kanunların ötesinde, "Ol" dediğinde dilediğini var eden üstün bir Yaratıcı'yı kabul etmek zorundadır. Bunun dışında bir düşünce kendi içinde çelişir ve hiçbir mantık kuralıyla bağdaşmaz.

Gerçek çok açıktır. Tüm canlılık çok kusursuz bir yaratılışın ürünüdür. Bu ise bizlere bir Yaratıcı'nın varlığını, hem de sonsuz bir güç, bilgi ve akla sahip bir Yaratıcı'nın varlığını ispatlar.

O Yaratıcı, göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunanların Rabbi olan Allah'tır.

Dediler ki: "Sen yücesin, bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yok.
Gerçekten Sen, herşeyi bilen, hüküm ve hikmet sahibi olansın."
(Bakara Suresi, 32)